

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΝΤΥΠΟΥ 4432
ISSN: 1108-7315

ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ - ΑΡ. ΦΥΛ. 141 ΧΡΟΝΟΣ 26ος, ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2019 - ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ Δ.Σ.Π.

(από 23/01/2018 μέχρι 31/12/2021)

Ειδική Επιτροπή Εποπτείας κατά την άσκηση (άρθρο 14 του ΚτΔ)

Υπεύθυνος: Γεώργιος Σταματογιάννης

Μέλη: Γεώργιος Καητσάς, Παναγιώτα Μπουρλετίδου, Απόστολος Κόντος, Ηλίας Χαμαριάς.

Επιτροπή Επιστημονικών Μελετών

Υπεύθυνος: Γεώργιος Σταματογιάννης

Μέλη: Βικτώρια Αθανασοπούλου, Χριστίνα Βαθειά, Ιωάννης Βρέλλης, Γεώργιος Γεραπετρίτης, Παναγιώτης Δέγλης, Μαρία Καραγκιοζοπούλου, Μαρινίκη Κατσαλήρα, Ηλίας Κηάππας, Νικόλαος Κωνσταντινίδης, Γεώργιος Λεβέντης, Ιωάννης Μέξης, Πολυχρόνης Περιβολάρης, Ηλίας Ποηλιάδης, Όλγα Σαββίδου, Κων/νος Τσαγκαρόπουλος, Ηλίας Φουφόπουλος.

Επιτροπή του άρθρου 199 του ΚτΔ & Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Υπεύθυνος: Ιωάννης Καρδαράς

Μέλη: Κυριάκος Καρυδάς, Αικατερίνη Κυλιάκου, Ηλίας Τζιτζικάκης, Κων/νος Τσαγκαρόπουλος.

Επιτροπή Εμίσθων Δικηγόρων

Υπεύθυνη: Μαρία Σταματογιάννη

Μέλη: Κίμων Γκιουλιεστάνης, Αικατερίνη Ιερομονάχου, Κων/νος Καθαντζάκης, Μαρινίκη Κατσαλήρα, Πολυχρόνης Περιβολάρης, Όλγα Σαββίδου, Αλεξάνδρα Τσάμη.

Επιτροπή Λειτουργίας των Δικαστηρίων

Υπεύθυνος: Νικόλαος Μπιλέρης

Μέλη: Κυριάκος Καρυδάς, Γεώργιος Μιχαηλίδης, Μιχάλης Νικ. Υδραίος, Γεώργιος Φραγκιαδάκης.

Επιτροπή Νέων Δικηγόρων

Υπεύθυνος: Γεώργιος Καητσάς

Μέλη: Παναγιώτα Μπουρλετίδου, Πολυχρόνης Περιβολάρης, Διονύσιος Πλέσσας, Ευφημία Τσιλικιώτη.

Επιτροπή Πληροφορικής

Υπεύθυνος: Γεώργιος Καρατζάς

Μέλη: Χρήστος Πλ. Ηλιάδης, Δέσποινα Λιαπάκη, Ειρήνη Μουγιάκου, Διονύσιος Πλέσσας.

Βιαστικές σκιές στο μισόφωτο

1

Η γυναικά στάθηκε σαστισμένη στο πεζοδρόμιο της Σκουζέ, απέναντι από το Δικαστικό Μέγαρο. Τέσσερα χρόνια τώρα που περνούσε την ίδια ώρα από το ίδιο σημείο για να πάει στη δουλειά της, δεν έβλεπε άλλον εκτός από τον νυσταγμένο αστυνομικό, που έφερνε βόλτες στην είσοδο για να καταπολεμήσει την υπνηλία του απ' το ξενύχτι. Όμως εκείνο το ξημέρωμα Δευτέρας, επικρατούσε μια ασυνήθιστη, αλλοηρόσαλη θα 'λεγε κανείς κατάσταση. Αυτοκίνητα βρίσκονταν σταματημένα, σχεδόν παρατημένα το ένα δίπλα στο άλλο στους γύρω δρόμους, ενώ από παντού ξεπετάγονταν άνθρωποι που κατευθύνονταν προς το φωτισμένο κτήριο. Βιαστικές σκιές μέσα στο μισόφωτο, όλες κουβαλώντας κάτι παράξενους, λευκούς σάκους, κάποιες δύο μαζί, κάποιες ακόμα και τρεις. Μάζεψε όλο το κουράγιο που είχε και στάθηκε μπροστά σε ένα νεαρό άντρα, που κρατούσε στο ένα του χέρι τούς δύο λευκούς σάκους και στο άλλο μια στοίβα βιβλία· της ήταν πραγματικά αδύνατο να πάει στη δουλειά της, αν πρώτα δεν μάθαινε τι συνέβαινε, τι ήταν όλα εκείνα τα παράξενα όντα.

«Συγγνώμη αγόρι μου, τι είστε όλοι εσείς και πού πάτε τέτοια ώρα;». Ο νεαρός την κοίταξε σκυθρωπά, οι μαύροι κύκλοι κάτω από τα μάτια του φανέρωναν ότι δεν είχε διάθεση για κουβέντες.

«Δικαστικοί αντιπρόσωποι» μουρμούρισε μέσα απ' τα δόντια του και παρακάμπτοντας την περιέργη, συνέχισε να βαδίζει προς την είσοδο του δικαστικού μεγάρου.

Κάπως έτσι πέρασαν και οι δύσκολες τετραπλές(!) εκλογές, το ίδιο και οι πολύ πιο εύκολες επαναληπτικές της 2/6 και τώρα μπροστά μας βρίσκονται οι βουλευτικές, κάτι ενδιάμεσο σε βαθμό δυσκολίας. Στη δίνη όλων αυτών των γεγονότων, χάθηκαν κάμποσες δίκες, πράγμα που για τους περισσότερους σήμανε το τέλος του δικαστικού έτους ήδη από τις 22 Μαΐου. Όμως, αν και περιδινήθηκαν αρκετά, ευτυχώς ή δυστυχώς δεν χάθηκαν οι δυο νέοι Κώδικες της Ποινικής Δικαιοσύνης, που ήδη αποτελούν νόμους του Κράτους και εφαρμόζονται από 1ης Ιουλίου.

Όπως και να 'χει, η Δικηγορική Επικαιρότητα είναι πάντα εδώ, με καλοκαιρινό εξώφυλλο και πολύ ενδιαφέρον περιεχόμενο: Η Ελένη Μπαγιονέτα γράφει για τις εργασίες και τις σημαντικές αποφάσεις του 14ου Συνεδρίου των Δικηγορικών Συλλόγων, που διεξήχθη έπειτα από 22 ολόκληρα χρόνια. Ο Γιώργος Καραμιζάρης ψηλαφεί την ψηφιακή δικαιοσύνη, που όλοι ελπίζουμε να μας δω- τρώσει κάποτε από τις ατέλειωτες αναμονές και τις

χιλιάδες χαμένες ώρες. Ο Αντώνης Κασσιμάτης υπενθυμίζει εύστοχα την αναγκαιότητα τήρησης των κανόνων δεοντολογίας του λειτουργήματός μας. Αυτονόητο, όμως δυστυχώς διόλου δεδομένο. Μια ανάσα πριν τις εκλογές και ο επίτιμος Πρόεδρος του Συλλόγου Βασίλης Βενέτης, επιχειρεί να απαντήσει στο ερώτημα «γιατί νοσεί το πολιτικό μας σύστημα;», ενώ ο νέος συνάδελφος Αναστάσιος Μακρής, γράφει για την αναγκαιότητα, όχι μόνο θέσπισης, αλλά και προάσπισης δημοκρατικών νόμων. Στα των ευρωπαϊών δικηγόρων, ο Δ.Σ.Π. μετρά μια ακόμη διάκριση, αφού ο εξάιρετος συνάδελφος Ευάγγελος Τσουρούλης εξελέγη Πρόεδρος του Ιδρύματος Ευρωπαίων Δικηγόρων.

Δύο φλέγοντα θέματα της επικαιρότητας αναδεικνύονται στο παρόν τεύχος: Οι προβληματισμοί για τη δημιουργία νέας προβλήτας στην Πειραική, τους οποίους σκιαγραφεί ο Διονύσης Τσελένης και η τουρκική επιθετικότητα, τους κινδύνους της οποίας εκτιμά ο πλέον αρμόδιος καθύλην Δημήτρης Σταθακόπουλος.

«Είμαστε χώρα ποιντών», διαπιστώνει εύστοχα όπως πάντα, ο σπουδαίος ποιητής κι ο ίδιος, Δημήτρης Πιστικός στις ΣΤΙΞΕΙΣ του, υπενθυμίζοντάς μας τους γίγαντες του πνεύματος που βρήκαν κλειστή την πόρτα της Ακαδημίας Αθηνών, αλλά και αποδοκιμάζοντας την τόσο αλόγιστη σπατάλη χαρτιού, που όλοι βιώσαμε στις πρόσφατες εκλογές. Και μια και ο λόγος για ποίηση, η Δ.Ε. φιλοξενεί δύο ακόμη εξαιρετικά κείμενα: ένα του επίτιμου δικηγόρου και σπουδαίου λογοτέχνη Φάνη Μούλλιου, σχετικά με τον συμβολισμό στην ποίηση και ένα του ποιητή και δικηγόρου Γιάννη Ιωσηφέλη, όπου μας συστήνει το ποιντικό πρόσωπο του δικαστή Γιώργου Κριμπα, που παλιότερα θήτευσε και στον Πειραιά. Ο Μιχάλης Βλάχος ξαφνιάζει με την πρωτότυπη αναφορά του στον αριθμό «Δώδεκα».

Το τεύχος συμπληρώνεται με τις πάντα ενδιαφέρουσες επισημάνσεις του Θωμά Σταμόπουλου, φυσικά το «ΠΑΡΙΣΤΑΜΑΙ» των νέων δικηγόρων και ασκουμένων και ένα πολύ ενδιαφέρον άρθρο του εκ Καλαμών συναδέλφου Αντωνίου Μανιάτη για το νερό, «ένα αγαθό με νομικές ιδιαιτερότητες», όπως ο ίδιος το χαρακτηρίζει.

Η Συντακτική Επιτροπή της Δ.Ε.
εύχεται σε όλους ξέγνοιαστο
και ξεκούραστο Καλοκαίρι.

Ηλίας Τζιτζικάνης
Συντονιστής Συντακτικής Επιτροπής

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΚΔΟΣΗ

ΤΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ
ISSN: 1108-7315
ΗΡΩΩΝ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ 47, ΠΕΙΡΑΙΑΣ
ΤΗΛ.: 210-4176.251
<http://www.dspeir.gr>
ΕΚΔΟΤΗΣ - ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΜΦΩΝΑ
ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ:

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΤΑΜΑΤΟΓΙΑΝΝΗΣ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ.Π.

ΗΛΙΑΣ ΤΖΙΤΖΙΚΑΚΗΣ
ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ ΣΥΝΤ. ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
itzizikakis@gmail.com

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ
ΠΕΤΡΟΣ ΛΑΚΟΥΤΣΗΣ
lakoutsis.p@gmail.com

ΜΕΛΗ ΣΥΝΤ. ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ:

Αβραμίδης Γιάννης
Αποστολίδου Λίλη
Βλάχος Μιχάλης
Βούτας Γιάννης
Γεωργούλια Ιωάννα
Δερμιτζάκη Στέλλα
Κατσαγώνη Βασιλική
Κόντος Απόστολος
Λακούτσας Πέτρος
Μάναλης Κώστας
Μιχαλακάκος Θεόδωρος
Μπαλάσκας Αριστομένης
Πατεστής Γιώργος
Πατρικοπούλου Ελένη
Πιστικός Δημήτριος
Πλέσσας Διονύσης
Σταθακόπουλος Κώστας
Τσελέντης Διονύσης
Τσουρούλης Ευάγγελος
Φλωροπούλου - Μακρή Μαίρη

EDITORIAL

14^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Δικηγορικών Συλλόγων
της Ελένης Μπαγιονέτα

σελ. 1

σελ. 3

Εξελίξεις στο χώρο της ψηφιακής Δικαιοσύνης
του Γιώργου Καραμιζάρη

σελ. 8

Περί Δεοντολογίας (Α' Μέρος) του Αντώνη Κασσιμάτη

σελ. 11

Γιατί νοσεί το πολιτικό μας σύστημα του Βασίλη Βενέτη

σελ. 13

Υπόθεση Κυπριανού κατά Κυπριακής Δημοκρατίας
(Το δικαίωμα λόγου και έκφρασης του συνηγού στο ακροατήριο)
του Ηλία Τζίτζικακή

σελ. 14

Ελληνοτουρκικά του Δημήτρη Σταθακόπουλου

σελ. 16

Η αναγκαιότητα θέσπισης και προάσπισης
των δημοκρατικών νόμων του Αναστασίου Μακρή

σελ. 18

ΕΔΩ...ΠΕΙΡΑΙΑΣ: Νέα προβλήματα κρουαζιέρας στην Πειραιϊκή -
Προβληματισμοί πολιτών του Διονύση Τσελέντη

σελ. 19

Ολομέλεια Προέδρων Δικηγορικών Συλλόγων του Πέτρου Λακούτση

σελ. 22

Ανακοινώσεις ΔΣΠ του Πέτρου Λακούτση

σελ. 25

CCBE της Μαρίας Σταματογιάννη

σελ. 26

PARISTAMAI σελίδες νέων και ασκουμένων δικηγόρων

σελ. 28

Ημερίδες-Εκδηλώσεις- του Πέτρου Λακούτση

σελ. 29

Επισημάνσεις του Θωμά Σταμόπουλου

σελ. 30

Το δικαίωμα στο κατ' οίκον
σέναο νερό στη Γαλιλία του Αντώνη Μανιάτη

σελ. 32

Εκδηλώσεις Δ.Σ.Π.

σελ. 39

Στίξεις του Δημήτρη Πιστικού

σελ. 40

Το Ελληνικόν Δωδεκάθεον - το αρχαίο Ελληνικόν Δωδεκάμηνον-
Εικοσιτέσσερα Γεγονότα του Μιχάλη Βλάχου

σελ. 42

Ο Συμβολισμός και η ιδέα ως σημαινόμενο
στην ποίηση του Φάνη Μούλλιου

σελ. 44

Το ALTER EGO ενός Δικαστή ! Από τον Καρυωτάκη, τον Ουράνη
και τον Καββαδία στον Γιώργο Κριμπά του Γιάννη Ιωσηφάκη

σελ. 46

14ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ

3

Της Ελένης Μπαγιονέτα
Δικηγόρου Πειραιά

Με επιτυχία πραγματοποιήθηκαν οι εργασίες του 14ου Πανελληνίου Συνεδρίου Δικηγορικών Συλλόγων (19-21 Απριλίου 2019), στην φιλόξενη πόλη των Σερρών, μετά από 22 χρόνια από το

τελευταίο συνέδριο, που είχε λάβει χώρα στην Θεσσαλονίκη (3-6 Ιουλίου 1997 με θέματα «Κώδικας Δικηγόρων-Πλαίσιο-κατευθύνσεις Δικηγορικός πληθωρισμός») ενώ το πρώτο συνέδριο των δικηγορικών συλλόγων του Κράτους είχε λάβει χώρα στην Αθήνα 18-22 Δεκεμβρίου 1927.

Το Συνέδριο με θέμα «Δικηγορία και Δικαιοσύνη στη νέα εποχή» είχε τεθεί υπό την αιγίδα του Προέδρου της Δημοκρατίας κ. Προκόπη Παυλόπουλου, ο οποίος τίμησε με την παρουσία του το Συνέδριο και κήρυξε το απόγευμα της Παρασκευής 19-4 την επίσημη έναρξη αυτού, στο κατάμεστο από κόσμο αμφιθέατρο «Ευαγόρας Παλληκαρίδης» του Τ.Ε.Ι. Σερρών, υπογραμμίζοντας την υποχρέωση των δικηγόρων να υπερασπίζονται την ανεξαρτησία της Δικαιοσύνης. Μεταξύ άλλων ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είπε κηρύσσοντας την έναρξη των εργασιών του συνεδρίου: «*Ιδίως υπό τις σημερινές*

συνθήκες στον Τόπο μας, η υπεράσπιση της Ανεξαρτησίας της Δικαιοσύνης ισοδυναμεί με υπεράσπιση της θεμελιώδους αρχής της Διάκρισης των Εξουσιών, επέκεινα δε με υπεράσπιση της ίδιας της Αντιπροσωπευτικής Δημοκρατίας. Έχω όμως χρέος, υπό την διπλή ιδιότητα που διευκρίνισα ευθύς εξ αρχής, να επισημάνω ότι τότε μόνον η εκ μέρους των Δικηγόρων υπεράσπιση της Ανεξαρτησίας της Δικαιοσύνης θ' αποβεί πλήρως αποτελεσματική, όταν οι ίδιοι οι Λειτουργοί της Δικαιοσύνης, πρώτοι αυτοί, ενωμένοι και αποφασισμένοι, θα θωρακίζουν, «όκωσπερ τείχεος», την θεσμική εγγύηση της Ανεξαρτησίας τους, την οποία κατοχυρώνει το Σύνταγμα ως το πιο εμβληματικό «όπλο» για την υπήρξη της δικαιοδοτικής του αποστολής, υπό όρους ασυμβίβαστου σεβασμού του Κράτους Δικαίου, της Αρχής της Νομιμότητας και της Δικαιοσύνης».

Στην έναρξη της εκδήλωσης, προβλήθηκε και ο ρετινισμός του Προέδρου του CCBE – Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Δικηγορικών Συλλόγων, ενώ καλωσόρισμα προς τους συνέδρους και τους προσκεκλη-

μένους απνύθινε ο Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου Σερρών, Παναγιώτης Καρίπογλου. Στο

καλωσόρισμά του, ο κ. Καρίπογλου, αναφέρθηκε στις προσωπικότητες των Σερρών που άφησαν την προσωπική τους «σφραγίδα» στην ιστορική πορεία της χώρας. Ιδιαίτερα στον Αναστάσιο Πολυζωίδη, τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου που αρνήθηκε να καταδικάσει τον Θεόδωρο Κολοκοτρώνη, τον Δημήτριο Πλαπούτα και τον Κίτσο Τζαβέλλα, ο οποίος γεννήθηκε στο ιστορικό Μελένικο της βορειοανατολικής Μακεδονίας, λίγα μόνο χιλιόμετρα από την πόλη των Σερρών. Ο κ. Καρίπογλου, χαρακτήρισε «ύψιστη τιμή για τον Δικηγορικό Σύλλογο Σερρών και για την πόλη μας, την ανάθεση της φιλοξενίας του 14ου Πανελληνίου Συνεδρίου Δικηγορικών Συλλόγων, που διοργανώνεται όπως είναι γνωστό μετά από είκοσι δύο χρόνια». «Οφείλουμε να πιστώσουμε την πρωτοβουλία αυτή στον Πρόεδρο της Ολομέλειας κ. Δημήτρη Βερβεσό, ο οποίος ενεργοποίησε τον θεσμό του Συνεδρίου μετά από τόσα χρόνια αδράνειας», τόνισε ο κ. Καρίπογλου.

Από την πλευρά του, ο Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών και της Ολομέλειας των Δικηγορικών Συλλόγων Δημήτρης Βερβεσός απνύθινε θερμές ευχαριστίες σε όλα τα μέλη της οργανωτικής επιτροπής του Συνεδρίου για την άρτια διοργάνωση καθώς και στον Πρόεδρο και τα μέλη του ΔΣ του Συλλόγου των Σερρών για την υποδειγ-

ματική φιλοξενία.

Επίσης, χαιρετισμό απνύθιναν ο Πρόεδρος της Συντονιστικής Επιτροπής του Συμβολαιογραφικού Συλλόγου Ελλάδος Γεώργιος Ρούσκας, ο Πρόεδρος της Ένωσης Εισαγγελέων Ελευθέριος Μιχαηλίδης, ο Πρόεδρος της Ένωσης Δικαστών και Εισαγγελέων Χριστόφορος Σεβαστίδης, ο Δήμαρχος Σερρών Πέτρος Αγγελίδης, ο Περιφερειάρχης Κεντρικής Μακεδονίας Απόστολος Τζιτζικώστας, ο Πρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Ιωάννης – Κωνσταντίνος Χαλκιάς, ο Πρόεδρος του Αρείου Πάγου Βασίλειος Πέππας, ο εκπρόσωπος του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρώπινων Πόρων Γεώργιος Σαρλής, ο Τομεάρχης Δικαιοσύνης της Νέας Δημοκρατίας Νίκος Παναγιωτόπουλος και ο Μητροπολίτης Σερρών και Νιγρίτης Θεολόγος.

Στην έναρξη του συνεδρίου παραβρέθηκαν μεταξύ άλλων, οι Βουλευτές Σερρών Κώστας Καραμανλής, Φωτεινή Αραμπατζή και η Ευρωβουλευτής Ελίζα Βόζενμπεργκ. Την εκδήλωση παρουσίασε η δημοσιογράφος Μαρία Νικόλητσιου και πλαισίωσε μουσικά η χορωδία του Ωδείου Σερρών Βασίλη Ταπέ.

Ακολουθώντας, οι κ.κ. Ευάγγ. Σταμκόπουλος, Δικηγόρος Θεσσαλονίκης και Β. Καρκατζούνης, Δικηγόρος Αθηνών, με αρτιότητα, πληρότητα, γλαφυρό αλλή και επιστημονικώς τεκμηριωμένο τρόπο, ανέπτυξαν στο πολυπληθές ακροατήριο τις εισηγήσεις

τους: α) Αναδρομή στο 13ο Συνέδριο Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος (3-6 Ιουλίου 1997, Θεσσαλονίκη) και β) «Artificial Intelligence» (τεχνητή νοημοσύνη - ρομποτική) και σύγχρονη δικηγορία, αντιστοίχως.

Από το Διοικητικό Συμβούλιο του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά παρευρέθηκαν στις εργασίες του συνεδρίου ο Πρόεδρος κ. Γεώργιος Σταματογιάννης, ο Αντιπρόεδρος κ. Παναγιώτης Πετρόπουλος ο Αντιπρόεδρος κ. Γεώργιος Καραμιζάρης, και τα μέλη του ΔΣ κ.κ. Νικόλαος Μπιλέρης, Παναγιώτα Μπουρλετίδου, Πολυχρόνης Περιβολάρης, Μαρία Σταματογιάννη και Ηλίας Τζιτζικάκης.

Η ενεργός συμμετοχή του Συλλόγου μας στο Συνέδριο αποτυπώθηκε με την επίκαιρη εισήγηση του Προέδρου Γ. Σταματογιάννη στο θέμα συζήτησης «ΔΙΚΗΓΟΡΙΑ και ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΕΠΟΧΗΣ», καθώς και με τις καίριες παρεμβάσεις του αντιπροέδρου Παναγιώτη Πετρόπουλου, του αντιπροέδρου Γεωργίου Καραμιζάρη και των μελών του Δ.Σ. Νικολάου Μπιλέρη, Παναγιώτας Μπουρλετίδου και Πολυχρόνη Περιβολάρη.

Ο Πρόεδρος Γεώργιος Σταματογιάννης ήταν ο πρώτος εισηγητής του Συνεδρίου, αναπτύσσοντας αρχικά το θέμα: «Διαφήμιση δικηγόρων και δεοντολογία: προσέγγιση δεδομένων άλλων κρατών και προσπάθεια αναβάθμισης του ρόλου της διαφήμι-

σης στην βελτίωση της παροχής νομικών υπηρεσιών. Πολύ-επαγγελματικές ενώσεις και σύγχρονες μορφές αντιποίησης δικηγορικού λειτουργήματος».

Στην εισήγησή του ο κ. Σταματογιάννης ανέφερε μεταξύ άλλων: «Μπορούμε πλέον να υποστηρίξουμε βάσιμα ότι η δημόσια προβολή του δικηγορικού επαγγέλματος και των βασικών στοιχείων που συγκροτούν την επαγγελματική ταυτότητα του δικηγόρου είναι καταρχήν επιτρεπτή εφόσον αυτή δεν οδηγεί σε δημόσια έκθεση του δικηγόρου, αθέμιτη εμπορική διαφημιστική πρακτική και εντέλει απαξίωση του δικηγορικού λειτουργήματος».

Εν συνεχεία, ολοκλήρωσε την εισήγησή του με το θέμα: «Δικηγορία και θεσμοί εναλλακτικής επίλυσης διαφορών (Διαμεσολάβηση – Διαιτησία)». Ο Πρόεδρος του ΔΣΠ τόνισε ότι: «Οι βασικές διαφορές που αφορούν τους δυο αυτούς θεσμούς συνίστανται στο ότι στη διαμεσολάβηση μπορεί να υπαχθούν διαφορές ιδιωτικού ενδοτικού δικαίου, ότι μετά το πέρας μιας επιτυχούς διαμεσολάβησης τα μέρη καταλήγουν σε συμφωνία και ότι ο διαμεσολαβητής βοηθά τα μέρη να οδηγηθούν σε μια αποδεκτή και βιώσιμη λύση, χωρίς αυτός να αποφασίζει για λο-

γαριασμό τους, ενώ στη διαιτησία μπορούν να υπαχθούν όλες οι διαφορές ιδιωτικού δικαίου, εφόσον τα μέρη που τις συνομολογούν έχουν την εξουσία διάθεσης του αντικειμένου της διαφοράς, εξαιρουμένων των διαφορών για την παροχή εξαρτημένης

εργασίας και ότι τελικά το διαιτητικό δικαστήριο εκδίδει διαιτητική απόφαση, υποχρεωτική για όλους».

Μετά τις εισηγήσεις, τις παρεμβάσεις και την διαλογική συζήτηση που ακολούθησε επί των επιμέρους θεματικών του συνεδρίου, η πλειοψηφία των συνέδρων τάχθηκε, μεταξύ άλλων, υπέρ των παρακάτω αποφάσεων, τις οποίες θα εξειδικεύσει περαιτέρω, όπου απαιτείται, η Ολομέλεια των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων:

1. Η ανεξαρτησία και η αυτοτέλεια των δικηγορικών συλλόγων αποτελεί θεσμική εγγύηση της ανεξαρτησίας των δικηγόρων και κατ' επέκταση της ορθής απονομής της Δικαιοσύνης. Η πρόσφατη αντικατάσταση της παρ. 1 του άρθρου 89ΚωδΔικ, με τη διάταξη του άρθρου 29 παρ. 2 ν. 4596/2019 κινείται σε αυτή την κατεύθυνση και τυποποιεί νομοθετικά την πάγια νομολογία των δικαστηρίων. Περαιτέρω, στο πλαίσιο της αναγκαίας ανεξαρτησίας των δικηγόρων, εκφράζεται η αντίθεση και σε κάθε προσπάθεια ένταξης των εμμίσθων δικηγόρων στην (δημοσιο)υπαλληλική ιεραρχία. Η ανεξαρτησία του δικηγόρου, τόσο του άμισθου όσο και του έμμισθου, ως δημόσιου λειτουργού, πρέπει να περιφρουρείται σε κάθε περίπτωση και με κάθε νόμιμο μέσο.

2. Το δικηγορικό σώμα τάσσεται υπέρ των εναλλακτικών μορφών επίλυσης διαφορών, η υπαγωγή στις οποίες πρέπει να είναι εκούσια. Κατά συνέπεια, η υποχρεωτικότητα δεν συνάδει ούτε με την διαμεσολάβηση ούτε με την δικαστική μεσολάβηση.

3. Ο θεσμός της άσκησης είναι αναγκαίος για την απόκτηση των απαραίτητων επαγγελματικών εφοδίων προς άσκηση του δικηγορικού επαγγέλματος. Εξίσου αναγκαία είναι και η αναβάθμιση του θεσμού που αποτελεί υποχρέωση και των δικηγορικών συλλόγων. Στο πλαίσιο αυτό προτείνεται: α) η διοργάνωση υποχρεωτικών επαγγελματικών σεμιναρίων για τους ασκούμενους δικηγόρους, β) η νο-

μοθετική κατοχύρωση της ελάχιστης αποζημίωσης των ασκούμενων δικηγόρων και γ) η άμεση ένταξή τους στο Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Απασχόλησης Νέων (ΠΑΝ). Συγκροτήθηκε Επιτροπή με συντονιστή τον Γενικό Γραμματέα του ΔΣΑ, Μιχάλη Καλλαντζόπουλο, προκειμένου να υποβάλει προς την Ολομέλεια σχετικές προτάσεις για την αναμόρφωση του θεσμού της άσκησης, την διάρκεια και το περιεχόμενό της.

4. Η διαρκής επαγγελματική κατάρτιση των δικηγόρων αποτελεί κεντρική αποστολή των δικηγορικών συλλόγων και απαραίτητη προϋπόθεση για την αναβάθμιση του δικηγορικού λειτουργήματος. Στο πλαίσιο αυτό προτείνεται η δυναμική δημιουργία Κέντρων δια βίου μάθησης από όσους δικηγορικούς συλλόγους το επιθυμούν, που θα αναλάβουν και την εκούσια (προαιρετική) και χωρίς κόστος πιστοποίηση των δικηγόρων ανά τομέα εξειδίκευσης, καθώς και την εν γένει επιμόρφωσή τους σε διάφορα γνωστικά αντικείμενα και στις σύγχρονες νομοθετικές και νομολογιακές εξελίξεις σε κάθε τομέα δικαίου.

5. Η ηλεκτρονική δικαιοσύνη (e-justice) αποτελεί θεμελιώδες πρόταγμα για την αναβάθμιση της δικηγορίας, την ταχεία απονομή της δικαιοσύνης και την εξυπηρέτηση των συναδέλφων. Στο πλαίσιο αυτό συγκροτήθηκε Επιτροπή με συντονιστή τον Σύμβουλο του ΔΣΑ, Παναγιώτη Περάκη, προκειμένου να υποβάλει προς την Ολομέλεια σχετικές προτάσεις για την επέκταση των ηλεκτρονικών υπηρεσιών και την επίλυση των προβλημάτων που έχουν ανακύψει.

6. Η νομική βοήθεια (legal aid) εξασφαλίζει το δικαίωμα ισότιμης πρόσβασης όλων και ιδίως των οικονομικά ασθενέστερων κοινωνιών στην Δικαιοσύνη. Στο πλαίσιο αυτό προτείνεται η επέκταση του θεσμού της νομικής βοήθειας και σε άλλους τομείς, σε σχέση με όσους προβλέπονται ήδη, όπως η πα-

ροχή νομικών συμβουλών, το στάδιο της ποινικής διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένης της προκαταρκτικής εξέτασης, ειδικά υπό το πρίσμα των επερχόμενων αλλαγών στον ΚΠΔ, καθώς και οι υποθέσεις αλλοδαπών.

7. Στο πλαίσιο της αναβάθμισης του κοινωνικού ρόλου των δικηγορικών συλλόγων προτείνεται η συνεργασία των δικηγορικών συλλόγων με κοινωνικούς φορείς για θέματα ευρύτερου κοινωνικού ενδιαφέροντος. Ενδεικτικά, προτείνεται η δημιουργία συμβουλευτικών κέντρων για την ενδοοικογενειακή βία και τον σχολικό εκφοβισμό, σε συνεργασία με την αυτοδιοίκηση και σχετικούς κοινωνικούς φορείς.

8. Λαμβάνοντας υπ' όψιν τις ιδιαιτερότητες που ανακύπτουν κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης και λοχείας των γυναικών δικηγόρων προτείνεται: α) Στο πλαίσιο του Ενιαίου Κανονισμού Παροχών ΕΦΚΑ να προβλεφθεί επιδότηση για απώλεια εισοδήματος λόγω τοκετού όλων των γυναικών δικηγόρων, αμίσθων και εμμίσθων, για χρονικό διάστημα έξι μηνών μετά τον τοκετό με ποσό αντίστοιχο της επιδότησης μισθωτής εργαζόμενης (τουλάχιστον 650 € μηνιαίως), πλέον του ήδη προβλεπόμενου επιδόματος τοκετού. β) Η θεσμοθέτηση της εγκυμοσύνης και της λοχείας ως σπουδαίου λόγου αναβολής της δίκης. γ) Η επέκταση της ήδη προβλεπόμενης μείωσης κατά 50% των ασφαλιστικών εισφορών, κατ' άρθρο 141 ν. 3655/2008, για ένα χρόνο μετά τον τοκετό, σε όλους τους κλάδους ασφάλισης.

9. Αποτελεί καθήκον των δικηγορικών συλλόγων η ενεργός περιφρούρηση της άσκησης του δικηγορικού λειτουργήματος με την άσκηση κάθε προβλεπόμενου ενδίκου και εξωδίκου μέσου σε περιπτώσεις αντιποίησης του δικηγορικού λειτουργήματος. Το δικηγορικό σώμα είναι αντίθετο στην

σύσταση και λειτουργία πολυεπαγγελματικών εταιριών.

10. Προκειμένου να αναβαθμιστούν στην πράξη οι σχέσεις των συλλειτουργών της Δικαιοσύνης προτείνεται: α) να αναληφθεί πρωτοβουλία για τη θέσπιση Κοινού Κώδικα Δεοντολογίας Συλλειτουργών της Δικαιοσύνης, δικαστών και δικηγόρων. β) Να

προβλεφθεί η συμμετοχή των δικηγορικών συλλόγων, με δικαίωμα λόγου (διατύπωσης γνώμης), στην επιθεώρηση και τις υπηρεσιακές μεταβολές των δικαστικών λειτουργών, στην επιλογή της ηγεσίας των ανωτάτων δικαστηρίων, καθώς και στην Ολομέλεια των Δικαστηρίων για θέματα που αφορούν ιδίως τον Κανονισμό και την οργάνωση του Δικαστηρίου και θέματα ευρύτερου νομικού ενδιαφέροντος και δικηγορικού λειτουργήματος.

11. Το συνέδριο εκφράζει την αντίθεσή του στην αποδυνάμωση της προστασίας της πρώτης κατοικίας με την τροποποίηση του ν. 3869/2010 (νόμος «Κατσέλη») με τον ν. 4605/2019.

12. Διεκδικεί: α) την άμεση υλοποίηση της κυβερνητικής δέσμευσης για την επέκταση του ορίου δυνητικής απαλλαγής από την υποχρεωτική επιβολή ΦΠΑ από το εισόδημα των 10.000€ στα 25.000€ και β) την κατάργηση, άλλως την μείωση του ΦΠΑ στην δικηγορική αμοιβή για τις δικαστηριακές υποθέσεις.

Οι εξελίξεις στο χώρο της ψηφιακής Δικαιοσύνης

Του Γεωργίου Π. Καραμιζάρη
Αντιπροέδρου Δ.Σ.Π.

Το μακρινό Νοέμβριο του 2012, έχοντας «ζαλιστεί» από τις επιπτώσεις της θερινής επιβολής του ΦΠΑ στις δικηγορικές αμοιβές και πιστεύοντας, αφελλώς, ότι η εποχή των μνημονίων δεν θα μπορούσε να διαρκέσει περισσότερο από τη Γερμανική κατοχή, είχα δημοσιεύσει ένα άρθρο μου στη Δικηγορική Επικαιρότητα, πράγματι δικηγορικό και επίκαιρο, για την ηλεκτρονική κατάθεση των δικογράφων, στην οποία είχα κάνει φιλότιμες προσπάθειες να ενταχθεί ο, περιορισμένων οικονομικών δυνατοτήτων, πλην έντιμος, Σύλλογός μας, θεωρώντας, ότι δι' αυτής παρέχεται τεράστια διευκόλυνση προς τους συναδέλφους να περιορίσουν το διαδικαστικό χρόνο που απαιτείται για τη διεκπεραίωση των υποθέσεων τους. Περιέγραφα τότε στο άρθρο μου, ότι για την κατάθεση ενός δικογράφου ηλεκτρονικά, πχ στο Πρωτοδικείο Αθηνών (η κατάθεση στα περιφερειακά Ειρηνοδικεία ήταν ασφαλώς όνειρο ακόμη), θα απαιτούσε περίπου δέκα λεπτά από χρόνο ενός Δικηγόρου Πειραιώς, ενώ για την παραδοσιακή διαδικασία, ο απαιτούμενος χρόνος θα υπερέβαινε τις δύο με τρεις ώρες, τόσο λόγω της διάρκειας των απαιτούμενων δρομολογίων του ΗΣΑΠ, όσον και λόγω της ημίωρης, τότε, αναμονής ενώπιον της Γραμματέως καταθέσεως.

Το προσκλητήριο αυτό συμμετοχής ακολούθησαν μόλις εκατόν είκοσι τρεις Συνάδελφοι Πει-

ραιώς, υποχρεώνοντας με να συνειδητοποιήσω το εύρος των επιπτώσεων των οικονομικών συγκυριών στις επαγγελματικές μας δραστηριότητες.

Έκτοτε μεσολάβησαν πολλά. Ασφαλώς η χρονική διάρκεια των δρομολογίων του ΗΣΑΠ παρέμεινε ίδια, ενώ αντιθέτως η αναμονή για την κατάθεση στο Πρωτοδικείο Αθηνών αυξήθηκε κατά δυόμισι περίπου ημέρες. Εντούτοις, η υπηρεσία ηλεκτρονικής κατάθεσης έχει εδραιώσει πλέον τη λειτουργία της, έχει γίνει αποδεκτή από σημαντικό αριθμό συναδέλφων, έχει εκσυγχρονιστεί πλήρως και έχει περιλάβει πλήθος Δικαστηρίων, μεταξύ των οποίων και διάφορα διάσπαρτα εξωτικά περιφερειακά Ειρηνοδικεία, έως τουλάχιστον την επίτευξη της συνένωσής τους.

Κάθε μέλος του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά, αποκτώντας με απλές και προγραμματισμένες διαδικασίες ηλεκτρονική υπογραφή και χρησιμοποιώντας μία μονάδα usb stick, όπου αυτή θα εγκατασταθεί από τις Υπηρεσίες του Συλλόγου μας, μπορεί να υπογράψει ψηφιακά ένα δικόγραφο και να το καταθέσει από τον ηλεκτρονικό του υπολογιστή σε όλα σχεδόν τα Δικαστήρια Αθηνών, Πειραιώς, Θεσσαλονίκης και Χαλκίδος, λαμβάνοντας την πράξη κατάθεσης και κοινοποιώντας μαζί με αυτήν το χορηγούμενο αντίγραφο.

Προφανώς υπάρχουν ατέλειες και ανεπάρκειες στην έκταση της εφαρμοστικότητας του συστήματος. Για παράδειγμα, δεν εξυπηρετούνται κάποιες διαδικασίες, αλλιά και κάποια Δικαστήρια, ελλειπόν υποδομών, όπως ατυχώς τα νησιωτικά Ειρηνοδικεία, της περιφέρειας Πειραιώς. Ωστόσο, το σύστημα διαρκώς εμπλουτίζεται και φιλοδοξεί, σε όχι μη προβλεπτό χρόνο, να εντάξει όλα τα Δικαστήρια της επικράτειας και όσες διαδικασίες δεν περι-

λαμβάνουν, δυσεπίλυτες εκ των υφισταμένων δικονομικών προϋποθέσεων, απαιτήσεις φυσικής παρουσίας του Δικηγόρου στις Υπηρεσίες Κατάθεσης των Δικαστηρίων. Ας μη λησμονήσουμε δε, ότι η υπηρεσία τυγχάνει εφαρμογής και στα Διοικητικά Δικαστήρια. Έτσι λοιπόν, παρέχεται ήδη προς τους Δικηγόρους μία ψηφιακή εργαλειοθήκη, της οποίας μπορούν να κάνουν χρήση εξοικονομώντας εργασιακό χρόνο.

Οι αυτά βεβαίως προϋπέθεταν την επιζητούμενη επί μακρόν και εν τέλει υλοποιηθείσα, ηλεκτρονική οργάνωση και ομογενοποίηση των διαδικαστικών λειτουργιών και προτύπων των διαφόρων Δικαστηρίων, η οποία επετεύχθη με τα ΟΣΔΥΔΔ και ΟΣΔΥΠΠ για τα Διοικητικά και Πολιτικά Δικαστήρια, έπονται οι Υπηρεσίες των Ποινικών Δικαστηρίων και κατά συνέπεια η παροχή πλήρους δυνατότητας εξυπηρέτησης των Δικηγόρων, αλλήλα και η ενασχόληση του ανθρώπινου δυναμικού των Δικαστικών Υπηρεσιών με τομείς δραστηριότητας ουσιαστικούς και όχι διαδικαστικούς. Παράλληλα, καθίσταται εφικτός ο εμπλουτισμός των υπηρεσιών του ΟΠΣ των Δικηγορικών Συλλόγων με την παροχή περαιτέρω διευκολύνσεων, όπως πχ η παράκαμψη της διαδικασίας μεμονωμένου έλεγχου της δικαστικής πορείας μίας υποθέσεως, δια της αυτοματοποιημένης πληροφόρησης του Δικηγόρου για κάθε εξέλιξη των υποθέσεων στις οποίες έχει καταγραφεί ο αριθμός μητρώου του.

Κάτι αντίστοιχο, με απαισιόδοξο όμως χρονοδιάγραμμα υλοποίησης, λόγω εμπλοκής περισσοτέρων φορέων, χρηματοδοτών και χρηματοδοτουμένων, αναμένεται να υπάρξει με την ολοκλήρωση της ψηφιακής πλατφόρμας του Εθνικού Κτηματολογίου, η οποία εν τέλει θα παρέχει μόνον προς τους πιστοποιημένους χρήστες, κατ' εύλογη απαίτηση των δικηγορικών Συλλόγων, τη δυνατότητα ελέγχου σε όλη την επικράτεια και πέραν τούτου, εύλογα, θα θέσει υπό καθεστώς πλήρους αξιοπιστίας τη νομική κατάσταση των ιδιοκτησιών και βεβαίως, την έκταση της χώρας, η οποία δεν

είναι προφανής, με βάση τις υποβληθείσες προς τα κτηματολόγια δηλώσεις.

Η νέα πρόκληση όμως λέγεται «Τεχνητή Νομοσύνη». Η τεχνητή νομοσύνη έχει ήδη καταστεί κομμάτι της καθημερινότητας μας, έστω κι αν συχνά διαφανθάνει της προσοχής μας. Οι αλγόριθμοι και τα συστήματα που σ' αυτούς στηρίζουν τη λειτουργία τους, εξυπηρετούν τις τραπεζικές μας συναλλαγές, κατευθύνουν και διεκπεραιώνουν τις διαδικτυακές μας επικοινωνίες, ρυθμίζουν τη λειτουργία των «έξυπνων» μηχανών και των εφαρμογών των κινητών μας τηλεφώνων, οδηγούν με ασφάλεια τα προηγμένης τεχνολογίας αυτοκίνητα μας, προστατεύουν τις περιουσίες μας από κινδύνους και προβλέπουν φυσικές καταστροφές. Η τεχνητή νομοσύνη είναι τόσο τεχνητή, αλλήλα και τόσο νοήμων, που μάλλον θα δώσει η ίδια περιεχόμενο στον ορισμό της, καθώς οι άνθρωποι, τους οποίους καλείται να υπηρετήσει, αδυνατούν να καταλήξουν σχετικώς. Σε κάθε όμως περίπτωση, πρόκειται για τη μεγαλύτερη παγκόσμια επανάσταση, καθιστώντας πρωτόγονη την αντίστοιχη βιομηχανική.

Σε γενικές γραμμές, με τον όρο τεχνητή νομοσύνη καλούμε τη δυνατότητα που έχει κάτι που δεν έχει ζωή, με την παραδοσιακή και μέχρι σήμερα αποδεκτή έννοια, να παράγει σκέψη, να δίνει λύσεις, να κάνει επιλογές, συμπεριλαμβανομένης της επιλογής να εμπλουτίζει αυτοβούλως τη γνώση του, η οποία μελλοντικά, φοβάμαι, ότι θα μετονομαστεί καθολικά σε «βάση δεδομένων». Αυτό ασφαλώς δεν είναι κακό, όταν ψάχνεις ένα τραγούδι στο Shazam ή αναζητάς μίας εικόνα στο Google. Τι γίνεται όμως, όταν επιδρά στο χώρο της Δικαιοσύνης; Σε ποιο βαθμό εξυπηρετεί τον άνθρωπο και πότε τον αντικαθιστά;

Η επιρροή της τεχνητής νομοσύνης στη Δικαιοσύνη και το δικηγορικό επάγγελμα απετέλεσαν αντικείμενο συζήτησης της Επιτροπής του CCBE για το Μέλλον του Δικηγορικού Επαγγέλματος και των Νομικών Υπηρεσιών (Future of the Legal Profession and Legal Services Committee), η οποία μετά από

μακροχρόνιες διαβουλεύσεις κατέληξε στην οριστικοποίηση ενός κειμένου εργασίας σχετικά με τον εννοιολογικό προσδιορισμό των εφαρμογών τεχνητής νοημοσύνης στο πλαίσιο της παροχής νομικής συμβουλής - νομικής υπηρεσίας (Working paper: "Artificial Intelligence and definition of legal services and legal advice").

Πέρα από τις δυσκολίες εννοιολογικής αποσαφήνισης και υπαγωγής των εφαρμογών τεχνητής ευφυΐας στις έννοιες των νομικών υπηρεσιών και της νομικής συμβουλής, αυτό που τελικά διαπιστώθηκε είναι πως **στο προσεχές μέλλον οι εφαρμογές αυτές θα ανταγωνίζονται ευθέως τους Δικηγόρους στην παροχή νομικών συμβουλών και θα εναπόκειται στους πολίτες κατά το στάδιο της αναζήτησης νομικής συμβουλής η επιλογή είτε του τεχνολογικά αυτοματοποιημένου συστήματος (με όλους τους κινδύνους που συνεπάγεται) είτε της φυσικής επικοινωνίας με Δικηγόρο.** Αυτό ασφαλώς συγκρούεται με το εσωτερικό μας δίκαιο και την θεσμοθετημένη ιδιότητα του Δικηγόρου, ως άμισθου δημόσιου λειτουργού, ο οποίος ασκεί λειτούργημα που αποτελεί θεμέλιο του κράτους δικαίου (άρθρο 1ο Κώδικα Δικηγόρων), συνεπώς όποιος «ανταγωνισμός» θα είναι παράνομος, πλην όμως δημιουργεί έναν οιονεί αντίπαλο, που πιθανόν θα προταθεί προς την κοινωνία, ως φιλική δυνατότητα πληροφόρησης του πολίτη και κατ' επέκταση ως θετικού προσήμου παροχή. Επίσης, συγκεκριμένες προβλέψεις για υποβολή προτάσεων σχετικά με την τεχνητή νοημοσύνη στα νομικά επαγγέλματα και τη δυναμική εφαρμογή της υπάρχουν στο Πρόγραμμα Δράσης της Επιτροπής της ΕΕ για το E-Justice της περιόδου 2019-2023 («E-Justice Action Plan 2019-2023»), χρησιμοποιούνται δε σε διάφορες χώρες, ιδίως στις ΗΠΑ, είτε στο στάδιο που προηγείται της δίκης (πχ συστήματα που χρησιμοποιεί η Αστυνομία, προληπτικά ή κατασταλτικά) είτε και κατά τη διάρκεια της δίκης, ακόμη και από τον ίδιο τον Δικαστή στο πλαίσιο διαμόρφωσης της δικανικής του κρίσης. Ασφαλώς ουδείς επί του παρόντος

φαντάζεται, ότι μία «έξυπνη» και «κατηρτισμένη» μηχανή θα αντικαταστήσει τη δικαιοδοτική κρίση ενός Δικαστή, ακόμη και στην περίπτωση που αυτός δεν χαρακτηρίζεται είναι ιδιαίτερα έξυπνος ή κατηρτισμένος, ωστόσο, όπως προανέφερα, σε πολιτικές των ΗΠΑ, ο Δικαστής είναι υποχρεωμένος ν' αναφερθεί στα συμπεράσματα του χρησιμοποιούμενου συστήματος τεχνητής νοημοσύνης, ήτοι να αιτιολογήσει τη συμφωνία ή ασυμφωνία του με μία μηχανή, που πάντως η βάση δεδομένων που χρησιμοποιεί έχει αρχικοποιηθεί, κατ' επιλογήν, με συγκεκριμένες πληροφορίες. Προφανώς, αυτό σημαίνει ότι η «έξυπνη» μηχανή έχει δίκαιη (sic) και ανεπηρέαστη κρίση σε σχέση με τον επιφορτισμένο με την απονομή της Δικαιοσύνης άνθρωπο – φυσικό Δικαστή και κατ' επέκταση οι κατευθύνοντες τις εξελίξεις είναι προφανές, ότι είναι έτοιμοι να ρισκάρουν προσανατολιζόμενοι στην αντικειμενικοποίηση της δικανικής κρίσεως, δια του περιορισμού του αστάθμητου παράγοντα, που δεν είναι άλλος από την, ελεγχόμενη κάθε φορά για την ορθότητα και αξιοπιστία της, ανθρώπινη σκέψη, που αναμφίβολα όμως υπήρξε η «μυτέρα» και της ανθρώπινης Δικαιοσύνης και πλήθους άλλων ευγενικών ιδεωδών.

Επομένως, στις νέες δεοντολογικές και κοινωνικές προκλήσεις που βιώνει η παγκόσμια κοινωνία, λόγω της συνεχιζόμενης ψηφιακής επανάστασης, που δημιουργεί νέες υποσχέσεις, αλλά και νέους κινδύνους διαταραχής, ο επιχειρούμενος σε κάθε κοινωνικό τομέα μετασχηματισμός, πρέπει να τελεί υπό τον έλεγχο και τη συνειδητή καθοδήγηση της ανθρωπότητας, ούτως ώστε να εξασφαλίζεται, ότι κατατείνει στην προώθηση των αξιών μας και την προάσπιση του κοινωνικού μας μοντέλου.

Αντί επιλόγου: Πόσο πρωτόγονη μου φαντάζει με όλη αυτή η νεανική προοπτική μου ν' ασχοληθώ μ' ένα βιολογικό ελαιώνα, όταν θα έλθει η στιγμή να λάβω την ανταποδοτική σύνταξη των εξακοσίων, πλέον, ευρώ ...

ΠΕΡΙ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ

(Α μέρος)

11

του **Αντώνη Κασιμάτη**
Δικηγόρου Πειραιά

Δεοντολογία: Η διδασκαλία περί των δεόντων γενέσθαι. Σύστημα γνώσεων περί του τρόπου φέρεσθαι εν τη ασκήσει επιστημονικού επαγγέλματος (Δ.Δημητράκου Μέγα Λεξικόν Όλης της Ελληνικής Γλώσσης).

Προκειμένου να οριοθετήσει τους δεοντολογικούς κανόνες που πρέπει να τηρούν τα μέλη του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά κατά την άσκηση του δικηγορικού λειτουργήματος και αφού έλαβε υπόψη τις παραδόσεις του δικηγορικού σώματος, τις αρχές που θέτει η Οδηγία 77/249 της 22 Μαρτίου 1977 και η Οδηγία 98/5 της 16 Φεβρουαρίου 1998 της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και τον Κώδικα Δεοντολογίας του Συμβουλίου των Δικηγορικών Συλλόγων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Δ.Σ. του Δ.Σ.Π. ενέκρινε στη συνεδρίαση της 19.5.2009 τον Κώδικα Δεοντολογίας.

Στόχος ήταν και είναι να τονισθεί -και τονωθεί- ο χαρακτήρας του δικηγορικού λειτουργήματος ως "συμπράττοντος Λειτουργού της Δικαιοσύνης", κομμάτι του τρίπτυχου Δικαστές - Δικηγόροι - Δικαστικοί Υπάλληλοι.

Αυτό δεν θα μπορούσε να επιτευχθεί ποτέ αν η

καθημερινή πρακτική κάθε δικηγόρου -υπό την εποπτεία του Δικηγορικού Συλλόγου- δεν στοιχιζόταν πίσω από τον αγώνα για την καλή λειτουργία και την εξύψωση του κύρους της Δικαιοσύνης, την υπεράσπιση των αγαθών της ελευθερίας και των δικαιωμάτων του πολίτη ως και της υψηλής ιδέας της Δικαιοσύνης-ιδανικού της ανθρωπότητας, τη μάχη για τα ιδανικά της ελευθερίας και της Δημοκρατίας. Γιατί εύρυθμη λειτουργία της Δικαιοσύνης σημαίνει και ομαλή λειτουργία της Δημοκρατίας και του "Κράτους Δικαίου".

Οι κανόνες δεοντολογίας έχουν σκοπό να εγγυηθούν την καλή από τον Δικηγόρο εκτέλεση της αποστολής του, που αναγνωρίζεται ως απαραίτητη κατά τα ανωτέρω.

Και μπορεί η πεζότητα της καθημερινότητας να μας οδηγεί στο να ξεχνάμε τα υψηλά δικαιώνοντας τη φράση του Ρουσσώ «δεν είναι ικανός κανείς για υψηλές σκέψεις, όταν πρέπει να σκέπτεται πώς θα βγάλει το ψωμί του», αλλιά αρκεί να σκεπτόμαστε τα λόγια του Πέρση ποιητή Αλ Ρούμι «χθες ήμουν έξυπνος και ήθελα να αλλιάξω τον κόσμο, σήμερα είμαι σοφός και θέλω να αλλιάξω τον εαυτό μου»,

για να αντιληφθούμε ότι μόνο τηρώντας κανόνες ακόμη και στα μικρά και καθημερινά, γινόμαστε καλύτεροι και ανεβαίνουμε στην κλίμακα των αξιών οδεύοντας προς τα μεγάλα, αφού είναι η αλήθεια που προσδίδει αξιοπιστία τελικά.

Αυτή είναι η αξία και η χρησιμότητα της δεοντολογίας κατά την άσκηση του λειτουργήματός μας.

Η δεοντολογία όμως δεν είναι ένα σύνολο ευχών και καθωσπρέπει κανόνων, αλλά είναι μία ζώσα διαδικασία, από την απομάκρυνση εκ της οποίας εξηγείται σε μεγάλο βαθμό η κατάρπωση του κύρους μας στην ελληνική κοινωνία σήμερα.

Και είναι ζώσα, διότι απευθύνεται προς πολλούς και προς διάφορες κατευθύνσεις. Δεοντολογία στην καθημερινή ζωή του δικηγόρου, στη συμπεριφορά του έναντι των συναδέλφων του, έναντι των πελατών, έναντι των δικαστών και των δικαστικών υπαλλήλων.

Έτσι, ο δικηγόρος δεν έχει μόνο δικαιώματα, αλλά και -κάτι που ξεχνάμε πολλές φορές- υποχρεώσεις. Υποχρεώσεις που διακρίνονται σε γενικές και ειδικές.

Οι γενικές υποχρεώσεις του δικηγόρου είναι πρωτίστως να συμπεριφέρεται με αξιοπρέπεια και σύμφωνα με τις παραδόσεις του Δικηγορικού Σώματος, τόσο κατά την άσκηση του λειτουργήματός του, όσο και στην ιδιωτική του ζωή. Αυτή είναι μία λίαν σημαντική γενική υποχρέωση του δικηγόρου, δεδομένου ότι στο -όχι και πολύ μακρινό παρελθόν- δέχθηκε το δικηγορικό λειτούργημα μεγάλα πλήγματα από -ειδικά- τηλεοπτικές εμφανίσεις που ευτέλιζαν τους δικηγόρους στα μάτια των πολιτών. Ο δικηγόρος έχει το δικαίωμα ν' αρνηθεί την υπεράσπιση μιας υποθέσεως αν κατά την γνώμη του είναι παράνομη ή ολοφάνερη άδικη, αν με τα στοιχεία που του παρέχει ο πελάτης είναι βέβαιο ότι η δίκη θα χαθεί, αν στρέφεται κατά συγγενικού ή

πολύ φιλικού του προσώπου, αν σε παρόμοια υπόθεση που χειρίστηκε πριν απ' αυτήν, είχε υποστηρίξει αντίθετες απόψεις, οι οποίες έγιναν δεκτές με αμετάκλητες αποφάσεις Δικαστηρίων ή Διοικητικών Αρχών, αν για την υπεράσπιση της υποθέσεως πρόκειται να έλθει σε αντίθεση με δημοσιευμένες γνώμες, θεωρίες ερμηνείας ή απόψεις του για το ίδιο νομικό ζήτημα, αν δεν έχει αρκετό χρόνο για την καλή προετοιμασία και υπεράσπιση της υποθέσεως, αν είναι πεπεισμένος ότι δεν υπάρχει δυνατότητα επικοινωνίας και συνεργασίας με τον εντολέα του και αν αντιληφθεί ότι ο εντολέας του εκούσια του μεταφέρει ψευδή στοιχεία για την υπόθεσή του. Όλα τα ανωτέρω συμπορεύονται με την υποχρέωση του να συμβάλλει στην επικράτηση της αλήθειας και του Δικαίου και εξηγούν εν πολλοίς το γιατί είναι ασυμβίβαστα με το Δικηγορικό Λειτουργήμα διάφορα έργα και δραστηριότητες.

Πέραν των γενικών υποχρεώσεων του όμως, ο δικηγόρος έχει και ειδικές υποχρεώσεις, προς τον Σύλλογο, τους συναδέλφους του, τα δικαστήρια, τους συνεργάτες και δη τους ασκούμενους, τον εντολέα του, τον αντίδικο αλλά και σε σχέση με τον ιδιωτικό του βίο. Υποχρεώσεις με τις οποίες θα ασχοληθούμε σε επόμενο άρθρο.

Γιατί νοσεί το πολιτικό μας σύστημα

13

Γράφει ο **Βασίλειος Παναγ. Βενέτης**
Επίτιμος Πρόεδρος Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιώς
Επίτιμος Πρόεδρος Ταμείου Νομικών
Επίτιμος Διδάκτωρ Παν. Πειραιώς Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών
Επίτιμος Πρόεδρος του Ηπειρ. Συνδέσμου Πειραιώς
και της Αδελφότητας Λεπτοκαρυωτών Θεσπρωτίας
Επίτιμος Πρόεδρος του Ηπειρωτικού Συνδέσμου «Ο ΡΟΒΑΣ»

Παρατηρείται το φαινόμενο η πατρίδα μας να μη δύναται να παρακολουθεί την τρέχουσα κατάσταση στα υπόλοιπα κράτη –μέλη της Ευρώπης και όχι μόνον. Ευλόγως λοιπόν διερωτώμεθα. Μήπως υπεύθυνο είναι και το πολιτικό μας σύστημα;

Έκανα διάφορες σκέψεις επ' αρκετό καιρό και κατέληξα, ότι τουλάχιστον πρέπει να τροποποιηθεί στα κάτωθι:

Α) ο βουλευτής να έχει μόνο δυο συνεχόμενες θητείες
Β) ο βουλευτής να μην υπουργοποιείται

Γ) οι υπουργοί να επιλέγονται μεταξύ των ικανότερων εκπροσώπων του οικείου αντικειμένου για δυο θητείες συνεχόμενες χωρίς να έχουν τη δυνατότητα συμμετοχής στις βουλευτικές εκλογές.

Δ) οι γενικοί γραμματείς και οι γενικοί διευθυντές των διαφόρων φορέων να προέρχονται από άξιους υπαλλήλους καριέρας και

Ε) να μειωθεί ο αριθμός των βουλευτών από 300 σε 200.

Ειδικότερα για την πέμπτη περίπτωση ήτοι της μείωσης του αριθμού των βουλευτών αξίζει να επισημάνω αναλυτικότερα τα εξής :

Βάσει του ισχύοντος Συντάγματός μας : «Ο αριθμός των βουλευτών ορίζεται με νόμο, δεν μπορεί όμως να είναι μικρότερος από διακόσιους ούτε μεγαλύτερος από τριακόσιους». Στη συνέχεια με το π.δ. 351/2003: «Ο αριθμός των βουλευτών σε ολόκληρη την επικράτεια ορίζεται σε τριακόσιους». Στη σημερινή κοινωνική και οικονομική δομή αλλιά και πρωτοφανή οικονομική ΚΡΙΣΗ της η Ελλάδα μπορεί κάλλιστα να επιτυγχάνει τον στόχο της πολυφωνίας και της περιφρούρησης του Δικαίου και της Δημοκρατίας και με 200 αντί 300 βουλευτές. Η θέση αυτή προκύπτει ελέγχοντας τους βασικούς πόλους της ελληνικής κοινωνίας.

Η αύξηση του πληθυσμού τα τελευταία χρόνια παρουσιάζει μια αξιοσημείωτη μείωση. Αυτό σημαίνει ότι οι απαιτήσεις των Ελλήνων στην καθημερινότητά τους έχουν περιορίσει αφενός τον χρόνο ενασχόλησης με την γέννηση και την ανατροφή των παιδιών λόγω των χρονοβόρων σε καθημερινή βάση επαγγελματίων και των δυο πλέον συζύγων.

Το αποτέλεσμα είναι ότι ο ελληνισμός κινδυνεύει με δραματική μείωση και δυστυχώς όχι μακροπρόθεσμα με εξαφάνιση, εάν δεν ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα, για να δοθούν κίνητρα για την αύξηση του μέσου όρου των παιδιών που γεννιούνται ανά οικογένεια.

Αρκεί να αναλογιστούμε ότι το 1970 μια μέση οικογένεια έκανε τρία παιδιά στη δεκαετία του 1980 δυο και στη χιλιετηρίδα του 2000 μόλις και μετά βίας ένα παιδί έως

κανένα πολλές φορές.

Ταυτοχρόνως, η ανέχεια οδηγεί τη μέση Ελληνίδα, παντρεμένη και μη, στη λύση των αμβλώσεων και δυστυχώς η Ελλάδα κρατάει τα σκήπτρα στην Ευρώπη.

Από την άλλη πλευρά το κύμα της μετανάστευσης ενισχύεται με περιοδική αύξηση των δικών τους γεννήσεων, γεγονός που απειλεί παραπληύρως το ελληνικό στοιχείο.

Πέραν τούτου πρέπει να αναλογιστεί κανείς την αλματώδη αύξηση του πληθωρισμού και την αντιστρόφως ανάλογη αύξηση του εισοδήματος.

Οι πενιχροί μισθοί, οι μειώσεις των συντάξεων και τα δυσβάστακτα οικονομικά μέτρα για τον Έλληνα πολίτη είναι ο ένας εκ των λόγων για τους οποίους επιβάλλεται και η μείωση του αριθμού των βουλευτών. Μια αναλογιστική μελέτη θα μπορούσε να μας πείσει ότι η μείωση κατά εκατό βουλευτικές θέσεις σε συνδυασμό με τις αντίστοιχες περικοπές των δαπανών των συνεργατών τους κ.λ.π. εξασφαλίζει την αποταμίευση ενός διόλου ευκαταφρόνητου ποσού ετησίως. Ενός ποσού που θα μπορούσε αφενός να χρησιμοποιηθεί για αξιοπρεπή επιδόματα σε πολύτεκνες οικογένειες και αφετέρου – με τη βελτίωση των μισθών – να υπάρξει, η δυνατότητα επιλογής να επανέλθει η γυναίκα στο ρόλο της μητρότητας.

Βεβαίως μια τόσο γενναία και ριζοσπαστική αλλαγή διατάξεων που έχουν βαθιά ιστορία στον τόπο μας και αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της δημοκρατικής μας συνείδησης, είναι εξαιρετικά δύσκολη καθαρά όμως και μόνο από ψυχολογικής απόψεως καθώς από πρακτικής απόψεως μπορεί να γίνει απλώς με νέα νομοθετική διάταξη και δεν απαιτείται για να γίνει συνταγματική αναθεώρηση. Αξίζει να σημειωθεί ότι σε ένα κράτος μόλις και μετά βίας 10 εκατομμυρίων είναι πρόκληση η διατήρηση τριακοσίων βουλευτών όταν υπάρχουν προβλήματα πληθωρισμού, υπογεννητικότητας, ανεργίας, υγείας, παιδείας.

ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΣΥΝΕΣΗ, ΤΟΛΜΗ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ.

Απαιτείται πολιτικό κριτήριο και οξυδερκής ενατένιση του μέλλοντος του τόπου για να ληφθούν αποφάσεις που να δικαιώνουν τις προσδοκίες μας.

Πιστεύω απόλυτα με μια τέτοια αντιμετώπιση του όλου θέματος, το πολιτικό μας σύστημα θα ανακτήσει το πολιτικό του κύρος και οι πολίτες θα εμπιστευτούνται απολύτως τους εκπροσώπους τους.

Και τελειώνω με το κλασικό πλέον απόφθεγμα «ΘΑΡΣΕΙΤΕ ΧΡΗ ΤΑΧ' ΑΥΡΙΟ ΕΣΕΤ' ΑΜΕΙΝΟΝ και συμπληρώνω «Ελληνες άξιοι εκπρόσωποί μας στη Βουλή των Ελλήνων τομήστε».

ΥΠΟΘΕΣΗ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ ΚΑΤΑ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

(Το δικαίωμα λόγου και έκφρασης του συνηγόρου στο ακροατήριο)

Του Ηλία Τζιτζικάκη
Δικηγόρου Πειραιά / Συμβούλου ΔΣΠ

Κατά τη διάρκεια των εργασιών του 14^{ου} Συνεδρίου των Δικηγορικών Συλλόγων, που διεξήχθη στις Σέρρες στις 19-22 Απριλίου, έγιναν ιδιαίτερα ενδιαφέρουσες εισηγήσεις και παρεμβάσεις, που όλες έθιξαν καίρια ζητήματα που απασχολούν το δικηγορικό σώμα. Μία από τις παρεμβάσεις που προκάλεσαν ιδιαίτερα θετική εντύπωση, ήταν αυτή του Προέδρου του Δικηγορικού Συλλόγου Δράμας κ. **Αναστασίου Πούτση** που έγινε στη θεματική ενότητα «ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ, ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ και ΔΙΚΑΣΤΕΣ» και είχε ως θέμα: «**ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΕΔΔΑ ΩΣ ΠΗΓΗ ΕΝΟΣ ΚΟΙΝΟΥ ΚΩΔΙΚΑ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ – ΔΙΚΑΣΤΩΝ (Η περίπτωση της απόφασης Κυπριανού κατά Κυπριακής Δημοκρατίας, αριθ. 73797/01 15-12-2005)**». Η απόφαση αυτή, που έκρινε επί αντιπαράθεσης στο ακροατήριο μεταξύ Έδρας και συνηγόρου υπεράσπισης του κατηγορουμένου, ήταν άγνωστη για την πλειονότητα των συνέδρων (η αλήθεια είναι πως μόνο ο εκπρόσωπος του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου φάνηκε να την γνωρίζει), όπως είμαι βέβαιος πως είναι άγνωστη και στη συντριπτική πλειοψηφία των δικηγόρων και γι' αυτό θεώρησα πως θα έπρεπε να δημοσιευτεί στο περιοδικό μας.

Σε τηλεφωνική μου επικοινωνία με τον πρόεδρο του Δ.Σ. Δράμας κ. Πούτση, προκειμένου να μου

αποστείλει την εν λόγω απόφαση, μού εξήγησε ότι ο ίδιος την έχει στη διάθεσή του στην Αγγλική Γλώσσα, στην οποία και είναι γραμμένο το πρωτότυπο και ότι την παρέθεσε στην παρέμβασή του σε μετάφραση δική του. Ευχαριστώντας λοιπόν θερμά τον εξαιρετικό συνάδελφο που μας το επέτρεψε, αναδημοσιεύουμε αυτολεξεί, όπως ακριβώς εμπεριέχεται στην παρέμβασή του (η οποία είναι αναρτημένη στη σελίδα του Συνεδρίου και πραγματικά αξίζει τον κόπο να διαβαστεί ολόκληρη), την πολύ ενδιαφέρουσα και σίγουρα πρωτότυπη αυτή απόφαση:

«Στην υπόθεση Κυπριανού κατά Κυπριακής Δημοκρατίας (αίτηση με αριθ. 73797/01, 15-12-2005) το ΕΔΔΑ εξέτασε ζήτημα προσβολής του δικαστηρίου από δικηγόρο υπεράσπισης, κατά τη διάρκεια δίκης για ανθρωποκτονία στο Κακουργιοδικείο Λεμεσού. **Ο δικηγόρος υπέβαλε ένσταση κατά τη διάρκεια της επ' ακροατηρίω διαδικασίας, διότι, ενώ εξέταζε μάρτυρα κατηγορίας, μέλη του δικαστηρίου συνομιλούσαν μεταξύ τους και ανταλλάσσαν σημειώματα, τα οποία ο ίδιος χαρακτήρισε ως «ραβασάκια», αντί να παρακολουθούν τη διαδικασία. Οι δικαστές θεώρησαν ότι ο δικηγόρος επέδειξε έκδηλη έλλειψη σεβασμού και καταφρόνηση του δικαστηρίου και των ίδιων και του ζήτησαν να**

ανακαλέσει, χωρίς όμως αυτός να δεχτεί. Ακολουθώντας το δικαστήριο, μετά από ολιγόλεπτη διακοπή, προέβη σε καταδίκη του δικηγόρου, αφού τον έκρινε ένοχο καταφρόνησης και τον καταδίκασε σε ποινή φυλάκισης πέντε ημερών. Η ίδια απόφαση επαναλήφθηκε και από το δευτεροβάθμιο δικαστήριο, κατόπιν εφέσεως του Κυπριανού, με αποτέλεσμα αυτός να προσφύγει στο ΕΔΔΑ. Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, σε ολομέλεια, έκρινε ότι το Κακουργοδικείο της Κύπρου δεν ήταν αμερόληπτο και ότι παραβιάστηκε το δικαίωμα ελευθερίας του λόγου (άρθ. 10 της ΕΣΔΑ), δεν πείστηκε δε, ότι η ποινή φυλάκισης που επιβλήθηκε ήταν ανάλογη προς τη σοβαρότητα του αδικήματος, ιδιαίτερα ενόψει του γεγονότος

ότι επρόκειτο για δικηγόρο υπεράσπισης, λαμβανομένων υπόψιν και των διαθέσιμων εναλλακτικών λύσεων. Περαιτέρω η ποινή θεωρήθηκε ως δυσανάλογα αυστηρή και προϊόν μη δίκαιης, συνοπτικής διαδικασίας, ενώ με αυτήν δεν επιτεύχθηκε η ισορροπία μεταξύ της ανάγκης για προστασία του κύρους των δικαστών και της ανάγκης για προστασία του δικαιώματος του δικηγόρου για ελευθερία έκφρασης στην συγκεκριμένη υπόθεση. Το ΕΔΔΑ στην ανωτέρω απόφαση δέχτηκε ότι η θέση του δικηγόρου στην απονομή της δικαιοσύνης είναι ιδιαίτερη ως μεσοδιαβητή μεταξύ δικαστή και πολίτη, συνεπώς ο ρόλος του στην ορθή απονομή της δικαιοσύνης αποτελεί «ρόλο κλειδί». **Ο δικηγόρος έχει το δικαίωμα όχι μόνο να σχολιάσει τις δικαστικές απο-**

φάσεις αλλά, δυνάμει του άρθ. 10 της ΕΔΔΑ, έχει το δικαίωμα να εκφράσει ακόμη και την έλλειψη εμπιστοσύνης του εντολέα του προς το δικαστήριο, όταν υφίστανται λόγοι προς τούτο. Ακόμη και αγενή σχόλια, όπως αυτά που λήχθηκαν στη συγκεκριμένη υπόθεση, όταν αφορούν στον τρόπο με τον οποίο διεξάγεται η δίκη, τότε εμπίπτουν στο πεδίο προστασίας του δικαιώματος ελευθερίας του

λόγου και της έκφρασης».

Όπως επισημαίνει ο Αναστάσιος Πούλιος στην παρέμβασή του: «Η εξαιρετικά συνοπτική παράθεση της ανωτέρω απόφασης επιδιώκει να αποτελέσει έναυσμα αφενός ενασχόλησης με διεθνή νομικά κείμενα που εξέτασαν ζητήματα σχέσεων συλλειτουργιών της δικαιοσύνης αλλά και αφετέρου άντλησης τεκμηριωμένων επιχειρημάτων από τις αποφάσεις του ΕΔΔΑ αλλά και των λοιπών διεθνών δικαιοδοτικών οργάνων στο διάλογο για τις σχέσεις δικηγόρων – δικαστών, στα πλαίσια κυρίως του εκσυγχρονισμού των αρχών που τις διέπουν και της προσπάθειας για κοινή αντιμετώπιση των ζητημάτων δεοντολογίας».

Ελληνοτουρκικά Κυπριακό - Θράκη- Αιγαίο Και τώρα τι;

Του **Δημητρίου Σταθακόπουλου**
Διδάκτορος Παντείου Πανεπιστημίου
(Κοινωνιολογία της ιστορίας οθωμανικής περιόδου)
Δικηγόρου παρ' Αρείω Πάγω

Τελικά, μέχρι πού μπορεί να φθάσει ο Τούρκος Πρόεδρος; αναρωτιόμαστε όλοι.

Θα φτάσει μέχρι εκεί που οι αντοχές και οι συμ-
μαχίες του επιτρέπουν.

As δούμε λοιπόν τι «φανερά χαρτιά» έχει:

Μέλος των G20, μέλος του NATO, δεν έχει δια-
ρήξει ακόμα σχέσεις με ΗΠΑ, καλές σχέσεις με
Ρωσία, Ιράν, Κίνα, (με επενδύσεις στη χώρα του και
αυτοβιομηχανία), μετέχει με 6,45% στο τεράστιο
κεφάλαιο της IsBD (Ισλαμικής Τράπεζας Επενδύ-
σεων), που το ΔΝΤ χαρακτηρίζει ως την ίσως υγιέ-
στερη Τράπεζα Παγκοσμίως με μηδέν ρίσκα, η
οποία Τράπεζα τον στηρίζει!

Στα εκάστοτε προβλήματα της ευρύτερης ανα-
τολής, Περσικού κόλπου, η Τουρκία ήταν είναι και
θα είναι σημαντικός παράγοντας. Δεν την απαξιώ-
νουν οι τρίτοι, ούτε πρόκειται. Όσο τους «κάνει τη
δουλειά» ο Τούρκος Πρόεδρος, δεν έχουν και λόγο
να τον υπονομεύσουν εσωτερικά, για αλλαγή του.

Με τις συνθήκες Λονδίνου – Ζυρίχης (1959), η
Τουρκία είναι εγγυήτρια δύναμη στην Κύπρο, μαζί
με την Ελλάδα και την Αγγλία και επομένως επιμε-
λείται (εμείς το λέμε προκαλεί) ως εγγυήτρια για
τα δικαιώματα των Τουρκοκυπρίων, όπως αναφέ-
ρει, η δε ΕλληνοΚυπριακή πλευρά (όσο δεν λύνε-
ται το Κυπριακό), δεν έχει αποσαφηνίσει πως θα
προστατέψει τους Τουρκοκύπριους και θα τους
αποδώσει τα ενεργειακά οφέλη που τους αναλο-
γούν.

Υπάρχει μια άτυπη πρόταση για κάποιο κοινό
Ταμείο, που η άλλη πλευρά τη θεωρεί αόριστη και
δεν τη δέχεται.

Τουρκικές εταιρίες έχουν τεράστιες επενδύσεις
(Μαρίνες, Τουρισμό, τηλεφωνία, τηλεοπτικές πα-
ραγωγές) στην Ελλάδα και επομένως «παρεμβαί-
νουν» στην ακόμα προβληματική οικονομία μας.
Επίσης δεν πρέπει να παραβλέπεται το θέμα της
προσπάθειας Τουρκοποίησης των Ελλήνων Μου-
σουλμάνων της Θράκης και το κατά πόσον το μον-
τέλο «Κοσόβου» και η συμφωνία των Πρεσπών,
θα μπορούσαν μαζί με τις ΕΟΖ (ελεύθερες οικονο-
μικές ζώνες), να λειτούργησουν ως «δούρειος
ίππος» στην περιοχή.

Στο εσωτερικό του, ο Τούρκος Πρόεδρος, δεί-
χνει ισχυρός, αφού έχει εκκαθαρίσει Κεμαλιστές

και Γκιουλενιστές, ενώ με αφορμή τις πρόσφατες
δημοτικές εκλογές κάνει εσωκομματικές εκκαθα-
ρίσεις, ετοιμάζει «αναδόμηση» κυβερνητική και
ίσως μετά το «παρκάρισμα» του Γιλντιρίμ στη Δη-
μαρχεία της Πόλης, - ακόμα και σε περίπτωση που
τελικά αυτός πηγαίει στις 23 Ιουνίου -, να βρεί ευ-
καιρία να τον απονευρώσει τελείως (όπως έκανε
με πολλούς συνεργάτες του στο παρελθόν βλ. Ντα-
βούτογλου κλη).

Ειδικά στο θέμα αυτό, μην αποκλείσουμε την
περίπτωση, στα επόμενα χρόνια, να δούμε προσε-
ταιρισμό του Ιμάμογλου από τον Τούρκο Πρόεδρο,
όσο απίθανο και ν' ακούγεται σήμερα.

Επιπλέον των «φανερών» και προφανών, σί-
γουρα υπάρχει και η μυστική διπλωματία και σχέ-
σεις, που βασικά αγνοούμε, έστω και εάν
πιθανολογούμε.

Αν κάποιος εν συντομία αθροίσει τα παραπάνω
βλέπει πως ο Τούρκος Πρόεδρος έχει πολλές
εναλλακτικές και πεδία να παίξει, ΔΕΝ είναι καθό-
λου στριμωγμένος και καθόλου απρόβλεπτος,
αλλά πλήρως προβλέψιμος και ότι λέει το κάνει,
ενώ εάν πάρει F35 & Patriot αυτομάτως όλα θα γί-
νουν μέλι γάλα με τις ΗΠΑ. Μην βαυκαλιζόμαστε,
τα πάντα είναι συμφέρον και συναλλαγή. Έστω και
εάν «θυμώσει» η Ρωσία με τους S400, πάλι ο
«επιτήδειος Ουδέτερος» (βλ. ομώνυμο βιβλίο του
Frank Weber, 1985, εκδ. ΓΕΣ, για την Τουρκία), θα
βρεί τον τρόπο να βρεθεί στο τραπέζι των κερδι-
σμένων και να συνδυάσει και τα δύο!

Η Ελλάδα, με το υψηλό φρόνημα των ΕΔ και την
εκπαίδευση/εμπειρία τους, διατηρώντας το sea
power (θαλάσσια ισχύ) και τις συμμαχίες της, δεν
θα έπρεπε να φοβάται τίποτα, εν τούτοις το Πολι-
τικό προσωπικό της, διακατέχεται διαχρονικά από
φανερά φοβικά σύνδρομα. Δεν θα έπρεπε. Μπορεί
να φοβηθεί την Τουρκία με διπλωματικές παρεμ-
βάσεις και επίδειξη της ισχύος και της ενότητας,
χωρίς να κάνει πολεμική σύγκρουση (εξάλλου κα-
νέναν δεν συμφέρει στην παρούσα κατάσταση).
Ομως έχω ενδοιασμούς εάν η χώρα μας Πολιτικά
το κάνει και το εννοεί αυτό.

Παρά τους βερμπαλισμούς της άλλης πλευράς
και τις απειλές σε όλα τα μέτωπα, πιστεύω πως δεν
θα έχουμε κάποιο επεισόδιο συζητήσεων, ή εισβο-

λής στην Κύπρο (έδαφος), απευχόμενος τυχόν ατύχημα. Πιθανολογώ πως μετά τα μέσα Ιουλίου, όλο αυτό θα καταλαγιάσει, με επάνοδο ίσως το φθινόπωρο.

Αναφορικά με την γεώτρηση στην Κυπριακή ΑΟΖ, θεωρώ πως δεν θα γίνει τελικά, ή δεν θα προχωρήσει ολοκληρωτικά, ούτε πρέπει «φοβικά» να την θεωρούμε Αττίλα! Το θεωρώ υπερβολικό προς το παρόν.

Στην ένσταση πως παραβιάστηκε η Κυπριακή ΑΟΖ, η Τουρκία αντιτείνει τη σχέση που έχει με το ψευδοκράτος, η οποία τη «νομιμοποιεί» ως εγγυητριά τους να το κάνει.

Η Επίλυση σε μια τέτοια αντιδικία, δεν θα γίνει με απλές ρηματικές δηλώσεις, κυρώσεις ή/και πόλεμο, αλλά σε τραπέζι διαπραγματεύσεων. Αν συμβεί κάτι τέτοιο, η Τουρκία μόνο κερδισμένη έχει να βγει. Αυτή τη στιγμή δεν έχει κάτι, ενώ από το τραπέζι, θα φύγει με κάποιο κέρδος - Αλυσβερίσι πλήρες!

Υπάρχει άραγε περίπτωση να οδηγηθούμε σε στρατιωτική σύρραξη;

Δεν το πιθανολογώ. Παρά τους βερμαλισμούς και τις απειλές σε όλα τα μέτωπα, πιστεύω πως δεν θα έχουμε κάποιο επεισόδιο.

Θα μου πεί κάποιος πως η εισβολή στην Κύπρο είχε γίνει Ιούλιο. Σωστά, όμως τότε η Τουρκία δεν ήταν αυτή που είναι σήμερα, δηλ. με τεράστιο (φθινό αυτή τη στιγμή) Τουρισμό και το μεγαλύτερο αεροδρόμιο στον Κόσμο, ενώ είχε κυβερνώντες Κεμαλικής σκέψης/ εθνικισμού και όχι Οθωμανικής όπως είναι ο νυν Τούρκος Πρόεδρος, με την τότε ανοχή, αν όχι επικουρία των ΗΠΑ και τα λάθη της Ελληνικής χούντας. Οποιαδήποτε πολεμική σύγκρουση θα επέτεινε τα εσωτερικά προβλήματα της γείτονος και ούτε το σθένος, ούτε η Ισλαμική Τράπεζα Επενδύσεων θα μπορούσαν να την σώσουν. Η Τουρκία έναντι όλων δεν θα είναι ποτέ.

Η γεώτρηση δημιουργεί τετελεσμένα ή επιδιώκει μόνο να καθίσει στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων;

Η γεώτρηση ακόμα και οι προκαταρκτικές ενέργειες, μπορεί να δημιουργήσει τετελεσμένα, αν και θεωρώ πως δεν θα γίνει τελικά, ή δεν θα προχωρήσει ολοκληρωτικά στην παρούσα φάση.

Στην ένσταση της Κυπριακής, Ελληνικής και δυτικής πλευράς, πως παραβιάστηκε η Κυπριακή ΑΟΖ, η Τουρκία αντιτείνει την εγγυητική σχέση που έχει με το ψευδοκράτος, η οποία τη «νομιμοποιεί» να κάνει τη γεώτρηση αυτή. Είναι η «νομιμοφάνης» αιτιολογία, όπου οι Τουρκοκύπριοι χρησιμοποιούνται ως όχημα διείσδυσης.

Όπως προανέφερα, η επίλυση μίας τέτοιας αντιδικίας, δεν θα γίνει με απλές ρηματικές δηλώσεις, κυρώσεις ή/και πόλεμο, αλλά σε τραπέζι διαπραγματεύσεων. Αν συμβεί κάτι τέτοιο, η Τουρκία μόνο κερδισμένη έχει να βγει. Αυτή τη στιγμή δεν έχει κάτι, ενώ από το τραπέζι, θα φύγει με κάποιο όφελος. Σε αυτό το «τραπέζι» δεν θα πρέπει να κάτσει η πλευρά μας (Κύπρος/ Ελλάδα) υπό τέ-

τοια πίεση.

Μπορεί να υπάρξει διπλωματική λύση; Και αν ναι ποια;

Πάντα υπάρχουν διπλωματικές λύσεις. Ακόμα και οι πόλεμοι στο τέλος με διπλωματικές συμφωνίες τελειώνουν.

Οι συνοδικές λύσεις που θέλει η Τουρκία είναι: F35, S400, γεωτρήσεις και οφέλη υπέρ των Τουρκοκυπρίων (δηλ της ιδίας), συνεκμετάλλευση του Αιγαίου και «Κοσσοβοποίηση» της Θράκης, καθώς και να χαίρει παγκόσμιου κύρους ως «νέα Οθωμανική αυτοκρατορία» (εδώ υπάρχει και η φιλοδοξία του Τούρκου Προέδρου να γίνει ο νέος ιστορικός ηγέτης που θα αντικαταστήσει τα πορτραίτα του Κεμάλ με τα δικά του!) — θα αφήσει η Δύση, αλλά ακόμα και η Ρωσία, η Κίνα, το Ισραήλ να κάνει η Τουρκία κάτι τέτοιο;

Λόγω της ιστορικής εμπειρίας, δεν έχω καμία εμπιστοσύνη στους συμμάχους μας. Εύκολα θα μας πίεζαν να εκχωρήσουμε αρκετά από τα παραπάνω σ' ένα διπλωματικό τραπέζι λύσεων, εφόσον θα ήταν πρωτίστως για το συμφέρον τους, ειδικά αν θα είναι (όπως πάντα) σύμμαχοι στα λόγια, χωρίς ουσιαστική υπέρ μας παρέμβαση.

Ποια θα ήταν η συμφέρουσα διπλωματική λύση για την Ελλάδα;

Υπ' αυτές τις συνθήκες, καμία!!!

Θεωρώ πως δεν πρέπει να κάτσουμε σε τραπέζι προαποφασισμένων λύσεων, παρότι Πολιτικοί μας όλων των κομμάτων κινδυνολογούν για απώλειες και δυσάρεστες λύσεις. Το ροκάνισμα του χρόνου, η αλληγή του κέντρου βάρους της θεματολογίας και της ατζέντας που θέτει η γείτονα, στιγμιαία μας ωφελούν. Σε βάθος χρόνου, παρακολουθώντας τις εξελίξεις (και στα εσωτερικά της Τουρκίας), ίσως έχουμε καλύτερα αποτελέσματα συζητήσεων προς το συμφέρον μας. Όχι όμως στην παρούσα.

Είμαι υπέρ του άμεσου διαλόγου με την Τουρκία για το κοινό μας συμφέρον και όχι των τρίτων διαμεσολαβητών, στις δε περιπτώσεις που θα είναι (και είναι) κακόπιστη η γείτονα, το μόνο που αντιλαμβάνεται και σέβεται ως «τίμια στάση» απέναντί της, είναι η ενότητά μας, το σθένος, η ισχυρή στρατιωτικά και διπλωματικά Ελλάδα, με ισχυρή οικονομία και συμμαχίες ισότιμες και όχι εξαρτώμενες όπως είμαστε σήμερα, όπου φωνάζουμε την ΕΕ, να κάνουν "ντα" την Τουρκία.

ΗΠΑ και ΕΕ μπορούν να ασκήσουν πίεση στον Ερντογάν;

Αν το θέλουν φυσικά, αλλά το θέλουν;

Πολύ αμφιβάλλω.

Καμία κύρωση δεν της έχουν επιβάλει, όπως άμεσα έκαναν στα Ρωσο-Ουκρανικά!

Επιχειρηματίες και επιστήμονες των ΗΠΑ, της ΕΕ, της Κίνας, της Ρωσίας, του Αραβικού κόσμου και όχι μόνον, εργάζονται και επενδύουν στην Τουρκία, που «κρατάει» και εκατομμύρια προσφύγων.

Πόσο έτοιμοι είναι οι παραπάνω να φτάσουν σε ρήξη με την Τουρκία; Νομίζω στην παρούσα χρονική στιγμή, καθόλου.

Η αναγκαιότητα θέσπισης και προάσπισης των δημοκρατικών νόμων

Του **Αναστάσιου Α. Μακρή**
Δικηγόρου Πειραιώς, ΜΔΕ
Ποινικών Επιστημών, Υπ. ΔΝ ΕΚΠΑ

Ο άνθρωπος είναι «φύσει ζώον πολιτικόν» διετύπωνε ο Αριστοτέλης στα Πολιτικά¹ του, επιβεβαιώνοντας την διαχρονική σχέση κοινωνίας και νόμων και, κυρίως, την καθοριστική επίδραση αυτών στην ομαλότητα και διάρκεια της κοινωνικής συμβίωσης. Σε αφηρημένο επίπεδο, η αξία των νόμων εντοπίζεται στο ότι «χαλιναγωγούν» τον άνθρωπο, θέτοντας του ένα κοινά αποδεκτό αξιακό πλαίσιο, συντελούν στην ανάπτυξη εμπιστοσύνης μεταξύ των ανθρώπων, υπό την έννοια ότι κάτω από ορισμένες περιστάσεις οι πολίτες θ' αντιδρούν μ' έναν συγκεκριμένο νόμιμο και θεμιτό κοινωνικά τρόπο («κανονιστική προσδοκία») και, τέλος, οριοθετούν αυτήν την ίδια την κοινωνικότητα του ανθρώπου, δηλ. το θεμιτό όριο διεπίδρασης με άλλους ανθρώπους, προσδιορίζοντας αφηρημένα το μέτρο της ελευθερίας όλων.

Οι νόμοι, ως δεσμευτικά υποδείγματα τρόπων δράσης², περιφρουρούν την κοινωνική συνοχή, διασφαλίζουν την ανθρώπινη ελευθερία και ασφάλεια και, κατ' αποτέλεσμα, αξιώνουν τον σεβασμό τους, τότε μόνον όταν είναι δημοκρατικοί, δηλ. όταν συμμορφούνται με το κοινό περί δικαίου αίσθημα (ηθικό). Ένα αίσθημα που επιτάσσει οι νόμοι να καθορίζουν με διαφάνεια τα όρια δράσης κυβερνώντων και κυβερνωμένων να είναι δεκτικοί αναπροσαρμογής προς εξυπηρέτηση των εκάστοτε κοινωνικών αναγκών να εξασφαλίζουν πολιτικά δικαιώματα, δηλ. δικαιώματα ίσης συμμετοχής σε δημόσιες θέσεις και αξιώματα³ να διασφαλίζουν θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα. Τέλος, να πατάσουν την οθενδήποτε προερχόμενη αδικία αλλήλ και αυθαιρεσία εις βάρος των πολιτών.

Νόμοι οι οποίοι πληρούν τις ως άνω προϋποθέσεις αξιώνουν τον σεβασμό τους, διότι η κοινωνία, ως ένα «μωσαϊκό» ετερόκλητων προσωπικοτήτων με διαφορετικά-και συχνά αντίπαλα- συμφέροντα, μόνο δι' αυτών γνωρίζει την κοινωνική πρόοδο, την πολιτειακή οργάνωση και την σιγουριά μιας ευνομούμενης πολιτείας.

Στο πλαίσιο, όμως, μιας ευνομούμενης πολιτείας οι νόμοι με ίδιο βάρος επιτελούν και παιδαγωγικό ρόλο, κατά το μέτρο που διδάσκουν το άρχειν και το άρχεσθαι στους πολίτες - και ιδίως στους νεότερους, συντελούν στην ανάπτυξη της προσωπικότητας, καθώς προάγουν την έμφυτη δημιουργικότητα και οριοθετούν το πεδίο της ελεύθερης ανάπτυξης της. Οι δημοκρατικοί νόμοι διδάσκουν τους πολίτες ότι πολιτεία χωρίς νόμους υπέρ των πολλών ταυτίζεται με «ζούγκλα», στην οποία επικρατεί ο ισχυρότερος εξαφανίζοντας τον πιο αδύναμο. Εν τέλει, οι δημοκρατικοί νόμοι εδραιώνουν την, από αρχαιότητας κρατούσα, πεποίθηση ότι όπου κυριαρχεί νόμος, και δη δημοκρατικός, τότε και μόνον τότε επιτυγχάνεται η κοινωνική αρμονία, η ασφάλεια, η καθολική ευημερία, η

πνευματική και τεχνολογική εξέλιξη, τότε και μόνον τότε νοηματοδοτείται, επίσης, θετικά η ίδια η ζωή και το τέλος (σκοπός) του ανθρώπου.

Από την άλλη πλευρά, φαντάζει ζοφερή και τρομάζει η εικόνα όχι μόνον μιας ανυπαρξίας νόμων, όπου νομοτελειακά θα επέφερε ανελευθερία και υποταγή της ίδιας της ανθρωπίνης φύσης στα ζωώδη ένστικτα του ανθρώπου, αλλά και αυτή η ίδια η ύπαρξη μεν νόμων, πλην όμως μη δημοκρατικών, ανελεύθερων, αυθαίρετων που υπηρετούν τα συμφέροντα των λίγων και δεν σέβονται θεμελιώδη δικαιώματα του ανθρώπου. Αμφότερες αυτές οι καταστάσεις δεν ναρκοθετούν μόνο την ίδια την ύπαρξη της κοινωνίας, αλλά εξαυλίζουν και κάθε δυνατότητα αποκατάστασης της συνοχής της κοινωνίας στο μέλλον. Τούτο δε, διότι «άνθρωπος αδικημένος δεν διαφέρει σε τίποτα από το πλέον άγριο θηρίο», που δεν σκέπτεται πια το κοινό καλό, αλλά μόνον την «εκδίκηση».

Οι δημοκρατικοί νόμοι, εν τέλει, επιτελούν και μία ακόμη λειτουργία, χαράσσουν, στο μέτρο του δυνατού, σε μία μη τελειωθείσα ηθική κοινωνία το δρόμο για την καλλιέργεια της ηθικής συνείδησης εις βάρος της αρχομανίας και της πνευματικής παρακμής που συνεπάγεται η μη τήρηση των νόμων ή η «έντεχνη» παράκαμψή τους. Αναβιβάζουν τον (αυτο) και (αλληλο)σεβασμό σε όλα τα επίπεδα των ανθρωπίνων σχέσεων αναδεικνύουν την ατομικότητα και συντηρούν τον προσανατολισμό της ανθρωπίνης κοινωνίας προς υγιείς σκοπούς.

Κοινωνία χωρίς δημοκρατικούς νόμους είναι μια κοινωνία με προδιαγεγραμμένη πορεία. Πορεία σε μαρasmus και κατ' επέκτασιν σε αφανισμό. Όπως το σώμα, όταν στερηθεί της ψυχής, πεθαίνει, έτσι και η «πόλις», όταν δεν υπάρχουν (δημοκρατικοί) νόμοι, καταλύεται. Οι δημοκρατικοί νόμοι, επομένως, ενέχουν αξία και αφ' εαυτών αλλά και καθ' εαυτούς, με σδήριτη συνέπεια την αναγκαιότητα όχι μόνον της θεσπίσεως των αλλά κυρίως προάσπισεως των, δηλαδή ορθής και κυρίως κοινωνικά δίκαιης εφαρμογής τους από τους εκπροσώπους της Δικαιοσύνης.

1. [1253 a 2-3] «ἐκ τούτων οὖν φανερόν ὅτι τῶν φύσει ἡ πόλις ἐστὶ, καὶ ὅτι ὁ ἄνθρωπος φύσει πολιτικὸν ζῶον, καὶ ὁ ἄπολις διὰ φύσιν καὶ οὐ διὰ τύχην ἥτοι φαῦλός ἐστιν, ἢ κρείττων ἢ ἄνθρωπος». Βλ. και Π.Κ. Σούρλα, Φιλοσοφία του Δικαίου, τ. Α', Αθήνα 2000, σελ. 100 επ.

2. Πρβλ. Π.Κ. Σούρλα, Εισαγωγή στην Επιστήμη του Δικαίου, Αθήνα 1995, σελ. 30 επ.

3. Άρθρ. 454 και 551 Συντ. Για εμβάθυνση βλ., αντί άλλων, Π.Δ. Δαγτόγλου, Ατομικά Δικαιώματα, τ. Β', 20052, σελ. 1406 επ. και 1335 (πλαγιάρ. 1461).

Νέα Προβλήτα Κρουαζιέρας στην Πειραιϊκή Προβληματισμοί Πολιτών

Του Διονυσίου Α. Τσελέντη
Δικηγόρου Πειραιά

Η στήλη του περιοδικού μας θα ασχοληθεί με κάποιους σοβαρούς προβληματισμούς στα πλαίσια του αναπτυξιακού σχεδίου (MasterPlan) της ΟΛΠ Α.Ε. για τη κατασκευή της νέας προβλήτας για τη προσέγγιση κρουαζιεροπλοίων του επιβατικού λιμένα Πειραιά στη νότια πλευρά.

Θεωρούμε ότι έχει μεγάλη σημασία να παρουσιάσουμε τους κινδύνους που θα δημιουργηθούν στη δημόσια υγεία, στο περιβάλλον όπως και την μετά βεβαιότητας αλλοίωση της φυσιογνωμίας της περιοχής της Πειραιϊκής αλλή και της πόλης του Πειραιά. Οι επισημάνσεις των κινδύνων έχουν ως πηγή τις αναφορές των φορέων και συλλογικοτήτων πολιτών «**Ενεργοί Πολίτες της Πειραιϊκής**» και «**Λιμάνι Φιλικό στην πόλη**» και τη διπλωματική εργασία της Παιδιάτρου κ. Δήμητρας Βήνη με θέμα «**Η επέκταση της κρουαζιέρας στον Πειραιά και η Προτεραιότητα της Δημόσιας Υγείας – Ιανουάριος 2019**» της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Υγείας και οι οποίες έχουν παρουσιασθεί και δημοσιοποιηθεί στα πλαίσια των κινητοποιήσεων των κατοίκων κυρίως της περιοχής της Πειραιϊκής. Μάλιστα εκπρόσωποι των ανωτέρω κινήσεων εξέθεσαν τις απόψεις τους κατά τη συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου στις 9-5-2019.

Οι κίνδυνοι εντοπίζονται στα στάδια της εκτέλεσης των εργασιών της βυθοκόρησης και στη κατασκευή των 175 στρεμμάτων τεχνητής χερσονήσου της νέας προβλήτας.

Η εργασία της βυθοκόρησης είναι η εξειδικευμένη τεχνική αφαίρεσης υλικών μέσα από το νερό με σκοπό τη διατήρηση της ιδανικής εκβάθυνσης

του πυθμένα του λιμένα, ποταμού, λίμνης και εν γένει παράκτιας περιοχής. Στην επιστημονική κοινότητα χρησιμοποιείται ως αφαίρεση της άμμου, των ιζημάτων και άλλων ουσιών από το πυθμένα με σκοπό την ομαλή πρόσβαση ενός πλοίου στη προβλήτα. **Η διαδικασία της βυθοκόρησης αναγνωρίζεται ότι έχει σημαντικές περιβαλλοντικές επιδράσεις και διαταραχές στη θάλασσα και στις παράκτιες περιοχές.** Οι αρνητικές επιπτώσεις προκαλούνται τόσο κατά τη διάρκεια της βυθοκόρησης, όσο και κατά τη διάρκεια μεταφοράς των ιζημάτων κάτω από την επιφάνεια του νερού, που αυξάνει τις αρνητικές συνέπειες ως προς το περιβάλλον. Είναι συνεπώς απαραίτητο να προηγηθεί μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων η οποία μπορεί να περιορίσει, αν όχι να εκμηδενίσει τις αρνητικές συνέπειες. Τα προερχόμενα υλικά από εκβαθύνσεις λιμανιών φέρουν υψηλούς ρυπαντικούς δείκτες και προς τούτο απαιτείται διενέργεια προληπτικού ελέγχου για τη διάγνωση των ποιοτικών ιζημάτων που πρόκειται να αφαιρεθούν.

Η διατάραξη του θαλάσσιου περιβάλλοντος από τις εργασίες της βυθοκόρησης είναι αναμενόμενη έως βέβαιη λόγω των παρεμβατικών ενεργειών που αναγκαστικά θα συμβούν. Τόσο το στάδιο της εκσκαφής όσο και το τελικό στάδιο απόθεσης των βυθοκορημάτων διαταράσσει σε μεταγενέστερο χρόνο το θαλάσσιο βιόκοσμο. Οι αρνητικές επιπτώσεις μπορεί να οφείλονται είτε στις φυσικές επιδράσεις της βυθοκόρησης είτε στις ρυπογόνες ουσίες που εκλύονται.

Η πρώτη και σημαντική επίπτωση είναι η υποβάθμιση της ποιότητας του νερού. Πολλές φορές το υλικό των βυθοκορήσεων εμπεριέχει ρυπογόνες ουσίες που οδηγούν στη μόλυνση του νερού από τοξικές ουσίες. Η μόλυνση των υδάτων οδηγεί σε βιοσυσσώρευση ρύπων στους θαλάσσιους οργανισμούς και τη θαλάσσια ζωή και μπορούν να προσβάλλουν τη θαλάσσια πανίδα και χλωρίδα. Ετσι διαταράσσεται το φυσικό περιβάλλον της θάλασσας, πολλά είδη απειλούνται ακόμα και με εξαφάνιση ενώ συγχρόνως υποβαθμίζονται οι αλιευτικοί πόροι με αποτέλεσμα τη συρρίκνωση της οικονομίας στις περιοχές όπου έγινε η βυθοκόρηση. Επιπλέον εκτός από τη περιοχή της βυθοκόρησης μπορεί να επηρεαστεί και κάποια γειτονική περιοχή.

Στους λιμενικούς χώρους η σημαντική επιμό-

λήυση των ιζημάτων και η μόνιμη αποθήκευση τοξικών ουσιών στον πυθμένα οφείλονται στα κλειστά ύδατα του λιμένα και στη περιορισμένη ανανέωση τους. Στα βυθοκορήματα υποκρύπτεται μεγάλος αριθμός ρυπαντών, όπως μέταλλα, οργανικές συνθετικές ενώσεις, υπολείμματα πετρελαιοειδών υδρογονανθράκων. Με βάση διεθνή πορίσματα μελετών, τα χημικά αυτά συνθετικά στοιχεία έχουν χαρακτηριστεί ως οιονεί τοξικά, προκαλώντας επιβλαβείς επιπτώσεις στους υδρόβιους οργανισμούς και τη δημόσια υγεία. Οι χημικές ουσίες των ιζημάτων χαρακτηρίζονται από υψηλή τοξικότητα μεγάλη σταθερότητα στο περιβάλλον και είναι ισχυρά λιπόφιλες με συνέπεια τη μεταφορά τους μέσω της διατροφικής αλυσίδας με τελικό προορισμό τον ανθρώπινο οργανισμό. Η γνώση της τοξικής επίδρασης των βαρέων μετάλλων στα θαλάσσια οικοσυστήματα οδήγησε στην ενσωμάτωση στο νομοθετικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης περιορισμών που αφορούν τη διάθεση αποβλήτων στη θάλασσα.

Η Ε.Ε. με την οδηγία 76/464/EEC του 1976 επισήμανε την επικινδυνότητα για το θαλάσσιο αποδέκτη μιας σειράς τοξικών ρύπων που περιέχονται αναλυτικά σε δύο λίστες τη «Μαύρη λίστα» για τις πιο επικίνδυνες όπως ο υδράργυρος και οι ενώσεις του, το κάδμιο και οι ενώσεις του και οι οργανομεταλλικές ενώσεις του κασσίτερου και τη «Γκρίζα λίστα» για τις λιγότερες επικίνδυνες ουσίες όπως ο ψευδάργυρος, ο χαλκός, το νικέλιο, ο μόλυβδος, το σελήνιο, το αρσενικό, το αντιμόνιο, ο κασσίτερος, ο άργυρος κ.α. Τις περισσότερες φορές τα αφαιρούμενα ιζήματα είναι μολυσμένα και χρειάζεται προσοχή στη διαχείριση τους μετά τη διαδικασία της βυθοκόρησης ώστε να μην αποτελέσουν κίνδυνο για το περιβάλλον. Τα ιζήματα αυτά αποτελούν τους τελικούς αποδέκτες για το μεγαλύτερο ποσοστό των ρύπων και είναι προφανές πώς αυτές οι χημικές ουσίες αποτελούν απειλή για τη Δημόσια Υγεία.

Επίσης επίπτωση από τις εργασίες της βυθοκόρησης είναι η παραγωγή σκόνης και θορύβου που επηρεάζουν τις παρακείμενες κατοικημένες περιοχές και έχει συνέπειες στη τοπική κοινότητα, στις παράκτιες δραστηριότητες, στη ποιότητα νερού και στη θαλάσσια ζωή. Για τούτο απαιτείται πριν την υλοποίηση της βυθοκόρησης σχεδιασμός και μελέτη σε συνεργασία με τους τοπικούς φορείς ώστε να προβλεφθούν και να αντιμετωπισθούν έγκαιρα τα προβλήματα που μπορεί να προκύψουν.

Το λιμάνι του Πειραιά τόσο στον Ελληνικό χώρο όσο και στη Μεσόγειο παρουσιάζει τις μεγαλύτερες

συγκεντρώσεις σε βάρεια μέταλλα. **Συγκρίνοντας τις ολικές συγκεντρώσεις των μετάλλων στο λιμάνι του Πειραιά με τα λιμάνια παγκοσμίως καταδεικνύουν ότι η ρύπανση του Πειραιά είναι πολύ μεγαλύτερη με άλλα σημαντικά λιμάνια στο κόσμο.** Σύμφωνα με τα στοιχεία της Greenpeace ο Πειραιάς και ιδιαίτερα το εμπορικό και ναυπηγοεπισκευαστικό τμήμα του έχει τις μεγαλύτερες τιμές σε κασσίτερο και στα υπόλοιπα βάρεια μέταλλα.

Στη περίπτωση του αναπτυξιακού σχεδίου της ΟΛΠ ΑΕ για τη βυθοκόρηση του κεντρικού λιμένα προβλέπεται η επαναχρησιμοποίηση των ιζημάτων για τη δημιουργία του νέου κρηπιδότοιχου του μελ-

λοντικού προβλήτα. Η διαδικασία της βυθοκόρησης αναμένεται να προκαλέσει επιβάρυνση στα παράκτια ύδατα, αύξηση της θολερότητας της υδάτινης στήλης, ενώ υπάρχει η πιθανότητα της διασποράς στις γειτονικές θαλάσσιες περιοχές. **Η συνολική ποσότητα βυθοκορημάτων που προβλέπεται να εξαχθεί είναι 250.000 τόνοι, δηλαδή 500 τόνοι την ημέρα.** Τα απόβλητα αυτά για λόγους ασφαλείας θα αναμειχθούν με μπάζα, χώμα κ.λ.π. κατά 60%

περίπου και το μείγμα αυτό θα γεμίσουν τα «κεσόν» με τα οποία θα κατασκευασθεί ο προβλήτας. Με βάση το σχεδιασμό/προτάσεις της ΟΛΠ ΑΕ η ανάμειξη αυτή προβλέπεται να γίνει στον υφιστάμενο προβλήτα θεμιστοκλής στη περιοχή του Πόρτο Λεόνε. Τα κεσόν (caissons) είναι κυψελωτά κιβώτια, μεγάλοι τσιμεντένιοι όγκοι μήκους 20,9μ πλάτους 9μ, ύψους 13,7μ και βάρους 1.700 τόνων τα οποία τοποθετούνται στο βυθό της θάλασσας. Οι εργασίες της αφαίρεσης και μεταφοράς των αποβλήτων της βυθοκόρησης και η επαναχρησιμοποίηση τους για τη πλήρωση των κεσόν και τη κατέλκυση τους στο βυθό είναι επιβλαβής διαδικασία και μπορεί να δημιουργήσουν για τη περιοχή πραγματικό εφιάλτη.

Το θέμα της κατασκευής της νέας προβλήτας έχει ευαισθητοποιήσει τους κατοίκους τόσο της Πειραιϊκής αλλιά και της ευρύτερης περιοχής του Πειραιά. Σύμφωνα με τις συλλογικότητες των κατοίκων της περιοχής **το έργο χαρακτηρίζεται οικονομικά ανώφελο και αχρείαστο, περιβαλλοντικά επιβλαβές, ιστορικά και αισθητικά βέβηλο, ασεβές προς την ανθρώπινη υπόσταση, νομικά καταχρηστικό και διαβλητό, πολιτικά παράλογο και ύποπτο.** Η περιβαλλοντική διάσταση από τη κατασκευή της νέας προβλήτας αποτελεί ζωτικής σημασίας ζήτημα όπως τεκμηριωμένα έχουν παρουσιάσει αναφερόμενες κινήσεις των πολιτών.

Οι εργασίες επέκτασης της προβλήτας θα δημι-

Είναι φανερό ότι η κατασκευή της νέας προβλήτας θα δημιουργήσει σοβαρά προβλήματα στην ιδιαίτερη και όμορφη περιοχή της Πειραιϊκής όπως και στη ίδια τη πόλη του Πειραιά. Είναι υποχρέωση όλων των φορέων του Πειραιά να ευαισθητοποιηθούν και να αναλάβουν πρωτοβουλίες για την αποτροπή των κινδύνων σε βάρος της δημόσιας υγείας του περιβάλλοντος της Πειραιϊκής.

ουργήσει μία τεχνητή χερσόνησο 175 στρεμμάτων συνολικά (Α+Β φάσεις). Συγκεκριμένα τα 133 στρέμματα στη Α' φάση του σχεδίου και τα υπόλοιπα με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του ΟΛΠ ΑΕ με μπάζωμα 2,8 έκτομ. κυβικών μέτρων υλικού που θα προκύψει από τις βυθοκορήσεις που θα προηγηθούν του κεντρικού λιμένα και αποξήρανση με ανάμειξη αδρανών υλικών στη θέση Άλκιμο. **Ο χώρος ευρίσκεται σε απόσταση 150 μέτρων από τα δημοτικά σχολεία και τη παιδική χαρά στο Χατζηκυριάκειο.** Από τη ρύπανση που θα προέλθει από τις βυθοκορήσεις και το μπάζωμα θα επέλθει διατάραξη του θαλάσσιου οικοσυστήματος με συνέπεια τη καταστροφή της αλιείας της περιοχής και τη στέρξη της δυνατότητας κοχύμβησης στους κατοίκους της Πειραικής και της Φρεαττύδας ιδιαίτερα στους καλοκαιρινούς μήνες.

Η πόλη του Πειραιά αντιμετωπίζει ήδη τεράστιο κυκλοφοριακό πρόβλημα και δεν διαθέτει εξόδους ούτε προοπτικές εξέλιξης από την ίδια τη μορφή της για να ανταποκριθεί σε αυξανόμενο φόρτο. Καθημερινά περί τα 100 πούλμαν (3 πλοία έχουν τουλάχιστον 10.000 επιβάτες) εκτελούν 4 διαδρομές από και προς την Ακρόπολη, ακολουθώντας κατά κανόνα την ίδια διαδρομή (Β' Μεραρχίας, Καστέλλα, Νέο Φάληρο) ή στο μέλλον και τη παραλιακή από Ακτή Θεμιστοκλέους, δημιουργώντας κυκλοφοριακή ασφυξία, θόρυβο και εκπέμποντας καυσαέριο. Ο Πειραιάς θεωρείται η πιο μολυσμένη πόλη της Ελλάδας σύμφωνα με μετρήσεις του Πολυτεχνείου για τη Νομαρχία και του Αστεροσκοπείου Αθηνών για την Αντιπεριφέρεια. Με τη σχεδιαζόμενη μεγαλύτερη ανάπτυξη της κρουαζιέρας αναμένεται αύξηση της ήδη ανεπίτρεπτης ατμοσφαιρικής ρύπανσης που προέρχεται από τα καύσιμα των κρουαζιεροπλοίων, τα φορτηγά τροφοδοσίας των πλοίων και τα πούλμαν που μεταφέρουν τους τουρίστες.

Τα κρουαζιερόπλοια, πλωτές πολιτείες, σε αντίθεση με την ακτοπλοΐα, κρατάνε τις μηχανές ανοιχτές καθ' όλη τη διάρκεια της παραμονής τους στο λιμάνι δημιουργώντας πρόσθετη ατμοσφαιρική ρύπανση. (Οι ρύποι που εκπέμπονται από ένα κρουαζιερόπλοιο είναι σαν εκπομπή 1 εκ. αυτοκινήτων).

Προσέτι επισημαίνεται ότι η επέκταση της νέας προβλήτας θα είναι σε στενό θαλάσσιο χώρο με κινδύνους για τη ασφάλεια της ναυσιπλοΐας επιπλέον δε θα υπάρχουν καθυστερήσεις στη μεθόρμηση των πλοίων όπως έχει επισημανθεί από τον Πρόεδρο της Ένωσης Εφοπλιστών Κρουαζιεροπλοίων και Φορέων Ναυτιλίας κ. Θεόδωρο Κόντες.

Εξίσου σημαντική όμως είναι και η ιστορική – αισθητική διάσταση του ζητήματος. **Η Πειραική χερσόνησος αποτελεί ένα συμπαγές τμήμα ιστορικής μνήμης από την Αρχαιότητα και είναι στενά συνδεδεμένη με τη καθημερινότητα των Πειραιωτών και των κατοίκων των όμορων Δήμων, ως τόπος περιπάτου, χαλάρωσης, ανάταξης ψυχικής και σωματι-**

κής υγείας. Ολόκληρη η θαλάσσια περιοχή όπου προβλέπεται να γίνουν οι προβλήτες είναι ιστορικός τόπος δεδομένου ότι αποτελεί μια ενότητα με το νησί της Σαλαμίνας, τη θάλασσα όπου μπορεί να βρίσκονται τα κατάλοιπα των περσικών πλοίων, το αποκαλούμενο Μνημείο του Θεμιστοκλή και το μεγαλύτερο σωζόμενο και μοναδικό παράλιο τείχος του Κόνωνα.

Η σχεδιαζόμενη κατασκευή των 175 στρεμμάτων θα φτάσει μέχρι το Σταυρό της Πειραικής, στη συνέχεια της υπάρχουσας προβλήτας Θεμιστοκλής, της Ναυτικής Διοίκησης Αιγαίου και της Σ.Ν.Δ. στο θαλάσσιο χώρο της Πειραικής, κρύβοντας και υποβαθμίζοντας το μνημείο που εικάζεται ως Τάφος του Θεμιστοκλή καθώς και μέρος του Κονώνειου τείχους και τούτο όταν η Περιφέρεια προχωράει στην αποχωμάτωση του με σκοπό την ανάδειξη του. Ενέργειες ενάντια όταν σε 2 χρόνια όπου η Ελλάδα μαζί με την Ευρώπη θα γιορτάζουν τα 2.500 χρόνια από τη ναυμαχία της Σαλαμίνας, η οποία θα έχει εξαφανισθεί από τον όγκο και τους καπνούς των κρουαζιεροπλοίων.

Η Πειραική χερσόνησος είναι στενά συνδεδεμένη με τη ζωή και τις μνήμες των Πειραιωτών. Είναι ο τόπος που περπάτησαν παιδιά στις κυριακάτικες οικογενειακές βόλτες, ο τόπος που ερωτεύθηκαν, ο τόπος που δίνει ανάσα σε μια πόλη που ασφυκτιά.

Είναι φανερό ότι η κατασκευή της νέας προβλήτας θα δημιουργήσει σοβαρά προβλήματα στην ιδιαιτέρη και όμορφη περιοχή της Πειραικής όπως και στη ίδια τη πόλη του Πειραιά. Είναι υποχρέωση όλων των φορέων του Πειραιά να ευαισθητοποιηθούν και να αναλάβουν πρωτοβουλίες για την αποτροπή των κινδύνων σε βάρος της δημόσιας υγείας του περιβάλλοντος και της φυσιογνωμίας της περιοχής της Πειραικής.

Ο ΔΣΠ ήδη παρακολουθεί το θέμα, στα πλαίσια του θεσμικού του ρόλου στη προάσπιση των υπέρτατων αγαθών της υγείας και του περιβάλλοντος, έχοντας καλέσει σε αλληλεπληληλές συνεδριάσεις του Δ.Σ. εκπροσώπους των συλλογικοτήτων των κατοίκων, αλλά και όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, προκειμένου να εκτιμηθεί και αξιολογηθεί τοσοβαρό αυτό ζήτημα από όλες τις πλευρές. Μάλιστα υπάρχει ενημέρωση ότι επίκειται η έκδοση σχετικής απόφασης του Δ.Σ.

Πηγές:

1. **Δήμητρα Βήνη** Παιδιάτρος, Διπλωματική Εργασία Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Υγείας «**Η Επέκταση της Κρουαζιέρας στο Πειραιά και η Προτεραιότητα της Δημόσιας Υγείας**».
2. Υπόμνημα κίνησης πολιτών «**Ενεργοί Πολίτες της Πειραικής**» και «**Λιμάνι Φιλικό στη Πόλη**».

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Η Ολομέλεια των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος, στη συνεδρίασή της στις Σέρρες (19-21. 4.2019), εξέδωσε την ακόλουθη ανακοίνωση, που απηχεί τις πάγιες θέσεις του δικηγορικού σώματος:

1. Σύμφωνα με τις αρχές του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και της δικηγορικής δεοντολογίας, **η ποινική διαδικασία είναι μυστική και απαγορεύεται σε οποιονδήποτε να δημοσιοποιεί στοιχεία της δικογραφίας σε τρίτους, πολλώ μάλλον μέσω των ΜΜΕ**. Η απαγόρευση αυτή είναι βασικό στοιχείο του ποινικοδικονομικού μας συστήματος και του νομικού μας πολιτισμού, και δεν κάμπτεται ούτε για τους υπερασπιστές διαδίκων της ποινικής δίκης. Η προσκομιδή των όποιων στοιχείων από τους συνηγόρους πολιτικής αγωγής και υπεράσπισης πραγματοποιείται μόνο στα αρμόδια όργανα της δικαιοσύνης.

2. Το δικηγορικό σώμα δεν επιζητεί καμία ευμενή μεταχείριση των δικηγόρων κατά την εφαρμογή του νομικού πλαισίου του εντάλματος σύλληψης. Εκείνο όμως που αναμένουμε από την Ελληνική Δικαιοσύνη είναι η, σύμφωνα με το Σύνταγμα και το νόμο, ίση μεταχείριση όλων, και όχι η διακριτική αντιμετώπιση, εν σχέσει με την ιδιό-

τητα του εκάστοτε διωκόμενου, που οδηγεί σε στοχοποίηση, η οποία αποφλοιώνει εν τοις πράγμασιν το τεκμήριο αθωότητας.

3. Η εφαρμογή μέτρων ποινικού δικονομικού καταναγκασμού, ιδίως η έκδοση και εκτέλεση εντάλματος σύλληψης, που επιφέρει την πλέον επαχθή συνέπεια της στέρησης της προσωπικής ελευθερίας, πρέπει να γίνεται κατά τρόπο σύμφωνο με την συνταγματική αρχή της αναλογικότητας. Η έκδοση εντάλματος σύλληψης συγχωρείται, υπό τους όρους του άρθρου 276 ΚΠΔ, μόνο όταν ο διωκόμενος είναι ύποπτος φυγής, ύποπτος τέλεσης αξιόποινων πράξεων, ή αγνώστου διαμονής. Άλλως, απαιτείται η κλήση του διωκόμενου σε απολογία και αν αυτός δεν εμφανιστεί, τότε δικαιολογείται η έκδοση εντάλματος σύλληψης. Σε κάθε περίπτωση η εκτέλεση του εντάλματος πρέπει να γίνεται με πλήρη σεβασμό της προσωπικότητας του διωκόμενου, χωρίς επικοινωνιακού τύπου χειρισμούς. Η έκδοση και εκτέλεση εντάλματος σύλληψης, χωρίς να είναι τούτο δικονομικώς και πρακτικώς αναγκαίο, παραβιάζει το πνεύμα της ποινικής δικονομικής τάξης και της συνταγματικής δικαιοταξίας. Η συστηματική δε, παραβίαση των παραπάνω κανόνων ναρκοθετεί την ορθή απονομή της Δικαιοσύνης.

Αποφάσεις της Συντονιστικής Επιτροπής της Ολομέλειας των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων (Κέρκυρα, 11/5)

Η Συντονιστική Επιτροπή των Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος, μετά τη συνεδρίαση της 11.5.2019, στην Κέρκυρα, εξέδωσε την ακόλουθη ανακοίνωση:

1.0 Πρωθυπουργός εξήγγειλε τη μείωση του ΦΠΑ και την μετάπτωση συγκεκριμένων προϊόντων και υπηρεσιών σε κατώτερο συντελεστή. Ξέχασε όμως και πάλι τους Δικηγόρους. Η Συντονιστική Επιτροπή των Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος, σε συνέχεια της πρόσφατης απόφασης του 14ου Πανελληνίου Συνεδρίου Δικηγορικών Συλλόγων, καλεί την Κυβέρνηση και τα Κοινοβουλευτικά Κόμματα, στο πλαίσιο της νομοθέτησης των εξαγγελθέντων μέτρων ελάφρυνσης, να θεσμοθετήσουν την απαλλογή των δικηγόρων από το ΦΠΑ για τις δικαστηριακές υπηρεσίες, άλλως την μείωση του συντελεστή

στη χαμηλή κλίμακα, δεδομένης και της ευχέρειας που παρέχει το νέο σχέδιο Οδηγίας της ΕΕ για τον ΦΠΑ, καθώς επίσης και την επέκταση του ορίου προαιρετικής απαλλαγής από το καθεστώς ΦΠΑ από τα 10.000 ευρώ στα 25.000 ευρώ, σύμφωνα και με την σχετική δέσμευση της Κυβέρνησης στο πλαίσιο του συμπληρωματικού Μνημονίου. Η απαλλογή από τον ΦΠΑ ή η μετάπτωση του συντελεστή σε χαμηλότερη κλίμακα αποτελεί αναγκαίοτητα, καθώς μειώνει το κόστος των δικαστηριακών υπηρεσιών και διευκολύνει την πρόσβαση των πολιτών, ιδίως των οικονομικά αδυνάμων, στη Δικαιοσύνη. Περαιτέρω, προτείνεται η κατάργηση του τέλους επιτηδεύματος, άλλως να είναι κλιμακούμενο ανάλογα με τα εισοδηματικά κριτήρια κάθε υποχρέου. Αναμένουμε από

τα κοινοβουλευτικά κόμματα να λάβουν ξεκάθαρη θέση επί των άνω θεμάτων και να προωθήσουν σχετικές τροπολογίες, κατά την ψήφιση των σχετικών διατάξεων στη Βουλή.

1. 2. Η Συντονιστική Επιτροπή εκφράζει την ανάγκη για άμεση τροποποίηση συγκεκριμένων διατάξεων του Κώδικα Δικηγόρων, στην κατεύθυνση άρσης των αντιφάσεων και ασαφειών και επίλυσης ζητημάτων που έχουν αναδειχθεί στην πράξη από την εφαρμογή του μέχρι σήμερα. Προς τούτο, θα υποβάλει συγκεκριμένες προτάσεις ιδίως σε θέματα Αξιολόγησης Πτυχίων Εξωτερικού, Αμοιβών, Εμμίσθων Δικηγόρων, Άσκησης, Πειθαρχικής διαδικασίας στον Υπουργό Δικαιοσύνης, ώστε να ενσωματωθούν σε επόμενο σχέδιο νόμου.

2. Η ανάγκη εκσυγχρονισμού του Κώδικα Δεοντολογίας του Δικηγορικού Λειτουργήματος αποτελεί βασική θέση του δικηγορικού σώματος, ώστε να ανταποκρίνεται στα σύγχρονα δεδομένα και να εναρμονίζεται με τις διατάξεις του

Κώδικα Δικηγόρων και ιδίως το άρθρο 40 αυτού και του Κώδικα Δεοντολογίας του CCBE. Προς τούτο, συστάθηκε Επιτροπή, ώστε να συντάξει σχέδιο του Κώδικα, το οποίο θα φέρει προς υιοθέτηση στα θεσμικά όργανα.

3. Η Συντονιστική Επιτροπή θεωρεί ότι η προωθούμενη προς ψήφιση ρύθμιση για τις φορολογικές και ασφαλιστικές οφειλές (120 δόσεις) κινείται σε θετική, κατ' αρχήν, κατεύθυνση, χρήζει όμως αρκετών βελτιώσεων. Οι θέσεις του δικηγορικού σώματος θα υποβληθούν κατά τη διάρκεια της συζήτησης του σχετικού νομοσχεδίου στη Βουλή.

4. Η Συντονιστική Επιτροπή θα προτείνει στην Ολομέλεια των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων της χώρας να δημιουργήσει η Ολομέλεια λογαριασμούς σε όλα τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ώστε να υπάρχει ενιαία, έγκυρη και έγκαιρη ενημέρωση των συναδέλφων για τα θέματα που αφορούν στο δικηγορικό σώμα.

5. Διατυπώθηκαν επιφυλάξεις σχετικά με την νομική ορθότητα της λύσης που δόθηκε από την Ολομέλεια του Αρείου Πάγου με την απόφαση 4/2019 για το ζήτημα των δανείων σε ελβετικό φράγκο, υπό το φως ιδίως της πρό-

σφατς νομολογίας του ΔΕΕ (βλ. αποφάσεις του ΔΕΕ της 20.9.2018, OTP Bank Nyrt, C-51/17 και της 14.3.2019, Zsuzsanna Dunai, C-118/17). Με δεδομένο ότι το ζήτημα αφορά δεκάδες χιλιάδες δανειολήπτες, πολλή εκ των οποίων είναι επίδικες, η Συντονιστική Επιτροπή θεωρεί ότι ο σεβασμός στην ενωσιακή δικαιοταξία θα επέβαλε την υποβολή προδικαστικού ερωτήματος προς το ΔΕΕ, ώστε να υπάρξει η αναγκαία ασφάλεια δικαίου και το σύνολο των κρίσιμων ερμηνευτικών ζητημάτων να επιλυθούν κατά τρόπο οριστικό, σαφή και ανεπίδεκτο αμφίσημων αναγνώσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

6.2 Η Συντονιστική Επιτροπή των Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος, κατά την συνεδρίασή της (11.5.2019),

στην Κέρκυρα, με αφορμή τα ζητήματα που ανέκυψαν κατά τον διορισμό των αντιπροσώπων της δικαστικής αρχής στις επερχόμενες εκλογές (26ης Μαΐου και 2ας Ιουνίου 2019), εξέδωσε την ακόλουθη ανακοίνωση:

7. Η παρούσα εκλογική διαδικασία είναι πρωτόγνωρη για τα

εκλογικά χρονικά της χώρας δεδομένου ότι οι διορισμοί τακτικών και αναπληρωματικών δικαστικών αντιπροσώπων πλησιάζουν τις 45.000. Και τούτο, διότι το Υπουργείο Εσωτερικών, ορθά, κατά τη γνώμη μας, διέσπασε σε δύο τα περισσότερα εκλογικά τμήματα των Καλλικρατικών Δήμων ώστε να μην υπάρχουν τμήματα με τρεις ή τέσσερις κάλπες και 500 έως 600 εκλογείς, όπως θα συνέβαινε με τα μέχρι τώρα δεδομένα, προς διευκόλυνση της διαδικασίας, εξυπηρέτηση των δικαστικών αντιπροσώπων και των εκλογέων και αποφυγή ακυροτήτων. Περαιτέρω, στα εκλογικά τμήματα με 3 κάλπες μειώθηκε ο αριθμός των εγγεγραμμένων στον εκλογικό κατάλογο από 500 έως 600 σε 450, κατά ανώτατο όριο.

8. Το αρμόδιο Α1 τμήμα του Αρείου Πάγου ορθά, κατά τη γνώμη μας, αποφάσισε να μην διορισθούν, τουλάχιστον σε πρώτη φάση, δημόσιοι υπάλληλοι ως δικαστικοί αντιπρόσωποι, συνεκτιμώντας, προφανώς, την υπηρεσιακή τους εξάρτηση και τις τυχόν υπόνοιες κρατικής επιρροής, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

9. Το σύνολο των εχόντων, κατά νόμο, δικαίωμα διορι-

σμού σύμφωνα με το άρθρο 68 παρ. 3 ΠΔ 26/2012 (δικαστικοί λειτουργοί, δικηγόροι, ασκούμενοι, συμβολαιογράφοι κλπ), που εκδήλωσαν ενδιαφέρον, ανήλθαν σε 43.000 περίπου, ενώ οι ανάγκες διορισμών είναι σε 45.000. Κατόπιν αυτού, κατέστη αναγκαίο, προς κάλυψη των κενών, να γίνουν διορισμοί και από εκείνους που, είχαν υποβάλει αίτηση εξαίρεσης.

10. Τα αιτήματα προτίμησης και εξαίρεσης δεν είναι, σύμφωνα με την εκλογική νομοθεσία και την σχετική εγκύκλιο του Αρείου Πάγου δεσμευτικά. Η άσκηση του έργου του δικαστικού αντιπροσώπου συνιστά νόμιμη υποχρέωση και όχι ζήτημα που εναπόκειται στην ελεύθερη βούληση των δημοσίων λειτουργών εμπίσθων ή αμίσθων, όπως οι δικηγόροι.

11. Η κλήρωση, που διενεργήθηκε από τον Άρειο Πάγο με σύστημα τυχαίας επιλογής με αλγόριθμο έγινε παρουσία όλων των εκπροσώπων των εμπλεκόμενων φορέων, είναι αδιάβλητη χωρίς καμία δυνατότητα εξωτερικής παρέμβασης. Μάλιστα, αυτή τη φορά διενεργήθηκαν 8 αλληλοδιαδόχες κληρώσεις για να περιοριστούν κατά το δυνατόν φαινόμενα διορισμών, κατ' απόκλιση των αιτήσεων προτίμησης ή εξαίρεσης των υπόχρεων.

12. Ο Δικηγόρος, ως άμισθος δημόσιος λειτουργός και ως υπερασπιστής των δημοκρατικών θεσμών και διαδικασιών, έχει καθήκον και υποχρέωση να συμμετέχει ενεργά στα δημόσια καθήκοντα που του ανατίθενται και ιδίως εκείνα που αφορούν στην ύψιστη εκδήλωση του δημοκρατικού πολιτεύματος, τη διενέργεια των εκλογών διά των οποίων εκφράζεται κυρίως η λαϊκή βούληση.

13. Ως προς τα επί μέρους ζητήματα που ανέκυψαν, όπως ο ελάχιστος αριθμός διορισμού δικηγόρων βου-

λευτών ή δικηγόρων που είχαν κώλυμα διορισμού σημειώνεται ότι, αυτά οφείλονται αφενός μεν σε παραδρομή λόγω της επιβαλλόμενης ταχύτητας των ενεργειών και του όγκου του απαιτούμενου έργου και των δεδομένων και αφετέρου στο γεγονός ότι η αποστολή των καταλόγων έγινε πριν την ανακήρυξη των υποψηφιοτήτων. Τέλος, διευκρινίζεται ότι οι ευρισκόμενοι σε αναστολή άσκησης του δικηγορικού λειτουργήματος δύνανται να διορισθούν ως δικαστικοί αντιπρόσωποι, δεδομένου ότι, η αναστολή αφορά στην άσκηση του επαγγέλματος και όχι στην ιδιότητα του δικηγόρου.

14. Το αποτέλεσμα της κλήρωσης για τον διορισμό των δικαστικών αντιπροσώπων δημιούργησε προβλήματα σε ορισμένους συναδέλφους, κατά το μέρος που δεν έγιναν αποδεκτές οι αιτήσεις προτίμησης και διορίστηκαν σε άλλες περιοχές και ιδίως εκτός έδρας ή κατά το μέρος, που ενώ είχαν υποβάλει αίτηση εξαίρεσης, τελικά διορίστηκαν. Πρέπει να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια για την άρση άλλως τον περιορισμό των προβλημάτων αυτών. Αυτονόητο είναι ότι, όποιος συνάδελφος έχει αντικειμενική αδυναμία άσκησης των καθηκόντων του δικαστικού αντιπροσώπου, δύναται να προβάλει τους σχετικούς λόγους εξαίρεσης στα αρμόδια όργανα.

15. Η Συντονιστική Επιτροπή καλεί τους Προέδρους και τα μέλη των Διοικητικών Συμβουλίων όλων των Δικηγορικών Συλλόγων της χώρας να συνδράμουν, στα πλαίσια των δυνατοτήτων τους, στην κάλυψη των κενών, που πιθανόν να προκύψουν, από δικηγόρους, για τη διασφάλιση και διευκόλυνση, κατά τα άνω, της εκλογικής διαδικασίας.

Κατάθεση στεφάνου ΔΣΠ την Πρωτομαγιά

Κατάθεση στεφάνου για την γιορτή της Πρωτομαγιάς στο μνημείο των πεσόντων απεργών της 23/8/1923 στο Πασαλιμάνι. Το στεφάνι του ΔΣΠ κατέθεσε το μέλος Δ.Σ. Νικόλαος Μπιλίδης

Συνάντηση του Προέδρου του ΔΣΠ με τον Υπουργό Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής

Στις 3 Μαΐου 2019 ο Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά Γιώργος Σταματογιάννης συναντήθηκε με τον Υπουργό Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής Φώτη Κουβέλη στο Υπουργείο όπου συζητήθηκαν θέματα που αφορούν τον κλάδο μας, αλλά και την πόλη του Πειραιά.

Ο Πρόεδρος του Δ.Σ.Π. αναφέρθηκε στο ζήτημα της μεταστέγασης των Δικαστηρίων Πειραιά, στην επικείμενη ψήφιση του νέου Ποινικού Κώδικα και του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, στη συμμετοχή της Ολομέλειας των Δικηγορικών Συλλόγων στο Συμβούλιο Ακτοπλοϊκών Συγκοινωνιών (ΣΑΣ) και στους προγραμματισμένους τρόπους ανάπτυξης του λιμανιού.

Ο Υπουργός έστειρε στο αίτημα της μεταστέγασης των Δικαστηρίων στο κέντρο της πόλης και τόνισε ότι θα συμβάλει στην κατεύθυνση αυτή, ότι αντιμετωπίζει θετικά τη συμμετοχή της Ολομέλειας των Δικηγορικών Συλλόγων στο ΣΑΣ και ότι η ανάπτυξη του λιμανιού είναι σε πλήρη εξέλιξη με κανόνες που σέβονται το περιβάλλον, την ιστορία του τόπου και την επιχειρηματικότητα.

Οι Προτάσεις του ΔΣΠ για τα νέα σχέδια ΠΚ και ΚΠΔ

Είναι πανθομολογούμενη η ανάγκη πλήρους αναμόρφωσης και εκσυγχρονισμού των Κωδίκων Ποινικού Δικαίου και Ποινικής Δικονομίας, οι οποίοι ισχύουν εδώ και εβδομήντα χρόνια, με δεκάδες τροποποιήσεις, με συνέπεια να έχουν πλέον απολέσει την αναγκαία συνοχή και συνέχεια που πρέπει να διέπουν τόσο βασικά νομοθετήματα, που συμβάλλουν στην κοινωνική συνοχή μιας πολιτείας. Επιπλέον, είναι δεδομένη η ανάγκη αποσυμφόρησης των ποινικών Δικαστηρίων από την πληθώρα των συσσωρευμένων υποθέσεων, η οποία καθιστά ιδιαίτερα χρονοβόρα και δυσχερή την απονομή της Δικαιοσύνης.

Περαιτέρω τα σχέδια των δύο νέων Κωδίκων αποτελούν προϊόν μακρόχρονης και κοπιώδους διεργασίας, η οποία έχει ξεκινήσει από δεκαετίες και στην οποία συμμετείχαν επιφανείς εκπρόσωποι της νομικής επιστήμης και της δικαιοσύνης, αλλά και της μαχόμενης δικη-

γορίας, προσπάθεια που σε καμιά περίπτωση δεν θα πρέπει να απαξιωθεί.

Τα σχέδια των δύο Κωδίκων, κινούνται στη σωστή κατεύθυνση και εκτιμάται ότι θα συμβάλουν στον εκσυγχρονισμό και τη βελτίωση της απονομής της ποινικής δικαιοσύνης στη χώρα μας. Πιστεύουμε ότι χρήσιμες θα ήταν διορθωτικές παρεμβάσεις σε κατ' ιδίαν διατάξεις, όπως της διάταξης του άρθρου 381 ΣχεδΠΚ, με το οποίο καθίστανται κατ' έγκληση διωκόμενα τα αδικήματα κατά της περιουσίας και της ιδιοκτησίας (εκτός της ληστείας) - κυρίως ως προς αδίκημα της κλοπής και της απιστίας, της διάταξης του άρθρου 370Α ΣχεδΠΚ, με την οποία καθίσταται πλημμέλημα η παραβίαση του απορρήτου της επικοινωνίας, της διάταξης του άρθρου 94 παρ. 2 ΣχεδΠΚ και της κατάργησης της κακουργηματικής μορφής αδικημάτων κατά της περιουσίας και της ιδιοκτησίας υπό την περίπτωση της κατ' επάγγελμα τέλεσης. Επιπρόσθετα, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η ανάγκη άμεσης δημιουργίας υποδομών αναγκαίων για την εφαρμογή των νέων διατάξεων (όπως στην παροχή κοινωφελούς εργασίας, για την οποία απαιτείται η αύξηση θέσεων επιμελητών κοινωνικής αρωγής, αλλά και ο καθορισμός ηλμισίου συνεργασίας με τους ΟΤΑ και άλλα ΝΠΔΔ), χωρίς τις οποίες κινδυνεύουν πολλές σημαντικές διατάξεις των νέων Κωδίκων να παραμείνουν ανεφάρμοστες στην πράξη. Τέλος, απαιτείται επανεξέταση των διατάξεων των άρθρων 93 και 340 ΚΠΔ προς τον σκοπό όπως αποτραπεί το ενδεχόμενο αποστέρξης του δικαιώματος παράστασης με συνήγορο, καθώς δεν νοείται η διενέργεια ποινικών δικών χωρίς την παρουσία συνηγούρου υπεράσπισης.

“Ενημέρωση για τους πρόσφατα ψηφισθέντες Κώδικες της Ποινικής Δικαιοσύνης”

Ο Δικηγορικός Σύλλογος Πειραιά διοργάνωσε στην αίθουσα εκδηλώσεων του Δ.Σ.Π. στις 25 Ιουνίου 2019, ημερίδα με θέμα «Ενημέρωση για τους πρόσφατα ψηφισθέντες Κώδικες της Ποινικής Δικαιοσύνης» Το πρόγραμμα περιέλαμβανε ενημέρωση για το νέο Ποινικό Κώδικα από τους: κ.κ. Παναγιώτη Καζή, μέλος της νομοπαρασκευαστικής επιτροπής Ποινικού Κώδικα, Δικηγόρο και Φίλιππο Φίλια, Δικηγόρο.

Επιμέλεια της **Μαρίας Σταματογιάννη**
Συμβούλου ΔΣΠ

ΕΑΡΙΝΗ ΣΥΝΟΔΟΣ CCBE στο ΠΟΡΤΟ ΤΗΣ ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑΣ

Πραγματοποιήθηκε 17/5/2019 στο Πόρτο της Πορτογαλίας η εαρινή Σύνοδος του Συμβουλίου Ευρωπαϊκών Δικηγορικών Συλλόγων (CCBE), παρουσία της Ελληνικής Αντιπροσωπείας, αποτελούμενη από τον Πρόεδρο της Ολομέλειας Δικηγο-

Κουτσό και Ευαγγελία Τσιιάλητα, τη **Σύμβουλο του ΔΣΠ Μαρία Σταματογιάννη** και τους πρώην **Προέδρους CCBE Σωτήρη Φέλιο και Ευάγγελο Τσουρούλη**.

1) Τα ζητήματα που είχαν ιδιαίτερο ελληνικό ενδιαφέρον ήταν η πρόταση του Εθνικού Τουρκικού Δικηγορικού Συλλόγου για διοργάνωση στην Άγκυρα το 2020 Ολομέλειας του CCBE. Σθεναρή αντίδραση πρόβαλε η Ελληνική Αντιπροσωπεία, η οποία επεσήμανε ότι η σχετική τουρκική πρόσκληση προς το CCBE δεν αφορούσε στην ανάγκη αλληλεγγύης και συμπαράστασης προς τους τούρκους συναδέλφους, λόγω της παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των διώξεων σε βάρος εκατοντάδων Τούρκων συναδέλφων καθώς και στις

ρικών Συλλόγων Ελλάδος **Δημήτρη Βερβεσό**, τον Πρόεδρο του **Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιώς Γιώργο Σταματογιάννη**, τον Επικεφαλής της Ελληνικής Αντιπροσωπείας στο CCBE **Πάνο Αλεξανδρή**, τους Συμβούλους του ΔΣΑ **Παναγιώτη Περάκη** και **Νίκο Κουτκιά**, τους Συμβούλους του ΔΣΟ **Γιώργο**

κατάφωρες παραβιάσεις του Κράτους Δικαίου από την Τουρκική Κυβέρνηση. Το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Δικηγορικών Συλλόγων αποφάσισε ότι η παρουσία του εκεί, αν θα συμβεί, θα το πράξει για την υποστήριξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων του Τούρκων δικηγόρων και πολιτών και θα λάβει όλα

τα μέτρα ώστε να μην εκληφθεί ως πράξη στήριξης του καθεστώτος που επικρατεί στη γείτονα χώρα. Το θέμα θα συζητηθεί στην επόμενη Σύνοδο του CCBE στις Βρυξέλλες.

2) Ρητή ιδιαίτερη αναφορά έγινε στην κατοχύρωση του δικηγορικού απορρήτου, από την ελληνική νομοθεσία, τόσο στη συμβουλευτική όσο και στη δικαστηριακή δικηγορία, κάτι το οποίο αποτελεί ανεκπλήρωτο μέχρι σήμερα στόχο για τους περισσότερους ευρωπαϊκούς Δικηγορικούς Συλλόγους.

3) Επίσης ετέθη εκ νέου το θέμα της μείωσης του ΦΠΑ στις δικαστηριακές δικηγορικές υπηρεσίες και ζητήθηκε η συνδρομή του CCBE στην επίσπευση της ψήφισης του νέου σχεδίου - πρότασης της Ευρωπαϊκής Ένωσης που θα επανακαθορίζει το τοπίο ως προς την δυνατότητα μετάπτωσης των δικηγορικών υπηρεσιών από τον υψηλό σε χαμηλότερο συντελεστή, πράγμα το οποίο θα δώσει τη δυνατότητα και στον εθνικό νομοθέτη να κινηθεί, αν το αποφασίσει, στην κατεύθυνση αυτή, χωρίς να δεσμεύεται από το σημερινό δυσμενές / ασφυκτικό για τους δικηγόρους ευρωπαϊκό νομοθετικό πλαίσιο.

4) Ενεκρίθη στα θέματα της διαρκούς επαγγελματικής κατάρτισης και δεοντολογίας του δικηγο-

ρικού επαγγέλματος, η ακόλουθη απόφαση, η οποία παρατίθεται αυτούσια κάτωθι:

«Είναι αυταπόδεικτο, ότι ο δικηγόρος δεν μπορεί αποτελεσματικά να εκπροσωπήσει τον πελάτη του, εάν δεν λαμβάνει την κατάλληλη επαγγελματική εκπαίδευση.

Ο δικηγόρος πρέπει να ενθαρρύνεται να λαμβάνει επαγγελματική εκπαίδευση και μετά τις σπουδές του (που να ενισχύουν την επαγγελματική εξέλιξη) ώστε να παρακολουθεί όλες τις αλλαγές των νόμων και της επαγγελματικής πρακτικής, συμπεριλαμβανομένων αλλαγών στο τεχνολογικό και οικονομικό περιβάλλον. Ο δικηγόρος πρέπει να κατανοεί τα ωφελήματα αλλιά και τους κινδύνους μιας τέτοιας χρήσης στο επάγγελμά του. Οι επαγγελματικοί κανόνες απαιτούν ο δικηγόρος να μην αναλαμβάνει μια υπόθεση που δεν μπορεί από άποψη ικανοτήτων να χειριστεί».

Πρόεδρος του Ιδρύματος Ευρωπαίων Δικηγόρων (European Lawyers Foundation) ο κ. Ευάγγελος Τσουρούλης

Ο κ. Ευάγγελος Τσουρούλης, Δικηγόρος Πειραιά και τ. Πρόεδρος (2013) του Πανευρωπαϊκού Συμβουλίου Δικηγορικών Συλλόγων - CCBE, ανέλαβε Πρόεδρος του Ιδρύματος Ευρωπαίων Δικηγόρων (European Lawyers Foundation). Το ELF ιδρύθηκε με πρωτοβουλία της CCBE και ασχολείται με το συντονισμό και τη χρηματοδότηση προγραμμάτων που αφορούν την άσκηση του δικηγορικού επαγγέλματος, την ανάπτυξη του κράτους δικαίου, το σύστημα απονομής δικαιοσύνης, σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Οι δράσεις του αποσκοπούν στην επίτευξη των σκοπών, των αξιών και των συναφών πολιτικών των Ευρωπαίων Δικηγόρων, όπως διαμορφώνονται στις εργασίες της CCBE. Εκτός από τον Πρόεδρο, κ. Ε. Τσουρούλη, μέλη του Προεδρείου ορίστηκαν οι δικηγόροι Marta Isern (Ισπανία) και ο Yves Oschinsky (Βέλγιο).

Απόστολος Κόντος,
Πρόεδρος Σ.Ν.Α.Δ.Π.
Δικηγόρος - Διαπιστευμένος διαμεσολαβητής

Στοιχεία επικοινωνίας με το Σύλλογο
Facebook:
ΝΕΟΙ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΜΕΝΟΙ ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ ΠΕΙΡΑΙΑ
Email: snadpeir@gmail.com

Αγαπητές/οι συνάδελφοι,

Η παρούσα έκδοση βρίσκει το δικηγορικό σώμα να ασκεί το λειτούργημά του εν μέσω μιας συνεχόμενης εκλογικής τρικυμίας. Ο Σύλλογός μας δεν μπορεί παρά να συγχαρεί τη συντριπτική πλειοψηφία των νέων κι ασκούμενων συναδέλφων που σήκωσαν με επιτυχία στις πλάτες τους το βάρος των Περιφερειακών, Δημοτικών, Κοινοτικών εκλογών και ανάδειξης εκπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Μπορεί να έγιναν προσπάθειες για τη διευκόλυνση της εκλογικής διαδικασίας, ωστόσο η επιτυχής εκτέλεση των καθηκόντων του δικαστικού αντιπροσώπου από πλευράς των συναδέλφων μας οφείλεται επί της ουσίας στο φιλότιμο και την επαγγελματική ευσυνειδησία έκαστου εξ' ημών.

Ακόμη μια φορά, κληθήκαμε να αντιμετωπίσουμε συνθήκες προχειρότητας, πλήθος ανεπίδοτων διορισμών για περιοχές που τελικώς υπήρχε προτίμηση από συναδέλφους που δεν κληρώθηκαν, ένα απαξιωμένο σύστημα κλήρωσης εφορευτικών επιτροπών ενώ ακόμα και σήμερα εμφανίζονται καθυστερήσεις στην καταβολή των αποζημιώσεων των αντιπροσώπων εντός νομού. Την ίδια στιγμή, η αναστολή λειτουργίας των Δικαστηρίων και η ανατιοδότητη παράτασή της συνεπάγεται εν τοις πράγμασι αδρανοποίηση των δικηγορικών γραφείων με τα φαινόμενα της «κατά τόπους ερμηνείας» του πλαισίου της αναστολής να δημιουργεί ανασφάλεια ακόμη και για την εκτέλεση της πιο απλής εργασίας.

Παράλληλα, οι πολιτικές εξελίξεις που ακολούθησαν το αποτέλεσμα με την προκήρυξη βουλευτικών εκλογών δεν πρέπει να μας αφήσουν αμέτοχους θεατές. Το δικηγορικό σώμα δεν πρέπει να υποβαθμίσει εαυτό σε διεκπεραιωτή μιας εκλογικής διαδικασίας. Τουναντίον, το δίδαγμα αυτό συνιστά πρώτης τάξεως ευκαιρία για να βγει ο κλάδος μπροστά και να θέσει συγκεκριμένα ερωτήματα σε εκείνους που διεκδικούν τη ψήφο μας. Οφείλουμε να αναζητήσουμε και να αναδείξουμε τις συνολικές ευθύνες όλων όσοι προχώρησαν στην απομείωση της δικηγορικής ύλης, την υπερφορολόγηση

της δραστηριότητάς μας, την απαξίωση των παροχών υγείας και πρόνοιας αφήνοντας παράλληλα αρρύθμιστο το πλαίσιο απασχόλησης των νέων κι ασκούμενων συναδέλφων μας σε συνθήκες εργασιακού μεσαίωνα. Την ίδια στιγμή, πρέπει να θέσουμε στο τραπέζι συγκεκριμένες αιτήσεις και αξιώσεις και να μην αφήνουμε τις όποιες επιλογές μας να καθοριστούν από γενικόλογα κι ανούσια επικοινωνιακά συνθήματα. Είναι απαραίτητο να αναδειχθούν οι θέσεις των κομμάτων για τη Δικαιοσύνη, η αντιμετώπιση των ζητημάτων που αναφέρθηκαν ως άνω αλλά και ειδικότερες δεσμεύσεις για πρακτικά ζητήματα όπως η καθυστέρηση εξόφλησης των οφειλών του Δημοσίου έναντι των συναδέλφων, η θέσπιση ελάχιστης αμοιβής για κάθε ασκούμενη/ο συνάδελφο μας κ.ο.κ.

As μη λησμονούμε, το Δικηγορικό Σώμα αποτελεί το πιο ενεργό κύτταρο της κοινωνίας. Ως εκ τούτου, τα αιτήματα και οι επιδιώξεις μας δεν πρέπει να περιορίζονται με ένα συνεχνιακό φίλτρο αλλά να θωρακίζουν το σύνολο της ελληνικής κοινωνίας. Έχουμε το υπόβαθρο και τη γνώση να αναδείξουμε το ρόλο και τις προτάσεις κάθε πολιτικού κόμματος, σε ζητήματα που καθορίζουν τη ζωή όλων μας όπως τη προστασία της κύριας κατοικίας με την κατάργηση του ν. 3869/2010 αλλά και την τροποποίηση του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, επιλογές που οδήγησαν παράλληλα στη συρρίκνωση της δικηγορικής ύλης.

Παρ' όλα αυτά, οι εξελίξεις σε νομοθετικό επίπεδο τρέχουν με ιλιγγιώδεις ρυθμούς. Οι «νεοφώτιστες» αλλαγές στον Ποινικό Κώδικα αποτελούν μάλλον κοσμογονία. Αλλαγές που χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής καθώς όχι μόνο δημιουργούν νέο πλαίσιο για σειρά αδικημάτων αλλά μεταμορφώνουν εν πολλοίς τον τρόπο ενάσκησης του δικηγορικού επαγγέλματος. Στην κατεύθυνση αυτή, καλούμε με τη σειρά μας το Δικηγορικό μας Σύλλογο να συνεχίσει την παράδοση διενέργειας επιμορφωτικών ημερίδων για τις ως άνω τροποποιήσεις. Είναι αυτονόητο, ο Σύλλογος των Νέων κι Ασκούμενων συναδέλφων μας θα είναι αρωγός σε κάθε τέτοια προσπάθεια.

Επιμέλεια Πέτρου Λακούτση
Επιτ. Δικηγόρου

Στους ετήσιους διασυλλογικούς αγώνες του Ομίλου Ερετών με την ονομασία «ΠΑΥΛΟΣ ΔΑΜΑΛΛΑΣ» που πραγματοποιήθηκαν με μεγάλη επιτυχία στις 14 Απριλίου 2019 στο Ολυμπιακό Κωπηλατοδρόμιο του Σχινιά ο Γενικός Γραμματέας του ΔΣΠ κ. Χρήστος Ηλιάδης απέμεινε στους νικητές δύο κύπελλα.

Εκδήλωση της « Πολιτιστικής κίνησης συνταξιούχων δικηγόρων» πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα εκδηλώσεων του Δικηγορικού Σύλλογου Πειραιώς στις 19 Απριλίου 2019 με θέμα : «Η εποχή του Παπαδιαμάντη»

Σε ημερίδα που διοργάνωσε ο Δήμος Πειραιά και η Ενισχύση Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ) στις 14 Μαΐου 2019 στον Πειραιϊκό Σύνδεσμο Πειραιά μετείχαν ως ομιλητές: οι κ.κ. **Γιώργος Τράντας**, Νομικός σύμβουλος ΕΑΑΔΗΣΥ με θέμα: «Ζητήματα αποκλεισμού μέσα από πρόσφατες νομολογιακές εξελίξεις» και **Ηλίας Πολλιάλης**, Δικηγόρος Πειραιά, Μέλος του ΔΣ του ΔΣΠ με θέμα: «Η σύμπραξη καινοτομίας ως εργαλείο Δημόσιας Διοίκησης».

Σε εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα εκδηλώσεων του Ιδρύματος Αικατερίνης Λασκαρίδη στον Πειραιά στις 16 Μαΐου 2019 έγινε η παρουσίαση του νέου βιβλίου του **Παναγιώτη Δέγληρη** με τίτλο «Οι δημόσιες συμβάσεις στην ενωσιακή έννομη τάξη - Η Προσωρινή δικαστική προστασία-Η θεμελίωση και η νομολογία του Δ.Ε.Ε. Ομιλητές: οι κ.κ. Γλυκερία Σιούτη, Καθηγήτρια Δημοσίου Δικαίου Νομικής σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών., Ευαγγελία Κουτουπά-Ρεγκάκου Καθηγήτρια Διοικητικού Δικαίου της Νομικής σχολής Α.Π.Θ, Απόστολος Γέροντας, Καθηγητής Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, Βασίλης Γ. Τζέμος, Διδάκτωρ Συνταγματικού Δικαίου (Freiburg), Πρόεδρος της Ένωσης Δημοσιολόγων (ΕΕΔ), Σύμβουλος ΑΣΕΠ, Βάια Στεργιοπούλου, Δικηγόρος LL.M-Επιμελήτρια του βιβλίου. Συντονίστρια η κ. Κατερίνα Σακελλαροπούλου, Πρόεδρος του Συμβουλίου της Επιτελείας.

Εκδήλωση στο ΔΣΑ (αίθουσα Μιχάλη Ζαφειρόπουλου) πραγματοποιήθηκε στις 21 Μαΐου με θέμα «Επαγγέλονται Γυναίκα-Είμαι Δικηγόρος» (Αφιέρωμα στη Γυναίκα Δικηγόρο-Έτος Γυναίκας Δικηγόρου). Ομιλήτριες στην εκδήλωση ήταν οι κ.κ. Ελίζα Βόζεμπεργκ, Ιωάννα Καλατζάκου, Αμαλία Φραγκίσκου, Εβίτα Βαρελά, Έλενα Νταή. Συντονίστρια η κ. Μαρία Λαθούρη. Χαιρέτισε την εκδήλωση ο κ. Δημήτριος Βερβεσός, Πρόεδρος του ΔΣΑ και προλόγισε η κ. Μαρινέττα Γούναρν-Χατζησαράντου. **Από τον Δικηγορικό Σύλλογο Πειραιά μετείχε στην εκδήλωση η κ. Μαρία Σταματογιάννη, Δικηγόρος Πειραιά, Μέλος του ΔΣ του ΔΣΠ.**

ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΠΕΙΡΑΙΑ (Καλοκαιρινή Γιορτή)

Σε εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στις 10 Ιουνίου 2019 στον αύλειο χώρο της Εταιρείας Προστασίας Ανήλικων Πειραιά Χαμίνια Πειραιά έγινε η καλοκαιρινή γιορτή. Η έναρξη της γιορτής έγινε με θεατρικό παιχνίδι και με την πολύτιμη συμβολή των δασκάλων τους τα παιδιά απήγγειλαν ποιήματα αφιερωμένα στο καλοκαίρι, ερμήνευσαν με μοναδικό τρόπο κλασικά τραγούδια, συμμετείχαν σε μικρά θεατρικά σκετσάκια και χόρεψαν εξαιρετικά παραδοσιακούς χορούς. Τη γιορτή παρακολούθησαν η Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου κ. Ξένη Δημητρίου, ο κ. Νικόλαος Ποιμενίδης, Αντιεισαγγελέας Εφετών, ο κ. Ηλίας Μπογιόκας Προϊστάμενος της Ιατροδικαστικής Υπηρεσίας Πειραιά, κ.ά. Παρέστη και ο Πρόεδρος του ΔΣΠ κ. Γιώργος Σταματογιάννης.

Περιφερειακές, Δημοτικές Εκλογές και Ευρωεκλογές, της 26/5/2019 Εκλεγέντες Δικηγόροι

Δημοτικοί Σύμβουλοι Πειραιά: Χαρβαλάκου Αθηνά, Μελά Σταυρούλα, Σταθάκη Μαρία.

Δήμαρχος Σαλαμίνας: Παναγόπουλος Γεώργιος

Δημοτική Σύμβουλος Κορυδαλλού:

Καλομηράτσου Ιωάννα

Δημοτικός Σύμβουλος Σπετσών:

Λαμπρόπουλος Αθανάσιος

Δημοτικός Σύμβουλος Αμαρουσίου:

Τσαγκαρόπουλος Κωνσταντίνος

Του **Θωμά Σταμόπουλου**,
Δικηγόρου Πειραιά

Ελληνικό Δημόσιο

Πρόσφατα το Διοικητικό Εφετείο Πειραιά εξέδωσε απόφαση σε διαφορά πελάτη του Γραφείου με το, πρώην, Κεφάλαιο Αποζημιώσεως Φορτοεκφορτωτών Ξηράς Πειραιώς, το οποίο για όσους δεν γνωρίζουν, έχει απορροφηθεί από το Ελληνικό Δημόσιο, αφού διέγραψε μία εγκληματικώς ζημιογόνο πορεία.

Δυστυχώς το Διοικητικό Εφετείο κατά την γνώμη του γράφοντος αντιμετώπισε το ένδικο ζήτημα του πελάτη μας κατά τρόπο εξαιρετικά ελαφρό και επιπόλαιο και συντάχθηκε με τις απόψεις του Δημοσίου, χωρίς να ερευνήσει όλες τις παραμέτρους του ζητήματος.

Φυσικά το Γραφείο μας θα προσφύγει στο ΣτΕ, αλλά το ζήτημα είναι, πως σε περίπτωση, κατά την οποία το Διοικητικό Εφετείο Πειραιώς είχε συλλάβει σωστά όλα τα παραμετρικά στοιχεία της ενδίκου υποθέσεως, θα είχε αντιληφθεί, πως το Ελληνικό Δημόσιο λειτουργώντας πραξικοπηματικά, είχε στερήσει τα μέλη του παραπάνω Νομικού Προσώπου από τα δικαιώματά τους.

Με αφορμή το παραπάνω περιστατικό, το οποίο ο γράφων αναφέρει στο αναγνωστικό μας κοινό, φρονούμε, ότι καλό θα ήταν οι Διοικητικοί μας Δικαστές να μην θεωρούν, ως θέσφατο, πως το Ελληνικό Δημόσιο διατελεί, πάντοτε, εν δικαίω, διότι, δυστυχώς, με όλο τον σεβασμό προς το έργο τους και τα πρόσωπά τους, αυτή την εντύπωση έχουν δώσει, τουλάχιστον, στους διακονούντες την μάχιμη δικηγορία.

Χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, «το τεράστιο ποσόν» των 70 ευρώ...!!!!

Πρόσφατα Ειρηνοδίκης Πειραιά, η οποία εξεδίκασε υπόθεση αυτοκινητικού χαρακτήρος με αντικείμενο μόνο την πρόκληση υλικών ζημιών, επεδίκασε στην παθούσα, ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, «το τε-

ράστιο ποσόν» των 70 ευρώ...!!!!

Ο γράφων εξεπλάγη τα μέγιστα από την τοποθέτηση της συγκεκριμένης κας Δικαστού, διότι τέτοια ποσά επιδικάζονται, μόνο, σε τεταρτοκοσμικές Χώρες, ουδέ καν σε τριτοκοσμικές.

Το παραπάνω περιστατικό ο γράφων δεν το αναφέρει για να κακίσει την συγκεκριμένη Δικαστή, αλλά για να καταστήσει δημοσίως γνωστό, ότι δεν είναι δυνατόν, σε μια Χώρα, η οποία παρά τα προβλήματά της ανήκει, έστω και τυπικά, στην ΟΝΕ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να επιδικάζονται τέτοια χρηματικά ποσά, τα οποία εάν επιδικάζονται σε τέτοιο ύψος, δεν αποτελούν αποζημίωση, αλλά φιλανθρωπία, αν είναι διανοητό...

Επομένως εάν οι φίλοι μας Δικαστές μας διαβάζουν, καλό θα ήταν στο συγκεκριμένο σημείο, να προσδώσουν μεγαλύτερη έμφαση και να βοηθήσουν σωστά τον υποστάνα βλάβη διάδικο-πολίτη, διότι διαφορετικά οι πολίτες θα πιστεύουν, πως οι Δικαστές μας ζουν σε άλλη Χώρα...!!!!

Οι δίκες πρέπει να μαγνητοσκοπούνται για λόγους διασφαλίσεως της αξιοπιστίας

Αποτελεί καθολική διαπίστωση στον χώρο των μάχιμων Δικηγόρων, πως οι δίκες πρέπει, να μαγνητοσκοπούνται για λόγους διασφαλίσεως της αξιοπιστίας των δρόμενων κατ' αυτές.

Δεν είναι δυνατόν, να έχουμε φθάσει στον 21ο αιώνα και να μην χρησιμοποιείται στον χώρο της Δικαιοσύνης το σύνολο της τεχνολογίας, έτσι ώστε να διασφαλίζεται το ακριβοδίκαιο της απονομής της.

Ο γράφων θεωρεί, πως απόψεις που δεν προωθούν την παραπάνω βασική ιδέα για την υπηρετήσή της, εκφράζουν, κύκλους οι οποίοι επιδιώκουν, να χρησιμοποιήσουν την Δικαιοσύνη, όχι ως θεσμό, αλλά, ως μέσο για

την ικανοποίηση σκοτεινών συμφερόντων, πράγμα το οποίο είναι εξαιρετικά απαράδεκτο για μια δημοκρατική κοινωνία.

Κατά συνέπεια εκ των πραγμάτων επιβάλλεται, όπως υπάρξει νομοθετική πρόβλεψη, με βάση την οποία οι δίκες θα μαγνητοσκοποούνται και μάλιστα υποχρεωτικά.

ΑΝΑΒΟΛΟΣΗΜΟ

Πρόσφατα στο Πρωτοδικείο Πειραιά Δικαστής ζήτησε από την διάδικη πλευρά, η οποία αιτήθηκε αναβολή λόγω υπάρξεως αντιθέτου αγωγής - αρχικά είχε ασκηθεί αγωγή διαζυγίου από τον σύζυγο και στην συνέχεια είχε ασκηθεί αντίθετη αγωγή από την σύζυγο-, όπως καταβάλει το περίφημο αναβολόσημο!!!!

Ο γράφων, ο οποίος παρίστατο για λογαριασμό του, αρχικώς, ενάγοντος συζύγου διατύπωσε την άποψη, πως δεν απαιτείται νομοθετικά στην συγκεκριμένη περίπτωση η καταβολή αναβολόσημου - που μας κατάντησαν οι πολιτικοί...-, πλην, όμως, ο δικάζων Δικαστής ενέμεινε στην θέση του, με αποτέλεσμα η αιτούμενη την αναβολή συνάδελφος να υποχρεωθεί, όπως το εκδώσει και το προσκομίσει στην Έδρα.

Ο γράφων παραμένει μετά ταύτα με το εύλογο ερώτημα, δηλαδή σε ποια νομοθετική διάταξη στηρίζεται η άποψη του παραπάνω κ. Δικαστή, η οποία επιβαρύνει κατά την γνώμη του αναίτια τους διαδίκους και μειώνει το περιθώριο κέρδους για τον Δικηγόρο;

Θεσμός αξιολόγησης

Ο γράφων έχει διαπιστώσει, ότι όλως περιέργως δεν υφίσταται ο θεσμός της αξιολογήσεως για τους Δικηγόρους...!!!!

Συγκεκριμένα έχει διαπιστωθεί, ότι αρκετοί συνάδελφοι αδυνατούν, να εκτελέσουν τα καθήκοντά τους κατά τρόπο αποτελεσματικό εκ διαφόρων λόγων... με αποτέλεσμα, ως επαγγελματίες κλάδος, να εκτιθέμεθα ανεπανόρθωτα στο πελατειακό κοινό και να δίδουμε αφορμές για περιφρονητικές συζητήσεις και μάλιστα σε ανθρώπους, οι οποίοι, όπως όλοι οι μάχιμοι γνωρίζουμε, έχουν πλήρη άγνοια από συναλλαγές, με συνέπεια να μας κρίνουν κατ' εντελώς αδόκιμο και επιεικώς άσχετο τρόπο, γεγονός το οποίο πολλές φορές επιφέρει οικονομικές απώλειες...

Εξ αιτίας του παραπάνω δυσάρεστου φαινομένου, το οποίο όλοι γνωρίζουμε και ας μην κρυβόμαστε σχετικά, αποτελεί πραγματικότητα, ο γράφων πιστεύει, πως πρέπει, να αντιμετωπισθεί κατά τον πληρέστερο τρόπο και στα πλαίσια αυτά προτείνει, όπως συσταθεί νομοθετικά ανά σύλλογο Επιτροπή Αξιολόγησης, η οποία ανά πεν-

ταετία θα εκτιμά την επαγγελματική επάρκεια του Δικηγόρου.

Πρέπει, να γίνει αντιληπτό επί τέλους, ότι εάν ο κλάδος μας δεν λειτουργήσει με απόλυτο επαγγελματισμό, οι ασκούντες, ιδίως, την μάχιμη δικηγορία, μελλοντικώς θα δοκιμασθούν έντονα σε σημείο, ώστε να υποχρεωθούν, να την εγκαταλείψουν.

Αλλαγή του τρόπου συστάσεως και λειτουργίας μιας Δικηγορικής Εταιρείας.

Η επικρατούσα στον χώρο μας επαγγελματική κρίση, ιδίως, στον χώρο των μάχιμων Δικηγόρων, που αποτελούν, όπως είναι παγκοίως γνωστό, την συντριπτική πλειοψηφία των συναδέλφων, έχει οδηγήσει πολλὰ μέλη του Δικηγορικού Σώματος σε πολλοαπλά οικονομικά αδιέξοδα.

Κατά την γνώμη του γράφοντος και με δεδομένο, ότι υπάρχει, πλέον, πληθώρα Δικηγόρων και συνεχώς μειούμενος αριθμός πελατών, οι οποίοι έχουν την οικονομική δυνατότητα της προσλήψεως και απασχολήσεως Δικηγόρου, η μόνη ενδεδειγμένη λύση, με βάση τα ενεστώτα δεδομένα είναι η αλλαγή του τρόπου συστάσεως και λειτουργίας μιας Δικηγορικής Εταιρείας.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο ο γράφων θεωρεί, ότι απαιτείται εκ των πραγμάτων η νομοθετική θέσπιση της δυνατότητας εισόδου σε μία Δικηγορική Εταιρεία και φυσικών ή νομικών προσώπων, τα οποία θα δύνανται, να την χρηματοδοτήσουν, καθώς από πρακτικής πλευράς ελάχιστα Δικηγόροι έχουν την οικονομική επιφάνεια να συστήσουν, να συντηρήσουν και το κυριότερο να διατηρήσουν μία Δικηγορική Εταιρεία, ιδίως, σε μία χρονική περίοδο κατά την οποία η εξέλιξη της τεχνολογίας, εκ των πραγμάτων επιτάσσει την υποβολή κατά διαρκή τρόπο σε δαπάνες ανανεώσεως του επαγγελματικού εξοπλισμού ενός δικηγορικού γραφείου, ως και σε δαπάνες αναδιοργανώσεώς του, δηλαδή απαιτεί την εξασφάλιση σημαντικών οικονομικών πόρων για την εκτέλεση διαρκών επενδύσεων, διότι είναι γνωστό σε όλους, πως χωρίς συνεχείς επενδύσεις ένα δικηγορικό γραφείο στο μέλλον δεν θα δυνηθεί, να αντέξει, λαμβανομένου, ιδιαιτέρως, υπ' όψιν, ότι οι Δικηγόροι στην Χώρα μας έχουν επιβαρυνθεί τεράστια σε φορολογικό και ασφαλιστικό επίπεδο.

Με άλλα λόγια απαιτείται εκ των πραγμάτων ριζική αλλαγή στο θέμα της συνθέσεως των μελών μιας δικηγορικής εταιρείας, η οποία θα ωφεληθεί αναμφίβολα την εξελικτική της πορεία.

ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΟ ΚΑΤ' ΟΙΚΟΝ ΑΕΝΑΟ ΝΕΡΟ ΣΤΗ ΓΑΛΛΙΑ

Του **Αντωνίου Μανιάτη**
Δικηγόρου Καλαμάτας,
Ακαδημαϊκού Υποτρόφου-
Επικούρου Καθηγητή ΠΑ.Δ.Α.

Εισαγωγή: Υδραυλική επανάσταση και δίκαιο

Από το 19ο αιώνα και μετά έχει συντελεστεί στη Γαλλία και σε ευρύτερη κλίμακα μία τεχνική επανάσταση σχετική με την διαχείριση και αξιοποίηση των υδατικών πόρων, η «υδραυλική επανάσταση».

Ειδικότερα, κατά τη διάρκεια του τελευταίου τρίτου του 19ου αιώνα, τα έργα που πραγματοποιήθηκαν στις πόλεις για την εξάλειψη των επιδημιών (κατασκευή αποχέτευσης, τοποθέτηση σωληνώσεων) άνοιξαν το δρόμο – κυρίως στο Ηνωμένο Βασίλειο και στη Γαλλία – στην επανάσταση της υδραυλικής¹. Η επανάσταση αυτή, όπως άλλωστε και η παράλληλη της βιομηχανική επανάσταση, εξελίχθηκε σταδιακά, σε αρκετές φάσεις: ξεκίνησε με ορισμένους σωλήνες που μετέφεραν κάπως καθαρότερο νερό, συνεχίστηκε με την κατασκευή υπονόμων και ύστερα δικτύου ύδρευσης για να καταλήξει στους βιολογικούς σταθμούς επεξεργασίας των λυμάτων και στην εφαρμογή σήμερα εξαιρετικά εξελιγμένων τεχνικών, τόσο για την επεξεργασία του νερού όσο και για την καταπολέμηση διαφόρων μορφών ρύπανσης². Σήμερα, η αγορά του νερού βρίσκεται στα χέρια μεγάλων επιχειρήσεων – κυρίως γαλλικών – που δραστηριοποιούνται σ' όλο τον κόσμο. Το διακύβευμα είναι τεράστιο, καθώς ο κλάδος αντιπροσωπεύει παγκοσμίως, κύκλο εργασιών ενός τρισεκατομμυρίου δολαρίων.

Σε ορισμένες εποχές, ένα νέο δίκαιο αναδύεται

για να απαντήσει στις βαθιές φιλοδοξίες και να βοηθήσει την κοινωνία να αντιμετωπίσει νέους στόχους που σχεδιάζονται. Αυτή δεν είναι απλώς η περίπτωση του Δικαίου του Περιβάλλοντος αλλά και αυτού που έχει αρχίσει μόλις τις τελευταίες δεκαετίες να ονομάζεται «Υδραυλικό Δίκαιο».

Θα ήταν ενδιαφέρον να γίνει προσέγγιση πτυχών της υδραυλικής και της ευρύτερης τεχνικής νομοθεσίας στη γαλλική έννομη τάξη σε συνδυασμό με κάποια στοιχεία του Δικαίου Περιβάλλοντος. Στο πλαίσιο της ανάλυσης που ακολουθεί, θα δοθεί έμφαση στο θεμελιώδες δικαίωμα στο αέναο (αιεφόρο) νερό το οποίο παρέχεται στις κύριες κατοικίες³.

Ι. Ο δημόσιος χαρακτήρας του νερού

Η μεγάλη νομική ιδιαιτερότητα του νερού των υδάτινων ρευμάτων είναι ότι, αντίθετα με το έδαφος, δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο αποκλειστικής ιδιοκτησίας. Πάντως, μία πηγή, ένας έλος ή μια μικρή λίμνη αποτελεί συστατικό μέρος του ακινήτου στο οποίο ανήκει. Το γεγονός ότι το νερό ρέει πάντοτε προς τη θάλασσα, παρά τη στιγμιαία αποθήκευσή του έστω και πίσω από ένα φράγμα, έχει συμβάλει στο να θεωρείται αγαθό μη δυνάμενο να ιδιωτικοποιηθεί⁴, είναι δηλαδή συγκρίσιμο με τη θάλασσα η οποία είναι κοινό σε όλους πράγμα. Στη Γαλλία ορισμένα υδάτινα ρεύματα και

1. Y. Lacoste, Το νερό στον κόσμο Οι μάχες για τη ζωή, Κασταλία Εκδόσεις 2007, σ. 82.

2. Y. Lacoste, Το νερό στον κόσμο Οι μάχες για τη ζωή, Κασταλία Εκδόσεις 2007, σ. 32.

3. Y. Lacoste, Το νερό στον κόσμο Οι μάχες για τη ζωή, Κασταλία Εκδόσεις 2007, σ. 31.

4. Y. Lacoste, Το νερό στον κόσμο Οι μάχες για τη ζωή, Κασταλία Εκδόσεις 2007, σ. 33.

λίμνες ανήκουν στο δημόσιο τομέα. Αυτό ισχύει υποχρεωτικά στις περιπτώσεις ποταμών και λιμνών όπου μπορεί να υπάρξει ναυσιπλοΐα⁵. Η χρονολογούμενη στο απώτερο παρελθόν ιδιαιτερότητα ότι το νερό των υδάτινων ρευμάτων ανήκει στο Κράτος και στους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, των οποίων το έδαφος διασχίζει, δεν εξηγεί το λόγο για τον οποίο η επανάσταση της υδραυλικής πραγματοποιήθηκε το 19ο αιώνα, με τη μαζική εφαρμογή ορισμένων τεχνικών οι οποίες ήταν ωστόσο γνωστές αρκετά πριν, όπως ήταν οι τεχνικές των υδραγωγείων. Η αστική τάξη αποτελεί το κλειδί για να επιλυθεί το πρόβλημα αυτό, όπως άλλωστε εκείνη συνδέθηκε με την απαρχή της Βιομηχανικής Επανάστασης, στα τέλη του 18ου αιώνα στην Αγγλία και στις αρχές του επόμενου στη Γαλλία και στη Γερμανία. Αυτή λοιπόν θέλησε να διαθέτει καθαρό και άφθονο νερό στις οικίες της, σπάζοντας το προνόμιο της υψηλής αριστοκρατίας. Επιπλέον, η Βιομηχανική Επανάσταση είχε ως αποτέλεσμα την ανάπτυξη της μεσαίας αστικής και της μικροαστικής τάξης, καθώς και την αύξηση της εργατικής τάξης, οι οποίες θα επωφεληθούν από τον εκδημοκρατισμό της δημόσιας ζωής για να απαιτήσουν από τους υποψήφιους που ζητούν την ψήφο τους την κατασκευή υποδομών ύδρευσης και αποχέτευσης. Οι δήμαρχοι διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στην επέκταση των δικτύων ύδρευσης και αποχέτευσης στις λαϊκές συνοικίες προκειμένου να επανεκλεγούν στο αξίωμά τους⁶.

II. Η περιθωριοποίηση της ήμερης πανίδας και η ιδιωτική διαχείριση της ύδρευσης στη Γαλλία

Το δίκαιο του νερού άρχισε να διαμορφώνεται κατ' αναφορά με το ζήτημα του υγιεινού περιβάλλοντος, πολύ πριν τη γένεση του Δικαίου του Περιβάλλοντος. Η προϊστορία αυτού του κλάδου συνδέεται εμμέσως με την κοινωνική και νομική περιθωριοποίηση μερίδας της ήμερης πανίδας. Ειδικότερα, κατά το Μεσαίωνα για πάνω από τέσσερις

αιώνες απ' άκρου εις άκρον της Ευρώπης ο κόσμος κυνηγούσε και εξόντωνε συστηματικά τις γάτες, πιστεύοντας ότι ήταν ζώα διαβολικά, πράγμα που συνδεόταν και με το ιστορικό φαινόμενο του «κυνηγιού μαγισσών»⁷. Πολλοί ιστορικοί θεωρούν τον αποδεκατισμό αυτών των ζώων ως βασική παράμετρο της μετάδοσης μολυσματικών ασθενειών στη μεσαιωνική Ευρώπη. Παρόμοια, η απομάκρυνση των χοίρων από τις περικόλεις μεσαιωνικές πόλεις, δυνάμει διαταγμάτων μετά το δωδέκατο αιώνα, εξαιτίας της αύξησης του αριθμού των κατοίκων, συντέλεσε στη ραγδαία επιδείνωση των συνθηκών υγιεινής. Για την εποχή μας αυτό μοιάζει παραλογισμός αλλήλ τότε οι πυκνοκατοικημένες πόλεις με τα δαιδαλώδη σοκάκια δεν διέθεταν ούτε ύδρευση ούτε αποχέτευση ούτε υπηρεσίες αποκομιδής των σκουπιδιών. Οι άνθρωποι πετούσαν τα σωματικά τους απορρίμματα και τα σκουπίδια έξω από τις οικίες τους. Οι αγέλες των χοίρων λειτουργούσαν σαν ρακοσυλλέκτες, καταβροχθίζοντας όλα τα οργανικά απορρίμματα που παρήγαγαν οι άνθρωποι. Σε αντίθεση με τα μη μολυσματικά κόπρανα αυτών των παμφάγων ζώων, τα σάπια τρόφιμα με τα οποία γέμισαν οι πόλεις μετά την απομάκρυνσή τους αποτελούν εστίες μόλυνσης. Τα ποντίκια αναλάμβαναν, από εκεί και πέρα...

Προκειμένου να χτυπηθεί η επιδημία της χολέρας, η οποία έπληξε το 1823 την Ευρώπη και ιδιαίτερα το Λονδίνο και το Παρίσι, έπρεπε να έχει πρόσβαση ο πληθυσμός σε σχετικά καθαρό νερό, για αυτό οι κρατικές αρχές ανέθεσαν στους δήμους αυτό το καινούριο καθήκον⁸. Στη γαλλική έννομη τάξη θεσπίστηκε νόμος το 1828 ο οποίος ανέθεσε στους δήμους και στις κοινότητες την υποχρέωση να εξασφαλίσουν την τροφοδοσία των κατοίκων με νερό. Σχεδόν σε όλες τις χώρες η διαχείριση του νερού γίνεται με εδαφικά κριτήρια (σε επίπεδο κοινότητας, δήμου ή διοικητικής περιφέρειας) και μια δημόσια επιχείρηση, η οποία εξαρτάται από την τοπική αυτοδιοίκηση, αναλαμβάνει τη διανομή του

5. Y. Lacoste, Το νερό στον κόσμο Οι μάχες για τη ζωή, Κασταλία Εκδόσεις 2007, σ. 31.

6. Δ. Καμπουράκης, Το κυνήγι της μαύρης γάτας και η εξορία του γουρουνιού, Φιλελεύθερος Πέμπτη 1 Φεβρουαρίου 2018, σ. 33.

7. Y. Lacoste, Το νερό στον κόσμο Οι μάχες για τη ζωή, Κασταλία Εκδόσεις 2007, σσ. 75-76.

8. Y. Lacoste, Το νερό στον κόσμο Οι μάχες για τη ζωή, Κασταλία Εκδόσεις 2007, σ. 30.

νερού, τον έλεγχο της ποιότητάς του, καθώς και την τοποθέτηση και συντήρηση των σωληνώσεων και του εξοπλισμού άντλησης.

Αν τα εργοστάσια, τα ορυχεία, οι σιδηρόδρομοι κ.ά. — με λίγα λόγια όσα αποτελούσαν το 19ο αιώνα την πεμπτουσία της Βιομηχανικής Επανάστασης — κατασκευάστηκαν από ιδιώτες επιχειρηματίες και χρηματοδότες, αντίθετα, το μεγαλύτερο μέρος των εγκαταστάσεων ύδρευσης και αποχέτευσης της επανάστασης της υδραυλικής κατασκευάστηκε από δήμους, με κρατική ενίσχυση στις περιπτώσεις των σημαντικότερων δήμων της Γαλλίας⁹. Ακόμα και σήμερα, στις περισσότερες χώρες, η διανομή του νερού γίνεται από δημοτικές επιχειρήσεις ύδρευσης.

Η Γαλλία όμως αποτέλεσε ένα εθνικό παράδοξο, με την έννοια ότι, σε αντίθεση με ό,τι συνέβη σε άλλα κράτη, μεγάλος αριθμός δήμων συνήψε μακροχρόνιες συμβάσεις με ιδιωτικές επιχειρήσεις που αναλαμβάνουν τις ολοένα και πιο περίπλοκες ενέργειες που απαιτεί η διανομή του πόσιμου νερού. Ταυτόχρονα, ο δήμος διατηρεί το δικαίωμα κυριότητας στις υδραυλικές εγκαταστάσεις. Έτσι στη Γαλλία, ενώ ο ρόλος του Κράτους και των εθνικοποιημένων επιχειρήσεων είχε γίνει ιδιαίτερα σημαντικός σε πλήθος καίριων τομέων της οικονομίας (ηλεκτρισμός, αέριο, σιδηρόδρομοι), δεν παρατηρήθηκε κατ' αρχάς παρόμοια εξέλιξη στον τομέα του νερού. Ωστόσο, αυτή η παρατήρηση δεν ισχύει για το Δήμο Παρισίων, ο οποίος τα τελευταία χρόνια παρέχει πλέον την υπηρεσία ύδρευσης χωρίς τη διαμεσολάβηση ιδιωτών παρόχων.

Στη συγκυρία της κατασκευής μεγάλων υδραυλικών έργων από το Κράτος, έκανε την εμφάνισή της η Γενική Εταιρεία Υδάτων, η οποία δημιουργήθηκε με αυτοκρατορικό διάταγμα το 1853¹⁰. Οι ιδιώτες κατάλαβαν ότι μπορούσαν να αποκομίσουν σημαντικά κέρδη από τη διανομή του νερού. Επίσης, είναι αξιομνημόνευτη η επιρροή που ασκούσαν οι ιδέες του Λουδοβίκου, δούκα του Σαιν - Σιμόν: οι οπαδοί του πρωτοστάτησαν στην κατασκευή του σι-

δηροδρομικού δικτύου, στη διάνοιξη της διώρυγας του Σουέζ και στην υδροδότηση των πόλεων.

III. Το παγκοσμίως πρωτοποριακό δικαίωμα απαλλογής από διακοπή ύδρευσης

Η απόφαση 2015-470 του Συνταγματικού Συμβουλίου εκδόθηκε κατά τη διαδικασία των Προδικαστικών Ζητημάτων Συνταγματικότητας. Το επίδικο ζήτημα ανακινήθηκε από την Εταιρεία Saur SAS κατά της τελευταίας φράσης του τρίτου εδαφίου του άρθρου L. 115-3 του Κώδικα της κοινωνικής δράσης και των οικογενειών. Αυτή η διάταξη απαγορεύει στους προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας, θέρμανσης και φυσικού αερίου να προβαίνουν στη διακοπή των υπηρεσιών τους στις κύριες κατοικίες των πελατών τους ανάμεσα στην 1η Νοεμβρίου και στην 1η Μαρτίου κάθε έτους. Από τότε που τέθηκε σε ισχύ ο νόμος 2007-290 της 5ης Μαρτίου 2007 που καθιερώνει το αντιτάξιμο δικαίωμα στην κατοικία και εισάγει διάφορα μέτρα υπέρ της κοινωνικής συνοχής, αυτή η διάταξη του Κώδικα προβλέπει η απαγόρευση εφαρμόζεται επίσης στους προμηθευτές ύδατος και αυτό ισχύει για όλη τη διάρκεια του έτους. Ιστορικός φορέας που δραστηριοποιείται στην εκχωρημένη διαχείριση υπηρεσιών περιβάλλοντος, ο Όμιλος Saur SAS συνοδεύει τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και τους βιομηχάνους στα σχέδιά τους τα σχετικά με το νερό, την καθαριότητα, τη μηχανική, τις εργασίες, την αναψυχή και τις πολλαπλές υπηρεσίες. Για να εκπληρώσει αυτήν την αποστολή του, επιχείρησε να αμφισβητήσει διαμέσου του μηχανισμού των Προδικαστικών Ζητημάτων Συνταγματικότητας την απαγόρευση που του επιβλήθηκε, όπως αυτή επιβλήθηκε και στους άλλους προμηθευτές ύδατος, σε περίπτωση κατά την οποία οι πελάτες δεν καταβάλλουν τα χρηματικά ποσά των οφειλών τους. Κυρίως η προσφεύγουσα εταιρεία επικαλέστηκε ενώπιον του Συνταγματικού Συμβουλίου ότι το άρθρο L. 115-3 του Κώδικα επιφέρει μία «υπέρμετρη προσβολή, από τη μια πλευρά, της συμβατικής

9. Y. Lacoste, Το νερό στον κόσμο Οι μάχες για τη ζωή, Κασταλία Εκδόσεις 2007, σ. 77.

10. S. HENNETTE VAUCHEZ, « « ... les droits et libertés que la constitution garantit » : quiproquo sur la QPC ? », La Revue des droits de l'homme, 10/2016.

ελευθερίας και της επιχειρηματικής ελευθερίας και, από την άλλη πλευρά, των αρχών της ισοπολιτείας και της ισότητας των δημοσίων βαρών». Το Συνταγματικό Συμβούλιο δεν πείστηκε, θεωρώντας κατά πρώτο λόγο ότι οι επίμαχες διατάξεις αποσκοπούσαν να εμποδίσουν την διακοπή της υπηρεσίας του ύδατος προκειμένου να διασφαλίσουν την πραγματοποίηση του στόχου, ο οποίος έχει συνταγματική αξία, του δικαιώματος κάθε προσώπου σε μία αξιοπρεπή κατοικία. Ο στόχος αυτός κρίθηκε ότι δικαιολογεί, άλλωστε, το γεγονός ότι διαφορετικοί κανόνες εφαρμόζονται στο νερό (πάγια απαλλογή από τη διακοπή) από τη μια πλευρά και στο φυσικό αέριο ή στην ηλεκτρική ενέργεια, από την άλλη πλευρά («χειμρία ανακωχή»). Διευκρίνισε κατά δεύτερο λόγο ότι η διανομή και η διατίμηση του ύδατος λειτουργούν και οι δύο σε μία αγορά ρυθμισμένη, πλαισιωμένη από το νόμο, χαρακτηρισμένη κυρίως από το γεγονός ότι ο χρήστης δεν έχει την επιλογή του προσώπου του παρόχου, έτσι ώστε η προσβολή στη συμβατική ελευθερία και στην επιχειρηματική ελευθερία να μη μπορεί να θεωρηθεί ως αντίθετη στην αρχή της αναλογικότητας. Σε κάθε περίπτωση, η θεωρία σχολιάζει ότι αυτή η απόφαση είναι ενδιαφέρουσα δεδομένου ότι κάνει να διασταυρώνονται χρήσεις του μηχανισμού των Προδικαστικών Ζητημάτων Συνταγματικότητας από διαφορετικά οικονομικά υποκείμενα¹¹.

Η νομοθετική και νομολογιακή εξέλιξη έχει καταστήσει τη Γαλλία ως το πρώτο και μόνο Κράτος διεθνώς που έχει καθιερώσει το καθολικό δικαίωμα της απαλλογής από τη διακοπή των ενεργειακών πόρων και κυρίως του ύδατος (δικαίωμα στο κατ' οίκον αέριο νερό), στις κύριες κατοικίες των ατόμων και των οικογενειών.

IV. Ύδωρ ή ύδατα;

Η σύλληψη των υδατικών πόρων από το δυτικό δίκαιο είναι ευθέως επηρεασμένη από μία προσέγ-

γιση χρησιμοθηρική: το νερό είναι ένα εξάρτημα του ανθρώπου, συλλαμβάνεται λοιπόν από το δίκαιο στη λειτουργία των χρήσεών του και της τυπολογίας του¹². Αυτό προέρχεται σε μεγάλο βαθμό από το ρωμαϊκό δίκαιο, σύμφωνα με το οποίο το νερό είναι ένα εξάρτημα της γης, υποκείμενο σε ποικίλες χρήσεις. Η πολυπλοκότητα των κανόνων προέρχεται απευθείας από αυτή τη χρησιμοθηρική προσέγγιση, τόσο στο ευρωπαϊκό δίκαιο όσο και στο γαλλικό δίκαιο. Οι χρήσεις δομούν το δίκαιο της προστασίας των υδάτων, η οποία επομένως δεν μπορεί παρά να είναι πολύπλοκη. Μιλάει κανείς για ύδατα: υπάρχουν πολλά νερά ή είναι μόνον οι χρήσεις που είναι πολύπλοκες;

Προτείνεται μία μεταβολή υποδείγματος σε αυτήν την προσέγγιση του πόρου. Πρόκειται δηλαδή για το ζήτημα της μετάβασης από μία αποσπασματική σύλληψη (τομεακές Οδηγίες στο περιθώριο της οδηγίας πλυσίμο 2000/60/ΕΚ), θεμελιωμένη στις χρήσεις του νερού (Οδηγία σχετικά με τα ύδατα κοιλύμβησης, οδηγία σχετικά με το πόσιμο νερό, π.χ.), σε μία περισσότερο ενοποιημένη προσέγγιση. Αυτή η τελευταία φαίνεται δύσκολο να δημιουργηθεί, τόσο τα πολιτιστικά διακυβεύματα του νερού συνδέονται με τους τρόπους διαχείρισης και προστασίας του πόρου. Η χρησιμοθηρική προσέγγιση, θεμελιωμένη στις χρήσεις του πόρου, είναι ιστορικά αγκυροβολημένη στις δυτικές πρακτικές και έχει αρδεύσει την πλειονότητα των δυτικών εννόμων τάξεων. Εξίσου, το νερό έχει μία ιδιαίτερη θέση στο ευρωπαϊκό δίκαιο εξαιτίας διαφόρων προβλημάτων και των διακυβευμάτων που εγείρει. Οι βιοτικές συνήθειες οι σχετικές με το νερό γνωρίζουν σημαντικές αποκλίσεις από κράτος μέλος σε άλλο. Για παράδειγμα, οι προβληματικές για τη ναυσιπλοΐα στην Πολωνία, όπου τα ρεύματα του ύδατος μπορούν να παγώσουν, είναι πολύ διαφορετικές από εκείνες στη Γαλλία, όπου αυτό συμβαίνει σπανίως. Ομοίως, σε πολιτιστικούς όρους ο συμβολι-

11. C. Joachim, Le droit de la protection des eaux en Europe : difficultés pratiques et prospectives en droit comparé, Petites affiches, 14/05/2013, n. 96, p. 4.

12. O. Carton, De l'inutilité d'une constitutionnalisation du droit de l'environnement ?, Petites affiches, 02/09/2005, p. 3.

σμός του νερού και η συνάρτηση με αυτό τον πόρο ενδέχεται να ποικίλουν σημαντικά μεταξύ των Κρατών. Από άποψη κανόνων δικαίου, έχει παρατηρηθεί ένας «πληθωρισμός» κανόνων τόσο σε όρους ευρωπαϊκού δικαίου όσο και ειδικότερα του εθνικού, λόγου χάρη του γαλλικού.

V. Ύδωρ και γαλλικός Χάρτης του Περιβάλλοντος

Ο Χάρτης του Περιβάλλοντος στη γαλλική έννομη τάξη αποτελεί μία καινοτομία, ιδιαίτερα σημαντική, δεδομένου ότι έχει γίνει και αναθεώρηση του Συντάγματος έτσι ώστε να αποκτήσει ο Χάρτης και τυπικά συνταγματική αξία.

Οι περιβαλλοντικοί νόμοι, των οποίων η συνταγματικότητα δεν υποβάλλεται εκ των προτέρων σε αμφισβήτηση με τη συνταγματοποίηση του Χάρτη, περιέχουν μία σειρά καταναγκαστικών διατάξεων. Ο νόμος του ύδατος, με τη γενικότητά του και διαμέσου του άρθρου L. 214-3 του Χάρτη του περιβάλλοντος, δημιουργεί μία διοικητική αστυνόμευση των έργων που επηρεάζουν την προϋπάρχουσα υδραυλική ποιότητα ή ποσότητα. Ο διοικητικός δικαστής, ολοένα και περισσότερο επιλαμβανόμενος, θα εκπληρώνει πιο αποδοτικά το προφυλακτικό του έργο χάρη σε ένα κανονιστικό υλικό το οποίο επιτέλους συνταγματοποιήθηκε. Στο δικαστικό πεδίο, η απάντηση που έδινε μερίδα της θεωρίας στην αρχή της υιοθέτησης του Χάρτη ήταν αρνητική¹³.

Ωστόσο, η συνταγματική αξία του Χάρτη του περιβάλλοντος, συνεχίζει να παράγει αποτελέσματα στη νομολογία του Συνταγματικού Συμβουλίου, μέσα από το μηχανισμό των Προδικαστικών Ζητημάτων Συνταγματικότητας, στο ζήτημα της προστασίας του υδατικού περιγύρου και των συνεπειών του νόμου 2012-1460 της 27 Δεκεμβρίου 2012 σχετικού με την υλοποίηση της αρχής της συμμετοχής του κοινού: οι αποφάσεις της ταξινόμησης των υδατικών ρευμάτων αποτελούν τμήμα των αποφάσεων

που έχουν μία επίπτωση στο περιβάλλον, για τις οποίες η συμμετοχή του κοινού πρέπει να προβλέπεται. Με τρόπο πρωτότυπο και μη διατυπωμένο μέχρι τότε, το Συμβούλιο κρίνει ότι το άρθρο L. 214-17 του Κώδικα του περιβάλλοντος (προερχόμενο από το νόμο 2006-1772 της 30ης Δεκεμβρίου 2006 σχετικά με το νερό και τους υδατικούς περιγύρους) «ήταν αντίθετο στο Σύνταγμα πριν την 1η Ιανουαρίου 2013» (άρθρο 1) αλλά «είναι σύμφωνο με το Σύνταγμα από την 1η Ιανουαρίου 2013»¹⁴. Σε εφαρμογή του άρθρου 11 του νόμου της 27 Δεκεμβρίου 2012, το νέο άρθρο L. 120-1 του Κώδικα του περιβάλλοντος εισήχθη σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2013. Αντίθετα, πριν την 1η Ιανουαρίου 2013, κανένα μέτρο συμμετοχής του κοινού δεν είχε εισαχθεί από μία νομοθετική διάταξη.

Το άρθρο 7 του Χάρτη ορίζει «Κάθε πρόσωπο έχει το δικαίωμα, στις συνθήκες και τα όρια που ορίζονται από το νόμο, να έχει πρόσβαση στις πληροφορίες τις σχετικές με το περιβάλλον που κατέχονται από τις δημόσιες αρχές και να συμμετέχει στην επεξεργασία των δημοσίων αποφάσεων που έχουν μία επίπτωση στο περιβάλλον».

VI. Η αρχή της προφύλαξης στο Δίκαιο Περιβάλλοντος

Στο τέλος του 20ου αιώνα η αναγκαιότητα να σκεφθεί κανείς μία «αρχή προφύλαξης» δεν ετίθετο σε αμφιβολία. Πρόκειται στην ουσία για μία επανεμφάνιση διότι η αρχή εν μέρει ήταν προορισμένη στην επίλυση βαρειών εντάσεων μεταξύ ηθικής και πολιτικής. Ωστόσο, η παλαιά σύλληψη της σύνεσης («φρόνησις»), που εμπεριείχε την ιδέα της προφύλαξης, ήταν θεωρημένη ως το μέσο και η αρετή της πραγματοποίησης αυτού του απαραίτητου συνδέσμου με ολόκληρη την ανθρώπινη ζωή, κάθε ζωή αληθινά και ορθά ανθρώπινη. Το αντίθετο ήταν το απάνθρωπο. Το αντίστροφο ισχύει σήμερα, η εμφάνιση της αρχής της προφύλαξης αναπολεί

13. A. Fourmon, Dispositif de classement des cours d'eau au titre de la protection de l'eau et des milieux aquatiques et valeur constitutionnelle de la Charte de l'environnement: conformité dans le temps à l'article L. 214-17 du Code de l'environnement, Gazette du Palais, 08/01/2015, p. 13.

14. G. Delannoi, Sagesse, Prudence, Précaution, Revue juridique de l'environnement 2000 numéro spécial, p. 11.

ένα απλό ζήτημα ανθρωπίνης επιβίωσης, που ξεπερνάει με την ωμότητά του ακόμη και το ηθικό ζήτημα¹⁵.

Η προφύλαξη είναι πριν από όλα μία πηγή διαδικασίας. Πριν να αποφασίσει κανείς για μία πρακτική, μία τεχνική, ένα προϊόν... η δημόσια αρχή πρέπει βέβαια να ερευνήσει για να εντοπίσει τους κινδύνους. Αυτό προϋποθέτει μακρές έρευνες, ακριβείς, «διαφανείς» και κατ' αντιπαράσταση. Αλλά το διάβημα δεν είναι μόνον προοπτικό. Είναι επίσης αναδρομικό, δεδομένου ότι πρέπει να προσδεθεί τόσο στα αποτελέσματα που αποκαλύπτονται από μία πρακτική διαδεδομένη εδώ και μερικές φορές πολύ καιρό, όσο και σε αυτά που προσδοκούνται από μία καινοτομία. Έχει αναδειχθεί το ζήτημα της αναγκαιότητας συνεχούς εκτίμησης των τεχνικών που χρησιμοποιούνται και της επαγρύπνησης, πολύ θεσμοποιημένης έκτοτε (κυρίως στον υγειονομικό τομέα), που πρέπει να ασκείται κατά τρόπο συνεχή. Υπήρχε μία «αρχή» νομική, και μάλιστα κατά μία προσέγγιση μία «αυτόνομη» αρχή, ήδη χρόνια πριν τη ρητή καθιέρωσή της στο άρθρο 5 του Χάρτη του Περιβάλλοντος, πράγμα που χρησίμευσε και στη συνταγματική στήριξη της νομοθετικής απαγόρευσης της υδρορωγμάτωσης από το Συνταγματικό Συμβούλιο¹⁶.

VII. Η κληρονομιά της άγριας πανίδας

Όταν ο Σαρλ Περώ, Γάλλος που σπούδασε νομικά, συνέγραψε το παραμύθι «Κοκκινোসκουφίτσα», το 1697, στη βάση μίας μακρόχρονης σχετικής προφορικής παράδοσης, περίπου 500 παιδιά ετησίως σκοτώνονταν από λύκους στη Δυτική Ευρώπη¹⁷. Αυτός ο συγγραφέας είναι διάσημος διεθνώς για τη συλλογή παραμυθιών (όπως «Ο παπουτσωμένος γάτος», «Η σταχτοπούτα»...), τα οποία συνέγραψε για τη διασκέδαση των παιδιών του.

Οι σύγχρονοι συμπατριώτες του χωρικοί ζητούν την παρέμβαση του Κράτους για το πρόβλημα που

αντιμετωπίζουν, που συνίσταται σε επιθέσεις λύκων στα μαντριά, πράγμα που θυμίζει την περιπέτεια της κοκκινোসκουφίτσας. Ωστόσο, οι 2.000 λύκοι της Γαλλίας (όπως και οι κατά προσέγγιση 20.000 σε ολόκληρη την Ευρώπη) προστατεύονται από τη Συνθήκη της Βέρνης του 1979 ως «θεμελιώδες στοιχείο της ευρωπαϊκής περιβαλλοντικής κληρονομιάς». Ειδικότερα, πρόκειται για σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης, που έχει κυρωθεί και από την Ελλάδα, με το Ν. 1335/1983 «Κύρωση Διεθνούς Σύμβασης για τη διατήρηση της άγριας ζωής και του φυσικού περιβάλλοντος της Ευρώπης». Στο προοίμιό της αναγνωρίζεται ότι η άγρια χλωρίδα και πανίδα αποτελούν φυσική κληρονομιά με αξία αισθητική, επιστημονική, ψυχαγωγική, οικονομική και ενδογενή η οποία είναι αναγκαίο να διατηρηθεί και να μεταβιβαστεί στις επερχόμενες γενεές. Κατά το άρθρο 2, τα συμβαλλόμενα Μέρη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να διατηρήσουν ή να προσαρμόσουν τον πληθυσμό της άγριας χλωρίδας και πανίδας σε επίπεδο ανταποκρινόμενο ιδίως στις οικολογικές, επιστημονικές και πολιτιστικές απαιτήσεις, λαμβάνοντας ταυτόχρονα υπόψη τις οικονομικές και ψυχαγωγικές απαιτήσεις καθώς και τις ανάγκες των υποειδών, ποικιλιών ή τύπων οι οποίοι απειλούνται σε τοπικό επίπεδο. Ωστόσο, το άρθρο 9 προβλέπει και σημαντικούς περιορισμούς αυτής της προστασίας, που μπορούν να φθάνουν μέχρι και τη σύλληψη ή θανάτωση ειδών της άγριας πανίδας, μεταξύ άλλων για την πρόληψη σημαντικών ζημιών στην καλλιέργεια, την κτηνοτροφία, τα δάση, την αλιεία, τα ύδατα και σε άλλες μορφές ιδιοκτησίας. Συνεπώς, κατοχυρώνεται εμμέσως και το ανθρωπινό δικαίωμα στο νερό, και μάλιστα σε διάφορες χρήσεις του. Μεταξύ άλλων προστατεύονται από την ίδια σύμβαση και οι αρκούδες, οι οποίες κινδυνεύουν ιδιαίτερα στην Ελλάδα στην προσπάθειά τους να περάσουν μέσα από τεχνικά έργα όπως η Εγνατία Οδός.

Η ανθρωπότητα έχει εισέλθει, από το 1992, στην

15. D. Truchet, Rapport de synthèse, Revue juridique de l'environnement 2000 numéro spécial, pp. 119-121.

16. Γ. Παπαδάτος, Παραμύθι ο... «κακός λύκος», Ελεύθερος Τύπος Τρίτη 12 Δεκεμβρίου 2017, Ελεύθερος Τύπος Τρίτη 12 Δεκεμβρίου 2017, σ. 48.

17. Y. Petit - Berghem, Forêt et biodiversité des zones humides en France : Quelles relations ? Quelles perspectives pour 18

περίοδο της τέταρτης γενεάς των θεμελιωδών δικαιωμάτων, με τις συμβάσεις του Ρίο, κυρίως με τη σχετική με τη συγκράτηση της κλιματικής αλλαγής. Ωστόσο, στις συμβάσεις του Ρίο συγκαταλέγεται και εκείνη για την προστασία της βιοποικιλότητας, η οποία αποτελεί ένα από τα κύρια διακυβεύματα του εικοστού πρώτου αιώνα. Αυτό το ζήτημα γίνεται οξύτερο στους υδροβιότοπους, χαρακτηρισμένους από τις διάφορες λειτουργίες τους και κυρίως από το μεγάλο οικολογικό τους πλούτο. Για μεγάλο χρονικό διάστημα παραμελημένοι καθώς βρίσκονταν στο περιθώριο, οι υδροβιότοποι συγκεντρώνουν όλη την προσοχή¹⁸. Και η συγκρίσιμη διεθνής σύμβαση κατά της ερημοποίησης, που συνήφθη στους κόλπους του ΟΗΕ το 1994, είναι σχετική με το ανθρώπινο δικαίωμα στο νερό δεδομένου ότι αφορά στο φαινόμενο της ξηρασίας.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ: Νερό, ένα αγαθό με νομικές ιδιαιτερότητες

Όπως επισημάνθηκε στην παρούσα μελέτη, το νερό είναι πράγμα αλλιά με εν πολλοίς ιδιάζον νομικό καθεστώς, καθώς το μη θαλασσινό νερό είναι κατ' αρχάς πράγμα κρατικό ή δημοτικό κατά κυριότητα και μάλιστα κοινόχρηστο. Η ιδιαιτερότητα του νερού δεν ενυπάρχει μόνον στο Αστικό Δίκαιο αλλιά και στο Δημόσιο Δίκαιο, στο πλαίσιο του οποίου κεντρική είναι η δέσμη των αρμοδιοτήτων που διαθέτουν οι Δήμοι ως προς την ύδρευση των κατοίκων της περιφέρειάς τους, ανεξάρτητα από το γεγονός ότι κατά κανόνα ανατίθεται η αρμοδιότητα της ύδρευσης και της επιμέλειας του δικτύου ύδρευσης σε ένα θυγατρικό νομικό πρόσωπο του ιδιωτικού δικαίου, μία δημοτική επιχείρηση. Άλλωστε, τις δημοτικές επιχειρήσεις ύδρευσης και αποχέτευσης η ελληνική νομολογία τις υπήγαγε στην έννοια των διφυών νομικών προσώπων, γεγονός που τονίζει την έντονη νομική ιδιαιτερότητα του καθεστώτος του νερού και στους δύο μείζονες κλάδους του δικαίου (δημόσιο και ιδιωτικό).

Ειδικότερα, όσον αφορά τη Γαλλία, αυτή ανέπτυξε νομικές και διαχειριστικές ιδιαιτερότητες ως προς το ζήτημα της ύδρευσης, σε διεθνές επίπεδο.

Χρησιμοποιήθηκε από μεγάλο αριθμό Δήμων το μοντέλο των συμβάσεων έργου (contracting out) με ιδιωτικές επιχειρήσεις αντί αυτού που έχει επικρατήσει παγκοσμίως (δημοτικές επιχειρήσεις ύδρευσης) ενώ οι Δήμοι παραμένουν κύριοι των εγκαταστάσεων. Μάλιστα, η πολιτειοκρατική λογική, παράδειγμα των οποίων αποτέλεσε ο θεσμός της εθνικοποίησης καίριων για την οικονομία και για το δημόσιο συμφέρον ιδιωτικών επιχειρήσεων ακόμη και στο συναφή με τον τομέα του ύδατος τομέα της ενέργειας (ηλεκτρισμός, αέριο), ο τομέας του ύδατος κατ' αρχάς παρέμεινε υπό καθεστώς οικονομικής εκμετάλλευσης από ιδιώτες. Μάλιστα, οι ιδιωτικές επιχειρήσεις της Γαλλίας, οι οποίες έχουν συνολικά μία εμπειρία σχεδόν δύο αιώνων προκειμένου για την ύδρευση, είναι αυτές που κυρίως ελέγχουν την πολύ προσοδοφόρα παγκόσμια αγορά του ύδατος, πράγμα που μπορεί να παραβληθεί με την κινητικότητα της Γαλλίας στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας.

Τέλος, το τρίτης γενεάς δικαίωμα στο νερό όχι απλώς προοδεύει στην τρέχουσα περίοδο της τέταρτης γενεάς αλλιά έχει οδηγήσει πλέον στη γένεση ενός νέου δικαιώματος, στην απαλλογή των οικιακών καταναλωτών από τη διακοπή της ύδρευσης στις κύριες κατοικίες. Το δικαίωμα στο νερό συνδέεται ιδιαίτερα με τη θεμελιώδη αρχή της αειφορίας και με τα δικαιώματα της τέταρτης γενεάς, τα σχετικά με τον κόσμο των ζώων και τη βιολογική ποικιλότητα. Αν η ανθρωπότητα ήδη στην περίοδο των δικαιωμάτων της τρίτης γενεάς άρχισε να προστατεύει με εξειδικευμένο τρόπο την άγρια πανίδα, μισή χιλιετία πριν ήταν περιθωριοποιημένη (κοινωνικά ή ακόμη και νομικά) μία μερίδα και της ήμερης πανίδας (γάτες, χοίροι), με αρνητικές συνέπειες για τη δημόσια υγεία. Τέλος, κατά τις περιόδους των δύο τελευταίων γενεών θεμελιωδών δικαιωμάτων, η νομική έννοια της προστατευόμενης κληρονομιάς έχει διευρυνθεί ιδιαίτερα, περιλαμβάνοντας μεταξύ άλλων και την άγρια χλωρίδα και πανίδα, οι οποίες και αυτές εξαρτώνται από το νερό.

18. L'avenir ?, Vertigo, 2011.

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΕΙΡΑΙΑ
παρουσιάζει την παράσταση

Ο ΑΡΧΟΝΤΟΧΩΡΙΑΤΗΣ

Σκηνοθεσία: ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΟΥΣΚΑΤΣΗΣ
Μεταφράσεις: ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΟΥΣΚΑΤΣΗΣ
Μουσική: ΜΑΡΙΟΥ ΚΑΛΑ

Πρωταγωνιστές:
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
ΓΙΩΡΓΑ ΜΟΥΣΚΑΤΣΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΤΣΟΥΚΑΚΑ
ΠΑΡΤΙΚΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ
ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΡΙΚΑ ΚΥΡΑΚΗ
ΕΦΗ ΚΡΟΝΙΔΟΥ
ΣΤΑΘΑΙΟΣ ΕΥΓΕΝΙΔΗΣ
ΣΑΒΑΝΑ ΚΑΡΑΥΣΕΡΙΤΟΥ
ΜΑΡΙΑΝΝΑ ΔΟΥΚΑ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΟΝΤΟΣ

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΠΕΙΡΑΙΑ
ΤΕΤΑΡΤΗ 3 ΙΟΥΛΙΟΥ - ΩΡΑ 20:00

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΧΟΡΩΔΙΑ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Η παιδική χορωδία του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιώς προσκαλεί σε μουσική εκδήλωση αφιερώματα στον μεγάλο Έλληνα συνθέτη Μάνο Χατζιδάκι

«Από τον Μάνο της Ξάνθης, στον Χατζιδάκι της Ελλάδας»
τη Δευτέρα, 1^η Ιουλίου 2019 και ώρα 20:00
στην αίθουσα εκδηλώσεων του Δ.Σ.Π. (Ηρ. Πολυτεχνείου 47)

Διεύθυνση χορωδίας: Πάικος Κική Σίρκου
Μαντλίνος: Χρυσίνα Κυπραίου

Για το Δικηγορικό Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος: Γεώργιος Π. Σταματιγιάννης
Ο Γεν. Γραμματέας: Χρήστος ΠΑ. Ηλιάδης

Δημήτρης Πιστικός

Περί Ακαδημίας ολίγα

Ο Ιούλιος Βερν (1828-1905), πασίγνωστος και επιτυχημένος συγγραφέας τού καιρού του, παρά τις επιτυχίες του, δεν κατάφερε το έτος 1883 να γίνει μέλος τής Γαλλικής Ακαδημίας. Αναρωτιέμαι ποιος θα θυμάται, σήμερα, τα μέλη της, που απαγόρευσαν την είσοδό του καθώς είναι σκεπασμένοι από τη στάχτη τής δίκαιης λήθης. Αυτά στη Γαλλία και πολλά παρόμοια και σε άλλες χώρες. Και τώρα, στα καθ' ημάς: Κάποτε προσπάθησαν, διακαώς, να γίνουν ακαδημαϊκοί λογοτέχνες περιωπής, όπως ο Σικελιανός, ο Καζαντζάκης, ο Βάρναλης και δεν εξελέγησαν ενώ εξελέγη ο Σωτήρης Σκίπης. Κι ενώ γίνεται περισσότερο ή λιγότερο λόγος για τους τρεις πρώτους (ο Καζαντζάκης, μάλιστα, έχει από καιρό μεταφραστεί σε όλες σχεδόν τις γνωστές γλώσσες) για τον Σκίπη η λήθη είναι καταλυτική. Ο γνωστότερος σήμερα Έλληνας συγγραφέας, Βασίλης Βασιλικός, δεν κατάφερε να εκλεγεί ακαδημαϊκός (εξελέγη άλλιος συνυποψήφιος, με μεγάλη διαφορά ψήφων) ενώ τα έργα του, αποτελούν αντικείμενο αρκετών μελετών και έχουν μεταφραστεί ή μεταφράζονται σε πολλές ξένες γλώσσες (ακολουθεί τον Καζαντζάκη). Επομένως η εκλογή σ' ένα σώμα δεν προσθέτει και πολλά πράγματα σ' έναν συγγραφέα. Ασφαλώς του δίνει τιμές, πνευματική και διοικητική εξουσία, διασυνδέσεις, κάποια έσοδα και ορισμένη πρόσκαιρη αναγνωρισιμότητα. Ο Σεφέρης, μετά την απονομή τού βραβείου Νόμπελ, όταν του ζητήθηκε να υποβάλει αίτηση για την εκλογή του, αρνήθηκε με μια περήφανη επιστολή που έχει δημοσιευθεί κατά καιρούς σε διάφορα έντυπα και θα ήταν χρήσιμο να αναδημοσιεύεται, ως μάθημα υψηλού πνευματικού ήθους. Η επιστολή αυτή, με ημερομηνία 6-3-1965,

δημοσιεύτηκε στο τεύχος 132 (Μάης-Ιούνιος 2000) του λογοτεχνικού περιοδικού «Πνευματική Ζωή» τού Μιχάλη Σταφυλά. Πρόκειται (όπως μάς πληροφορεί) για απάντηση του ποιητή στον ακαδημαϊκό φίλο του Χρ. Καρούζο, ο οποίος τού μετέφερε το 1965 απόφαση ακαδημαϊκών να προτείνουν στην ολομέλεια την εισδοχή του σ' αυτήν. Από την επιστολή αυτή, αποσπώ ένα μέρος: «Μου είχατε πει ότι σεις και δύο συνάδελφοί σας είχατε λάβει την απόφαση να με προτείνετε στην ολομέλεια τής Ακαδημίας. Απαραίτητη προϋπόθεση αυτής της ενέργειας ήταν να σας γράψω μια επιστολή, όπου θα δήλωνα ότι θα δεχόμουν την εκλογή αν πραγματοποιούνταν. {...} Τα λόγια σας τα πρόσεξα και τα συλλογίστηκα πολύ και σας παρακαλώ να με συγχωρήσετε, αν δεν πέτυχα να ανταποκριθώ στην έκκλησή σας. Δυστυχώς είμαι έτσι φτιαγμένος που όλα μ' εμποδίζουν να έχω οποιαδήποτε ανάμιξη στη διαδικασία αυτής της εκλογής. Δεν είναι η πρώτη φορά που μου συμβαίνει αυτό· σε κάθε ανάλογη περίπτωση της ζωής μου δεν έκαμα τίποτα για να επιτύχω το παραμικρό. {...} Σας παρακαλώ να διαβιβάστε στους συναδέλφους σας τις θερμές μου ευχαριστίες για την τιμή που θέλησαν να μου κάμουν.» Ο μακαρίτης Τάκης Βαρβιτσιώτης, από τους πιο γνωστούς ποιητές μας, μού εκμυστηρεύτηκε την περιπέτειά του όταν αποπειράθηκε να γίνει μέλος τής ελληνικής Ακαδημίας. Ισχυρός λογοτεχνικός παράγοντας τον αποθάρρυνε γιατί είχε υποσχεθεί την προκηρυγμένη έδρα σε δικό του πρόσωπο! Τον έκαναν, έπειτα, αντεπιστέλλον μέλος! Ο Ι.Μ. Παναγιωτόπουλος, σημαντική προσωπικότητα της γενιάς τού Τριάντα, δεν κατάφερε να γίνει ακαδημαϊκός, παρά τις επίμονες προσπάθειές του, όπως τις περιγράφει ο ίδιος σε επιστολές

προς τον φίλο του Εμμανουήλ Κριαρά. Πάντως, κατά την κρίση μου, ο νόμος που διέπει το καθεστώς της Ακαδημίας μας, θα πρέπει να ανακαινισθεί εκ βάθρων, να καθιερώσει αδιάβλητες διαδικασίες εκλογής, να θεσπίσει κριτήρια αξιολογικά και να αποκτήσει το Ίδρυμα αυτό την αίγλη που οι ιδρυτές του οραματίστηκαν και οι πολίτες, με το δίκιο τους, προσδοκούν.

Σπατάλη χαρτιού και ...αποτελέσματα εκλογών

Είμαστε χώρα ποιητών που αρχίζει με την παράδοση των ραψωδών (αφού προηγήθηκε η μακραίωνη προφορική ποίηση με την επικουρία της μουσικής) και τα «συρραμμένα» και καταγεγραμμένα ομηρικά έπη. Μήπως και οι μεγάλοι προσωκρατικοί μας φιλόσοφοι δεν ήταν πρωτίστως ποιητές; Πλήθος ποιητές (μειζονες και ελάσσονες) δημιούργησαν σε όλες τις περιόδους της ιστορίας μας, χωρίς διακοπή, καλλιεργώντας την ομορφιά, τη μουσικότητα και την ευαισθησία της ελληνικής μας γλώσσας. Γιατί η γλώσσα αυτή δεν έπαψε ποτέ να γράφεται και να μιλιέται μέχρι σήμερα. Εντούτοις πολλές φορές ξεφεύγουμε και φτάνουμε σε αδικαιολόγητες υπερβολές. Χιλιάδες τυπώνονται ποιητικές συλλογές. Οι Έλληνες συνηθίζουν να γράφουν δίχως να διαβάζουν. Αναγκάζομαστε, έπειτα, να κηλαίμε για το χαμένο χαρτί των αλόγιστα τυπωμένων βιβλίων πλείστα των οποίων είναι πράγματι ανούσια και περιττά και κάποτε προκλητικά, ανδιστικά και διαστροφικά. Ματαιότης συγγραφοτήτων! Η μανία της επίδειξης, τα λογοτεχνικά απωθημένα, η συσσωρευμένη ανοησία, η ρηχή και φλύαρη «σοφία», οι άδειες στέρνες, τα ανύπαρκτα ή φτωχά λογοτεχνικά κεφάλαια. Και δεν αναφέρομαι σε αυτοεκδόσεις αγνώστων στο ευρύ κοινό αλλά και σε εκδόσεις προβεβλημένων που εκδίδονται από σοβαρούς εκδότες και επαινούνται από κριτικούς του συναφίου και κάποτε βραβεύονται κιόλας! Εντούτοις, ακόμα κι αυτή η «λογοτεχνία» εξακολουθεί να υπάρχει ερήμην κάθε αισθητικής χωρίς να ακυρώνει τα σπουδαία ποιητικά έργα που εξακολουθούν να δημιουργούνται συνεχίζοντας την μακραίωνη παράδοση. Η αξία αυτών των έργων, είναι μεγάλη. Κάποιοι αμετροπής Έλληνες πολιτικός, άνοιξε τον πολιτικό του

τάφο περιφρονώντας αυτή την παράδοση που είναι (μαζί με τη γλώσσα) το πιο συνεπές στοιχείο της εθνικής ταυτότητάς μας, αποκαλώντας τους ποιητές «ηλαπάδες».

Και τώρα ο λόγος περί τού τίτλου: Ποια είναι τα αποτελέσματα των εκλογών; Καθένας, θα έχει κάνει τις εκτιμήσεις του. Θα επιχειρήσω κι εγώ μια αιρετική προσέγγιση που δεν έχει να κάνει με ποσοστά και βαρύγδουπες αναλύσεις. Θα έλεγα συνοψίζοντας ότι αντικρίζω μια καταστροφή: Αφίσες, προγράμματα, φωτογραφίες πολιτικών υποψηφίων, στις εισόδους των πολυκατοικιών, στους τοίχους, στους υαλοκαθαριστήρες των αυτοκινήτων, στους δρόμους και στα πεζοδρόμια, σε παγκάκια και πλατείες, σε στύλους και κορμούς δέντρων. Και πρόσωπα με βιογραφικά, φουσκωμένα για την περίπτωση και, κατά κανόνα, με την κολλακία προς το κόμμα και τον αρχηγό και υποσχέσεις προς τους ψηφοφόρους ότι θα κάνουν παράδεισο τη ζωή μας, εάν εκλεγούν. Και κοντά σ' αυτά τόνοι χαρτιού ξοδεδεμένοι για ψηφοδέλτια κομμάτων και συνδυασμών που συναντούν στα ρείθρα και στα πεζοδρόμια ...τον πολιτισμό των...φιλοζώων! Το αποτέλεσμα είναι αυτό που βλέπει κάθε συνετός πολίτης! Αντί τού παραδείσου μια πραγματική κόλλαση! Σκέφτηκε ποτέ κανείς πόσα δέντρα κόπηκαν για να γίνουν χαρτί, πόση ύλη και ενέργεια δαπανήθηκαν και τι επιπτώσεις θα έχουν όλα αυτά για το μέλλον μας και το μέλλον τού πλανήτη; Το περίεργο είναι ότι αυτοί που σπαταλούν αυτό το πολύτιμο υλικό που λέγεται «χαρτί» μας καλούν να τους ψηφίσουμε για να έχουν την πόλη μας καθαρή. Ενώ δεν σέβονται την ποιότητα της ζωής των πολιτών, τη νοημοσύνη και την αισθητική τους. Περιφρονούν τον ανθρώπινο μόχθο και τους εργαζόμενους στην υπηρεσία καθαριότητας και αδιαφορούν για την εικόνα μας στα μάτια των ξένων που έχουν την καλή τύχη να ζουν σε πολιτισμένα κράτη. Ασφαλώς θα κάνουν χάζι με τις οριενταλιστικές και τριτοκοσμικές μας γραφικότητες. Όσο για τον παράδεισο που μας υπόσχονται αναβάλλεται για τις επόμενες εκλογές, αφήνοντάς μας κάθε φορά μέσα σε μια προσωρινή κόλλαση από χαρτιά, χαρούμενες για την κατάσταση φυσιογνωμίες και...χάρτινες υποσχέσεις!

Το Ελληνικόν Δωδεκάθεον -το αρχαίο Ελληνικόν Δωδεκάμηνον- Εικοσιτέσσερα Γεγονότα

Του Μιχάλη Βλάμου
επιτ. Δικηγόρου

A. ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΔΩΔΕΚΑΘΕΟΝ

Ἐξι ἄρρενες θεοί

Ἐξι θήλεις

Συνιστούν το Ελληνικόν Δωδεκάθεον

απλῶν ἀνθρώπων ἀλλὰ καὶ τῶν ἐπιστημόνων συγγραφῶν, ιστορικών, φιλοσόφων, ἐρευνητῶν καὶ καταγραφῶν ἐν γένει τῶν διαφόρων σωζομένων Ελληνικῶν κειμένων,

B. ΤΟ ΑΡΧΑΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΔΩΔΕΚΑΜΗΝΟΝ

Δώδεκα μῆνες σεληνιακοί (28 ημερῶν)

ΕΞΙ ΘΕΟΙ:

Ζεὺς, υἱὸς Κρόνου καὶ Ρέας= Χρόνου ροή

« Ζεύγνυμι, ζευγνύω

Διὸς δι' οὐ τα πάντα ἐγένετο.

Dies = ημέρα (jour-dies)

Ποσειδῶν Πόσις + δαν (υγρὸ στοιχείο) Boss

Απόλλων θεὸς Φωτὸς καὶ Ἀρμονίας συμπαντικῆς Πυρὸς φέγγος ἀφθιτον

Ἥφαιστος ἀπτῶ ἐστίαν, ἱστία Ὀμηριστί, θεὸς πυρὸς

Ἄρης το ἀρ. τοῦ Ἄρρενος Ἀρετή= ἀνδρεία

Ερμῆς Εἶρω= ομιλῶ, λέγω, ἐρωτῶ Εἰρήνην

Ὅμηρος Ερμέας μέα = μήτηρ

Γ. ΕΙΚΟΣΙΤΕΣΣΕΡΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Κρίσιμα γιὰ τὴν πορεία τοῦ Ελληνικοῦ ἔθνους

1. Ἀπὸ Σεπτ.-Ὀκτ. 490 πΧ (Μάχη Μαραθῶνος)

μέχρι 24 Αυγούστου-Σεπτεμβρίου 1922 μ.Χ. Μικρασιατικὴ Καταστροφή, Γενοκτονία Ελλήνων Μικρασίας, Ποντιακοῦ Ελληνισμοῦ, Ἀρμενίων, Ἀσσυρίων, ὁλῶν τῶν Χριστιανῶν τῆς Μικρασίας.

A. ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΔΩΔΕΚΑΘΕΟΝ

Γιὰ τὴν πληρέστερη γνώση καὶ κατανόηση τοῦ Ελληνικοῦ Πολιτισμοῦ ἐν γένει τοῦ πνευματικοῦ ἔργου τῶν μεγάλων Ελλήνων συγγραφέων, ἐπιστημόνων, ιστορικών, καλλιτεχνῶν εἶναι ἀπαραίτητη ἡ κατὰ τὸ δυνατόν ἐρευνα, ἡ μελέτη καὶ ἡ ἐμπέδωση τῆς ἐλληνικῆς θρησκείας βάσει τῆς ἐρεύνης τῶν ὁσῶν σωζομένων πηγῶν αὐτῆς.

Ἡ μελέτη αὐτὴ θὰ μας βοηθήσει νὰ μπούμε στὸ πνεῦμα τοῦ Ελληνικοῦ Πολιτισμοῦ ἐν γένει. Τὸ Ελληνικόν Δωδεκάθεον εἶναι αὐτὸ ποὺ ὀχι μόνον ἐμπνέει τοὺς Ἀρχαίους Ἕλληνας καλλιτέχνες ἀλλὰ καὶ αὐτὸ ποὺ κατὰ βάθος κατευθύνει τὸ ἔργο τῶν

ΕΞΙ ΘΕΕΣ:

Εστία, Ἰστία ἐζομαι, παρέζομαι, καθέζομαι

Ἥρα θεὰ Αἶρος (Ἡραήρ)

Δημήτηρ Γη-μήτηρ (γῆπεδον-δάπεδον,

Γεωργίας θεά)

Ἀθηνά Ἀθηνῶ (Ἀγ. Πνεῦμα)

(Πλάτων Ἀθε..νόα παρθένος)

Ἄρτεμις Ἀρτεμῆς = ἀκέραιος (αρτιμελής)

Ἀφροδίτη ἡ Κυρία ἐνεδύθη ἐκ τῶν ἀφρών

B. ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΔΩΔΕΚΑΜΗΝΟΝ

Για να εισέλθει όμως κάποιος και στην ατμόσφαιρα των Ελληνικών κειμένων πρέπει να γνωρίζει και το Ελληνικόν Δωδεκάμηνον το οποίον ερρύθμιζε την καθημερινή ζωή των ανθρώπων της εποχής εκείνης.

Είναι φυσικόν ο κάθε Έλληνα που μελετά το Ελληνικό Δωδεκάθεον να το συμπληρώνει με το Ελληνικό Δωδεκάμηνον και να προσθέτει στα δύο ζεύγη των έξι θεοτήτων και τους δώδεκα μήνες του Ελληνικού Ημερολογίου

ΔΩΔΕΚΑ ΜΗΝΕΣ ΣΕΛΗΝΙΑΚΟΙ

Ελληνικοί	Ρωμαϊκοί
1. Γαμηλιών	Ιανουάριος
2. Ανθεστηριών	Φεβρουάριος
3. Ελλαφηβοδιών (εορτές Έρωτος)	Μάρτιος
4. Μουνιχιών Μούνιχος=μοναχολίος ...	
5. Θαρρηλιών	Μάιος
6. Σκίροφοριών	Ιούνιος
7. Εκατοβαίων	Ιούλιος
8. Μεταγετιών	Αύγουστος
9. Βοηδρομιών	Σεπτέμβριος
10. Πυανεψιών (έψω+ψήνω κουκιά)	Οκτώβριος
11. Μαιμακτηριών (μυιμάσσω=κινούμαι)	Νοέμβριος
12. Ποσειδεών (Διόσχυρος λακωνιστί Αθαληκομένιος βοιωτικά, Απατουριών Κυζίκου)	Δεκέμβριος

ΕΙΚΟΣΙΤΕΣΣΕΡΑ ΚΡΙΣΙΜΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Τέλος ας απαριθμήσουμε τα όσα θεωρούμε σπουδαία ιστορικά γεγονότα τα οποία επηρέασαν και επηρεάζουν την πορεία του Ελληνισμού από της αρχαιότητας και δη από της ιστορικής μάχης του Μαραθώνος το 490 π.Χ. μέχρι και των νεωτάτων χρόνων και δη μέχρι της Εθνικής Καταστροφής το 1922

1. Σεπτ-Οκτ 490 π.Χ.	Μάχη Μαραθώνος
«	Θερμοπυλών
2. 28 Σεπτ.	Ναυμαχία Σαλαμίνας
3.	« Ιμέρας
4. 30 «	Μάχη Γαυγαμήλων,

5. 17 «	Νίκη Αλέξανδρου Μεγάλου Αραβική κατάκτηση Αιγύπτου υπό Αμρού 22-12-64 μ.χ.
6. α. 14-4-1204	Άλωση Κων/λης υπό Σταυροφόρων Δ' Σταυροφορία
β. 29-5-1453	Άλωση Κων/λης υπό Τούρκων
7. 26 Σεπτ 1687	Βομβαρδισμός Παρθενώνας υπό Μοροζίνι
8. 14 « 1814	Ίδρυση Φιλικής Εταιρείας
9. 27 « 1831	Δολοφονία Καποδίστρια
10. 29 « 1941	Ομαδικός σφαγιασμός Δοξάτο Δράμας (15.000 νεκροί)
11. 21 « 1944	Κατάληψη Rimini υπό της Γ' Ορεινής Ταξιαρχίας
12. 13.10.1904	Θάνατος Παύλου Μελά
13. 5.10.1912	Α' Βαλκανικός Πόλεμος
14. 12.10.1912	Απελευθέρωση Κοζάνης
15. 26.10.1912	Απελευθέρωση Θεσσαλονίκης
16. 28.10.1940	Ελληνοϊταλικός Πόλεμος, Νίκη Βορείου Ηπείρου
17. 05.11.1971	Νίκη Ελληνική εις Κορέαν
18. 23-11-1826	Μάχη Αραχώβης, Καραϊσκάκης-Μουσταφά
19. 29-12-1912	Θάνατος Λορέντζου Μαβίλη - Δρίσκο
20. 12-12-827 μ.χ.	Ηράκλειτος νίκη επί Χοσρόη
21. 12-12-1803	Κούγκι Ολοκαύτωμα Σαμουήλ
22. 18-12-1803	Χορός Ζαλόγγου
23. 03-12-1912	Ναυμαχία Έλλης, Νίκη Θωρηκτού Αβέρωφ Κουντουριώτη
24. 1922	Μικρασιατική καταστροφή Γενοκτονία Ελλήνων Μικρασίας « Ποντιακού Ελληνισμού « Αρμενίων Ασσυρίων Έθλων των Χριστιανών της Μικρασίας

Ο Συμβολισμός και η Ιδέα ως σημαίνόμενο στην ποίηση.

του Φάνη Μούλιου
επιτ. Δικηγόρου - Συγγραφέα

I. Η Αφαιρετικότητα στην ποίηση όσο κι αν επικυρώνει την ουσία της δεν παύει αποτελεί πρόβλημα. Ακόμα και για σχετικά μνημένο αναγνώστη. Ο ελεύθερος στίχος, παρέχει μεγαλύτερη ευχέρεια από μία ρίμα για αποστασιοποιήσεις χωρίς να μπορεί να διαψεύσει κανέναν εύκολα πώς οι πιο μεγάλοι ποιητές έγραψαν σε ρίμα και είπαν μεγάλα πράγματα διά μέσου της Απλότητας. Αλλ' αυτοί ήταν μεγάλοι. Σήμερα η αφαίρεση λίγο πολύ ταυτίζεται με το Σύμβολο και απ' την άποψη αυτή δεν βλέπω άσκοπες τις παρακάτω αναφορές.

Παρόλο που ο όρος σύμβολο χρησιμοποιείται σε συνώνυμο του σημείου, η αληθινή έννοια του είναι, ή "Υπόταξη" του συμβόλου-σημείου στο σημαίνόμενο-υποδηλούμενο. Ο Συμβολισμός αυτός μπορεί να είναι η εσκεμμένος, για να τονίσει την ιδιαιτερότητα μιας κατάστασης η φυσικός, όπως π.χ. το μαυροσύννεφο, υποκρύπτει βροχή. Απαραίτητη προϋπόθεση και στις δυο περιπτώσεις είναι η αιτιώδης συνάφεια, μ' άλλα λόγια ο συνδεδεμένος νοηματικός κρίκος σημείου-συμβόλου απ' ενός και σημαίνοντος αφετέρου όπως π.χ. καπνός ίσον φωτιά, επειδή κατά την συνήθη πορεία των πραγμάτων, δεν υπάρχει καπνός χωρίς προηγούμενη φωτιά. Η σημαντική των συμβόλων

στην επιστήμη τότε μόνο έχει πρακτική σημασία όταν τα σύμβολα εξισούνται προς το συνολικό άθροισμά των ανθρωπίνων γνώσεων.

Επειδή όμως κανένας κλάδος επιστήμης δεν εγγίζει την τελειότητα είναι επόμενο κάποιο CONFUSIO πέρα απ' τη βατότητα, γι' αυτό στις επιστήμες, οι όποιες αφαιρέσεις, έχουν συνέπεια. Στην επιστήμη ο αγνωστικισμός είναι ξένος. Στην ποίηση τώρα δεν υπάρχει ένα "μονόσημο" σύμβολο.

Υπάρχει αντίθετα ένα ανεπανάληπτο σύστημα λέξεων-εικόνων, η καθεμιά από τις οποίες και όλες μαζί είναι και αντικείμενο και σημείο, που χρησιμοποιείται κατά τρόπο αδύνατο να προβληφτεί από οποιοδήποτε σύστημα, που βρίσκεται έξω απ' το ποίημα. Τα μέρη αυτού του συστήματος είναι εικόνα

και η μεταφορά που εξισούται με το σύμβολο, το σύμβολο με το μύθο και ο μύθος με το υποδηλούμενο. Και η μεν είκοσι ένα, και η μεταφορά είναι το αισθητικό συνεχές που έχει σχέση, με τη μουσική και τη ζωγραφική, όχι βέβαια οπτικά, αλλά νοητικά, ως σύμβολο όμως είναι ή τροπολογία του "φαινομένου", αυτού δηλ. που φαίνεται, σε επεξηγήσεις, συγκρίσεις, μεταφράσεις δηλ. σε άλλο ιδίωμα. Σήμερα, ωστόσο όλο και περισσότερο για τα ελληνικά δεδομένα, διαπιστώνεται η σμίκρυνση της απόστασης, ανάμεσα στο σημαίνον και το σημαίνόμενο, και δεν είναι χωρίς σημασία αυτή η επισήμανση του κριτικού και καθηγητή Δ. Μαρωνίτη στο Βήμα (Μάρτιος 1981)

II. Η ΙΔΕΑ- ως σημαίνόμενο στην ποίηση.

Υπάρχει τάση να θεωρείται ή ποίηση, μορφή φιλοσοφίας, σαν ιδέες δηλ. τυλιγμένες με μορφή συμβόλου όπως υπάρχει και η αντίθετη άποψη που υποστηρίζει ο Ζ. Σαρτρ στο έργο του «Φιλοσοφία και ποίηση» ή και ο Έλιοτ: Γι' αυτούς οι ιδέες που βρίσκονται στα έργα της ποίησης είναι «μπαγιάτικες ή ψεύτικες». Κι ακόμα. Ο Σαίξπηρ και ο Δάντης δεν διανοήθηκαν καθόλου. Υπερβολές. Είναι βεβαιωμένο πώς ή Αγγλική λογοτεχνία αντανάκλα την ιστορία της Φιλοσοφίας κι ο Πλατωνισμός της Αναγεννήσεως διαποτίζει την Ελισσαβετιανή ποίηση. Στη Γερμανία αφθονούν οι μελέτες για τον Καντιανισμό του Σίλλερ κι ο Γκαίτε είναι επηρεασμένος απ' το Σπινόζα. Αυτό όμως δε σημαίνει ότι η λογοτεχνία είναι φιλοσοφική γνώση μεταφρασμένη σε εικόνες και στίχους, αλλά ότι η λογοτεχνία, εκφράζει μια γενική στάση προς τη ζωή. Ότι οι ποιητές συνήθως απαντούν χωρίς σύστημα σ' ερωτήματα που είναι ταυτόχρονα και θέματα της φιλοσοφίας με διαφορετικό κατά εποχές τρόπο. Με την έννοια αυτή κατά μια ταξινόμηση στηρίζεται στις ιδέες είναι δυνατή η ταξινόμηση των προβλημάτων, σε θρησκευτικά, προβλήματα μύθων, σ' ανθρώπινες έννοιες σε σχέση με την αγάπη και το θάνατο. Έτσι δεν έγραψε ένα μεγάλο σ' έκταση βι-

βλίο πάνω στο πρόβλημα του θανάτου όπως βγαίνει απ' την Γερμανική ποίηση. Είναι γνωστές εξάλλου οι προσπάθειες του Μπατάιγ που, ως ιστορικός της λογοτεχνίας, χώρισε τούς συγγράφεις και τούς ποιητές ανάλογα με τη διαφαινόμενη φιλοσοφία τους. Ωστόσο η ποίηση δεν είναι υποκατάστατο της φιλοσοφίας, έχει το δικό της λόγο και όσο κι αν ως η ποίηση ιδεών έχει το δικό της λόγο θα πρέπει να κρίνεται από το βαθμό ολοκλήρωσης της καλλιτεχνικής εντάσεως. Η καθαρή ποίηση, η απόλυτη ποίηση, κατά τον Γκαίτε είναι ακατόρθωτη, σαν απόλυτη ταύτιση νοήματος και ήχου μα θα πρέπει να επιδιώκεται, Αν όμως πρέπει να θυσιασθεί κάτι όταν δεν πετυχαίνεται, η απόλυτη ποίηση αυτό είναι ή ιδέα.

III Συμπερασματικά, αποτελεί φαινάκη, το να προσπαθεί κανένας σε τόσες λίγες γραμμές να καταπιαστεί με τόσο μεγάλα κυρίως θεωρητικά θέματα. Η ποίηση είναι μια πολύ παρεξηγημένη υπόθεση για τον πολύ κόσμο. Και για να μη δολιχοδρομούμε θα καταλήξουμε με τον αφορισμό του θεωρητικού

ABEE BREMOND. «Ένα ποίημα έχει κατά κάποιο τρόπο δύο νοήματα. Αυτό που εκφράζει άπ' ευθείας και που είναι η πρόζα, δηλ. το μη καθαρό, εκείνο που αναπνέει το καθαρό. Εδώ λοιπόν, στο καθαρό, βρίσκεται και η ουσία της ποίησης.

Βιβλιογραφία

1. Το Σύμβολο (SYMBOL) στο Λεξικό κοινωνικών επιστημών της UNESCO
2. Θεωρία Λογοτεχνίας των WELLEK & WARREN και
3. Σχετικά κυρίως P Bart ... για το σημαίνον και το σημαινόμενο

Σημείωση

Αφιέρωμα στο απόντα φίλο και αδερφό Κ. Φαζάκη που αν και βιάστηκε να φύγει, μας άφησε την αισιοδοξία του σαν αντίδοτο της απαισιοδοξίας που από παιδί με δέρνει γαμώτο!

Επιστολή-Διαμαρτυρία

Στάθμευση αναπηρικών αυτοκινήτων

Του Χρήστου Σ. Αρβανίτη
Δικηγόρου
ατόμου με αναπηρία

Εδώ και 2,5 χρόνια ναι μεν η χώρα έχει περιέλθει σε μία κατάσταση περιδίνισης(οικονομική κρίση) αλλά πρέπει να δείχνει και το κοινωνικό της πρόσωπο ιδίως στις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες όπως είναι τα άτομα με αναπηρία(δεν έχει σημασία το είδος της αναπηρίας σωματική ή διανοητική,

οι πολύτεκνοι, οι ανάπηροι πολέμου). Το κοινωνικό της πρόσωπο η χώρα πρέπει να το δείχνει στις ανωτέρω ευπαθείς κοινωνικές ομάδες γιατί η κοινωνική μέριμνα των ευπαθών κοινωνικών ομάδων είναι συνταγματική επιταγή(άρθρο 21 παρ 2&3). Αφορμή για αυτήν την επιστολή ήταν μια επισκεψή μου στη Μαρίνα του Φλοίσφου όπου αν και υπάρχουν θέσεις σταθμευσης για άτομα με αναπηρία μου ζήτησαν να πληρώσω τέλη στάθμευσης αν και έχω κάρτα για αναπήρους που μια από τις χρησιμότητες της ανωτέρω κάρτας είναι να μην πληρώνω τέλη σταθμευσης όπου και αν βρεθώ. Το ανωτέρω ήταν ατόπημα του ατόμου που σκεφτηκε να βάλει τέλη σταθμευσης για τα άτομα με αναπηρία(ιδίως για τα άτομα που έχουν εκδόσει κάρτα). Το ατόπημα του ατόμου αυτού είναι μια μικρογραφία των ατοπημάτων που κάνει η κεντρική εξουσία σε σχέση με τις ευπαθείς κοινωνικά ομάδες(π.χ. περικοπή προνιακών επιδομάτων, περικοπή συντάξεων γονέων που έχουν ανάπηρα τέκνα).

Το ALTER EGO ενός δικαστή!

Από τον Καρυωτάκη, τον Ουράνη και τον Καββαδία στον Γιώργο Κριμπά

Του Γιάννη Ιωσηφέλη
(δικηγόρου – ποιητή)

Ευτύχημα για τον νομικό κόσμο του Πειραιά αλλά περισσότερο για τους προσφεύγοντες στην δικαιοσύνη, για τον απλό δηλαδή πολίτη και διάδικο να υπηρετούν την δικαιοσύνη, δικαστές και δικηγόροι, ποιητές και λογοτέχνες. Αναφορικά με την παρούσα στήλη η συντακτική επιτροπή της «ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗΣ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑΣ» μου έδωσε το ελεύθερο βήμα να αναφερθώ σ' αυτούς και το έργο τους όχι βιωματικά, βιογραφώντας αυτούς και ιστορώντας την πορεία τους που λίγο πολύ είναι γνωστή, αλλά από την πλευρά εκείνη την αθέατη, αδιόρατη και ευαίσθητη, παραβιάζοντας και κλέβοντας στην κυριολεξία τις σκέψεις τους και τα συναισθήματά τους, τις ψυχικές τους στάσεις, τις διοράσεις και ενοράσεις τους τα μύχια της ψυχής τους. Έχω βάλει αρκετούς στο στόχαστρο του ποιητικού μου τόξου, δικαστές και δικηγόρους, όπως τον Κριμπά, τον Θανέλλα, τον Κορδοπάτη, τον Πιστικό, τον Μούλιο, τον Λακούτση, τον Τζανακάκη και άλλους όμως σήμερα θα ξεκινήσω με τον Γιώργο Κριμπά έναν επιτυχημένο δικαστή που υπηρέτησε τα Δικαστήρια του Πειραιά αρκετά χρόνια σαν εφέτης και ήδη είναι Αρεοπαγίτης επί τιμή.

Λίγοι γνωρίζουν ότι έχει εκδόσει τρεις ποιητικές συλλογές ("Ανθρώπινη ρότα," "Πεντάλφες στο άπειρο" και "ποιήματα" η οποία περιλαμβάνει ποιήματα από τις άλλες δύο συν κάποια άλλα), έχει μεταφράσει τουλάχιστον 20 λογοτεχνικά έργα γνωστών συγγραφέων όπως Τζων Στاینμπεκ, Μαρκ Τουαίν, Alexis Carrel, Ραϊνχολντ Μούντ, Stanley Lover, Eric Weber, Νικ Κάρτερ, G.L.Simons, Ed McBain, Μπράινα Τάουμπμαν, Ιούλιος Βερν, Λέων Μελάς, έχει δημοσιεύσει μία δισκευή και ποιήματα του έχουν δημοσιευθεί σε πλείστα όσα λο-

γοτεχνικά περιοδικά.

Πατέρας δύο επιστημόνων του Παναγιώτη, καθηγητού του Δημοκρίτειου Παν/μίου και του Βασίλη, έγκριτου δημοσιογράφου, όταν του ανακοίνωσα ότι θα ασχοληθώ με το έργο του, και έχω στη φαρέτρα μου πλείστα όσα ποιητικά βέλη για το έργο του, αντιμετώπισε το γεγονός με την γνωστή του συστολή και πραότητα αλλά τελικώς συνήνεσε με ένα χαμόγελο ταπεινότητας.

Ίσως ξενίζει ο τίτλος του παρόντος άρθρου από τον Καρυωτάκη, τον Ουράνη και τον Καββαδία στον Κριμπά, διόλου! Τόχω πει πολλές φορές, η ποιήση για την Ελλάδα είναι μιά καταπληκτική αλυσίδα δίχως ούτ' ένα σπασμένο κρίκο, μια αλυσίδα που ξεκινά απ' τους Ορφικούς (κοσμογονία) περνάει στον Όμηρο, (έπη) αναβλύζει στον Αλκαίο και στον Ιωάννη της Σαφούς, στον Μένανδρο στον Σίμωνε-νίδη και τόσους άλλους, ανθίζει στο Βυζάντιο, αντρείνεται στα 400 χρόνια της σκλαβιάς, με το δημοτικό τραγούδι και έρχεται τελευταία ειδικά εδώ 60-70 χρόνια και ωριμάζει και εξελίσσεται παίρνοντας χίλιες μορφές και κατευθύνσεις.

Ο Κριμπάς αθηναίος μύστης της ποίησης λίγο πριν το φευγικό της στις εντελώς ελεύθερες κατευθύνσεις και πολλές φορές στην αυτόματη γραφή, που προσωπικά δεν θεωρώ αληθινή ποίηση, έρχεται και εξελίσσει, μεταπλάθει και εξαηλάσσει τον στίχο του Καρυωτάκη, του Ουράνη, του Καββαδία και του Παλαμά χαράζοντας τον δικό του ποιητικό δρόμο, δίνοντας νέες προεκτάσεις, ανοίγοντας νέους ορίζοντες, χρησιμοποιώντας την εν πολλοίς παραδοσιακή τεχνική για να παραστήσει με το δικό του τρόπο το ανθρώπινο πάθος, και προπάντων αποκαλύπτοντας τα ενδόμυχα της ανθρωπίνης

ψυχής, θα έλεγε κανείς ότι προετοιμάζει τον αναγνώστη του σήμερα για το επικείμενο άνοιγμα του μυαλού στις εντελώς ελεύθερες προοπτικές.

Το πιο σημαντικό όμως είναι ότι γράφοντας ποίηση ο Κριμπάς διεισδύει στην ανθρώπινη σκέψη και ψυχολογία μ' ένα τρόπο μαγικό, καθιστώντας τον αναγνώστη μέτοχο μιάς ψυχικής κατάστασης απίστευτα ρεαλιστικής, άλλοτε αισιόδοξης άλλοτε τραγικής μα πάντοτε βαθιά ανθρώπινης.

Τελειώνοντας την ανάγνωση του ποιήματος του Κριμπά οιοδήποτε ποιήματος θα έλεγα, άλλοτε έχεις μιά γεύση πίκρας στα χείλη, "το πιο πικρό παράπονο του ανθρώπου που αγάπησε όσο άλλος κανείς τους σταυρωτές του", άλλοτε αισθάνεσαι τον αυτοσαρκασμό και την μηδαμινότητα της ύπαρξης σου ως τα ακροδάχτυλα των ποδιών σου, άλλοτε χάνεσαι μες την γυναικεία θλίψη και μοναξιά και άλλοτε ταξιδεύεις μαζί με τους γιλάρους και τα σύννεφα πάνω από θάλασσες, άσπρα χαλίκια, ερωτικά ακρογιάλια και αμμουδιές.

Και επειδή σας κούρασα, θα μπορούσε να πει κανείς πως πολύ αναφέρθηκα σε γενικότητες σας καλώ να ξεχουθούμε αντάμα σαν δεκαπεντάχρονα παιδιά στην αλάνα μετά τοσχόλασμα και να γευτούμε αυτή την μετάλλαξη.

Κι' ύστερα αποκαμωμένοι απ' το παιχνίδι να στρέψουμε τα μάτια στο μπαλκόνι να διασταυρωθεί το βλέμμα μας με αυτό της "γεροντοκόρης" του Κριμπά που μέσα απ' αυτό το βλέμμα ο ποιητής διαβάζει μια ολόκληρη ζωή στέρφα, άχαρη και ξεθωριασμένη.

Η γεροντοκόρη

Το κοκκινάδι πά στά χείλη της ξεθώριασε,
κι οι πρωτινές ρυτίδες πως να σβήσουν,
αφού τα γκρίζα της μαλλιά θα της θυμίζουν,
πώς, πιά, γιά' κείνη πάει, εφθινοπώριασε!

Ολημερίς στ' απόμερο μπαλκόνι της,
ανάμεσα σε γιούλια και μπιγκόνιες,
πασαλειμμένη πούντρες καί κολώνιες,
αναμασάει τήν πίκρα πάντα μόνη της.

Περνούν οι πουλητάδες τ' απογέματα,
λογής- λογής πρματίειες διαλαλώντας.

Τά μάτια της, πού λάμπουνε θωρώντας,
αγάπης όψιμης, θαρρείς, τους κάνουν γνέματα!

Καί προς τι βράδυ, που τ αγόρια σουλατσάρουνε,
πειράζοντας τις νιές, νά κάνουν χάζι,
εν' άσπρο φουστανάκι η δόλια βάζει,

μή, στο σκοτάδι, τα παιδιά γιά νια την πάρουνε,
καί λόγο πούν γι' αυτά τα πικραμένα,
τ' αφίλητα της χείλη τα παρθένα!

Αληθινός γνώστης της γυναικείας ψυχολογίας και ψυχοσύνθεσης ο Κριμπάς όσο και να αντιστέκεσαι σε παρασύρει να βαδίσεις μαζί του στον πικρό και θλιβερό δρόμο που διάλεξε, όπως ανάλογο δρόμο διάλεξε χρόνια νωρίτερα ένας άλλος μεγάλος επίσης γνώστης της γυναικείας ψυχολογίας, ο Κώστας Ουράνης στο ποίημα του οι νέες των επαρχιών. Είναι γεγονός ότι τελειώνοντας την ανάγνωση των ποιημάτων του Κριμπά και του Ουράνη νιώθεις την ίδια γεύση πίκρας στα χείλη και τότε αντιλαμβάνεσαι ότι οι αληθινοί ποιητές κάπου συναντιούνται στο σύμπαν κάπου τα βλέμματά τους ενώνονται, κι' ίσως βρέχουν τους στίχους τους με το ίδιο δάκρυ κι' ίσως χαμογελούν το ίδιο πικρά και απaráληχτα.

Αλλά μην νομίζετε ότι ο Κριμπάς είναι μακριά από την ένταση, τη ζωή, τη δύναμη και το πάθος. Το ποίημα του η "ιστορία" είναι κυριολεκτικά ένα πιστό για δυνατόους πότες, άλλογο ατιθάσειτο, φιλία δυνατή κι' αξεπέραστη, φωτιά και σίδερο, ανάμνηση σκληρή, μοίρα σκληρή, ζωή αφάνταστα τυραγισμένη.

Ιστορία

Είδα, τις άλλες, στον μικρό τον καφενέ, ένα γέρο
καμιά εξηνταριά χρονών, με ναυτικό κασκέτο,
μ' ένα γαρίφαλο λευκό στ' αριστερό του πέτο,
κι εβάληθα να τον κοιτώ με περισσό ενδιαφέρο.

Είχε στο ένα αυτί έν' ασημένιο κρίκο,
που γυάλιζε στ' αδύνατο το φώς του καφενίου,
κι ένα τσιμπούκι πού έγγραφε: Αλέξης Αντωνίου.
Και αποκάτω ακριβώς: Μπαισμόν, Πουέρτο Ρίκο.

Καθόμουν σε μια γωνιά, με το κονιάκ στο χέρι,
με το χαρτί μου άγραφο και το κεφάλι άδειο
κι όπως, βραχνά, εσκόρπαγε τις νότες του ένα
ράδιο,
σ' ένα τραγούδι που λεγε για κάποιο καλοκαίρι,

ο γέρος γύρισε μεμιάς, μ' εσκούντησε στον ώμο,
και, μέ φωνή απόκοσμη κι απ' τον καιρό σκαμμένη,
άρχισε, αργά, να μου στοράει, με τη ματιά υγρα-
μένη,
για κάποιο φίλο του, τό Λιά, έναν παλιό λουστρόμο,

πού, κάποτε, στον Παναμά, τον πρόσλαβε από χάρη,
για και τον εβεβαίωσε πως ήταν προκομμένος,
- φαινόταν, πράγματι, ο Λιάς πολυταξιδεμένος-
και, τέλος, τ' αποφάσισε μαζί του να τον πάρει.

Με τον καιρό, τους έδεσε μια δυνατή φιλία,
που όλο κι εμεγάλωνε τή μέρα με τή μέρα,
αφού της θάλασσας κι οι δυό λιατρεύαν τόν αέρα,
κι ακόμα, γιατί νιώθανε για σπίτι τους τα πλοία.

Ο Λιάς, βαρδιάνος τις νυχτιές, τρεις ώρες πριν να
φέξει,
μουρμούριζε στη γέφυρα σπανιόλικα τραγούδια,
κι εγλύκαινε η θάλασσα, κι εγιόμιζε λουλούδια,
κι ευχαριστιόταν η καρδιά του καπταν — Αλέξη.

Στα πόρτα, αντάμα τρύγαγαν καρπούς κοινών ερώ-
των,
σε λήγνες αγκαλιές πορνών, που πρόστυχα εμιλού-
σαν
κι ως το πρωί, στα καπηλειά, μαζί γλεντοκοπούσαν
στην πνιγερή ατμόσφαιρα τ' ουίσκι και των χνώτων.

Και μια βραδιά, σε κάποιο μπάρ κακόφημο, δύο νέ-
γροι,
για μιαν αιτία ασήμαντη, τραβήξαν τα μαχαίρια,
ο ένας κράτησε του Λιά πισθάγκωνα τα χέρια,
κι ο άλλος τον μαχαίρωσε — τριάντα του Σεπτέμβρη.

Ο καπετάνιος έσφιξε τα χείλη του, κι εστάθη
θωρώντας το τσιμπούκι του, που κάπνιζεν ακόμα
τα ωχρά, στεγνά του μάγουλα πήραν, ευθύς, το
χρώμα

του ρόδου μα, για μια στιγμή μονάχα, κι εβουβάθη.

Κι ως σφούγγιζε τα μάτια του, το χέρι μου εμένα
στ' άσπρο χαρτί γοργότρεχε, πασχίζοντας να γράψει
την ιστορία κάποιου Λιά, που μ' αίμα είχε βάψει
του Πόρτο Ρίκο κάποιο μπάρ, σε χρόνια περασμένα.

Να γιατί φαντάζομαι πάντα την ποίηση σαν ένα
ονειρικό μονοπάτι που το διαβαίνεις μέσα από αν-
θούς και δέντρα κάθε λογής, δίπλα σ' ένα ποτάμι
σιγαλό γλυκό και ήσυχο που κάπου κάπου βρέχει
τα πόδια σου, σ' αγγίζει και σε δροσίζει σαν το χέρι
της μάνας ή της αγαπημένης σου, κάποιο βράδυ
που ψήνεσαι από τον πυρετό και είναι τόσο απαλό
το χάδι και τόσο τρυφερό το άγγιγμα που λές μέσα
σου να μην τελειώσει ποτέ, να μην σου πέσει ο πυ-
ρετός, έτσι να ζεις και να χάνεσαι στη θάλασσα των
άγουρων χαδιών της.

Διαβάζοντας τους στίχους του Κριμπά δεν τα-
ξιδεύεις απλά στον "πολύβουο" Παρίσι του Κώστα
Ουράνη, δεν ατενίζεις το γαλάζιο του ουρανού ανα-
μετρώντας το άπειρο του Πιερ Ζαν- Ζουβ, δεν θυ-
μάσαι απλά τον Γουίλντ τον μαύρο θερμαστή από
το Τζιμπουτί του Καββαδία αλλά ζεις όλο τον πόνο
του ανθρώπου, νιώθεις τον χτύπο της καρδιάς της
μοναχικής γυναίκας που το Σαββατόβραδο επι-
στρέφει στο άδειο της σπίτι κι 'ενώ ξέρει πως κανείς
δεν θα προβάλει για δαύτην στο κατώφλι, ελπίζει,
ερωτευμένη αμετανόητα μ' εκείνο το άγνωστο που
θα αλλιάξει τη ζωή της.

Ζεις μεσ' το βλέμμα της απόγνωσης, της απέ-
ραντης θλίψης του Αντόν του Μετρό, που αφήνει την
τελευταία του ανάσα μέσα στο τούνελ του μετρό του
Παρισιού, κάτω από τη γέφυρα του Σηκουάνα ή του
σταθμού του ηλεκτρικού στον Πειραιά, ενώ του
κλείνεις τα μάτια κάτω από ένα αδύναμο φως, νιώ-
θοντας δίπλα σου βιαστικά βήματα χωρίς να ξεχω-
ρίζεις ανθρώπους, βιαστικά βλέμματα χωρίς να
ξεχωρίζεις πρόσωπα, μόνος απέραντα και αβάστα-
χτα μόνος.

Αυτή είναι η ποίηση του Γ. Κριμπά, "ένα βαθύ κι'
αγιάτρευτο τραύμα στην ανυπαρξία" όπως γράφει
κι ο φίλος μου αθεράπευτα ευαίσθητος Φάνης Μού-
λιος.

Επιτροπή Πολιτιστικών & Μορφωτικών Εκδηλώσεων

Υπεύθυνος: Παναγιώτα Μπουρλιετίδου

Μέλη: Ισμήνη Ζώρζου, Γεώργιος Μιχαηλίδης, Αθηνά Σταμελιάκη, Ηλίας Τζιτζικάκης, Δημήτριος Φουφόνουλης.

Επιτροπή Φορολογικών-Ασφαλιστικών Θεμάτων

Υπεύθυνος: Κων/νος Τσαγκαρόπουλος

Μέλη: Αργύρης Δήμοβιτς, Μαρινίκη Κατσαλήρα, Μαρία Σταματογιάννη, Ματθαίος Τριαντάφυλλος.

Συντακτική Επιτροπή του περιοδικού «ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ»

Υπεύθυνος: Ηλίας Τζιτζικάκης

Μέλη: Ιωάννης Αβραμίδης, Ευαγγελία Αποστολίδου, Μιχάλης Βλάχος, Ιωάννης Βούτας, Ιωάννα Γεωργούλια, Στέλλα Δερμιτζάκη, Βασιλική Κατσαγώνη, Απόστολος Κόντος, Πέτρος Λακούτσας, Κων/νος Μάναλης, Θεόδωρος Μιχαλακάκος, Αριστείδης Μπαλιάσкас, Γεώργιος Πατεστής, Ελένη Πατρικοπούλου, Δημήτρης Πιστικός, Διονύσιος Πλέσσας, Κων/νος Σταθακόπουλος, Διονύσιος Τσελέντης, Ευάγγελος Τσουρούλης, Μαρία Φλωροπούλου-Μακρή.

Συντακτική Επιτροπή του περιοδικού «ΠΕΙΡΑΪΚΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ»

Υπεύθυνος: Παναγιώτης Πετρόπουλος

Μέλη: Ευάγγελος Αναγνώστου, Χριστίνα Βαθειά, Χρήστος Γεωργακόπουλος, Ελένη Δαμαλίδου, Μιχαήλ Διαθεσόπουλος, Ιωάννης Δόμβρος, Ιωάννα Ζαφειροπούλου, Ηλίας Κήληνας, Νικόλαος Κωνσταντινίδης, Αγγελική Λαλιούση, Κων/νος Λαμπράκης, Ιωάννης Μέξης, Θεμιστοκλής Μερσίνης, Ειρήνη Μουγιάκου, Αριστομένης Μπαλιάσкас, Πολυχρόνης Περιβολάρης, Ιωάννης Πιταιρίκος, Δημήτριος Ραπτάκης, Γεώργιος Σίμος, Γεώργιος Σκορίνης, Ιωάννης Τιμαγένης, Χρήστος Τιμαγένης, Στυλιανή Τσάκωνα, Φωτεινή Τσουκαλιά, Στέφανος Φακής, Μαρία Φλωροπούλου-Μακρή, Γεώργιος Χλωρός.

Επιτροπή Βιβλιοθήκης

Υπεύθυνος: Κυριάκος Καρυδάς

Μέλη: Στέλλα Δερμιτζάκη, Ισμήνη Ζώρζου, Μαρίνα Ταβουλάρη, Ηλίας Τζιτζικάκης.

Επιτροπή Κοινοτικών Δικηγόρων (Π.Δ. 152/2000)

Υπεύθυνος: Γεώργιος Καραμιζάρης

Μέλη: Λάζαρος Γιατράκος, Ηλίας Ποδηλάτης, Πολυχρόνης Περιβολάρης, Αναπληρωματικά μέλη: Γεώργιος Μιχαηλίδης, Αθηνά Σταμελιάκη.

Επιτροπή Αιμοδοσίας

Μέλη: Χρήστος Πλ. Ηλιάδης, Νικόλαος Μπιλιρίης.

Επιτροπή Νομικής Βοήθειας

Υπεύθυνος: Αθηνά Σταμελιάκη

Μέλη: Νικόλαος Μπιλιρίης, Γεώργιος Μιχαηλίδης, Κυριάκος Καρυδάς.

